

Editorial

Despre îndrăzneala de a fi

Deschid fereastra dimineților mele incerte: au înflorit cireșii și merii și perii! Este din nou Primăvară pe Pământ! Ridic mâinile către cer și trag puternic aer în piept! Îmi imaginez alveolele plămânilor mei fericindu-se!

Trăim într-o lume... Oare care ar fi cuvântul cel mai potrivit pentru a caracteriza ce se întâmplă acum cu România? Acel „cuvânt care să exprime adevărul” despre pădurile mutilate, despre „mila” inflexibilă a Europei, în care ni se spune că am intrat, despre dispariția meșteșugurilor și despre industria pusă la pământ de „tunurile” miliardarilor aflați, decenii la rând, în „atenția” justiției, despre spitalele noastre mortale, despre oamenii noștri politici care se „ciuruiesc” între ei și, mai ales, despre destinul viitoarelor generații, „hrănite” cu manele și condamnate la a deveni, în cel mai bun caz, forță de muncă ieftină.

Ce părere au tinerii de azi despre doină și baladă, despre Eminescu, Petre Țuțea sau Brâncuși, despre Enescu sau Luchian, despre Eugen Ionescu sau Mircea Eliade, despre „averile” intelectuale care le-au fost ascunse, despre animalele, păsările, cerul, apele, pământul și anotimpurile acestor meleaguri mereu tragice?

Cum ar putea să compenseze internetul educația prin care profesori prost plătiți încearcă să modeleze destine și caractere. Iar atunci când reușesc, când elevii superdotați, de care România nu a dus niciodată lipsă, devin ingineri, pictori, medici sau scriitori de excepție, singura lor șansă de afirmare este să plece, târând după ei cuvântul „dor”, și eventual să ia Premiul Nobel în numele Statelor Unite (vezi George Emil Palade) sau Germaniei (Herta Muller). Dar nu-i putem acuza de asta, pentru că în România ar fi fost rostogoliți din ierarhiile valorilor de mării Nimeni.

Și cum s-ar putea caracteriza, acum, viața celor ce au cunoscut teroarea războiului și pe cea care a urmat, a ciumei roșii (puțini câți mai sunt)? Pensiile lor mizere nu-i fac nici măcar să roșească pe foștii slujbași de nădejde ai comunismului (mulți, câți au rămas), pensionați și ei, dar cu pensii exorbitante...

Așadar, nu glonțul patriei e dulce ca mierea... Probabil că pensionarii de război, de canal, de muncă silnică sunt de vină, pentru că... se încăpățânează să trăiască! Cuminenței palmelor lor nu le-a rămas decât închinăciunea și iertarea, pe care numai copacii încă netăiați și pământul răvășit de gânduri mereu iertătoare le înțeleg... Oricum, vor murii curând, dar – așa cum spunea un poet – s-ar putea ca atunci să-l ia și pe Dumnezeu, cu ei, în cer!

Am avut ocazia să discut cu mulți din acești bătrâni, chiar tatăl meu fiind unul dintre ei. Nu povestesc episoadele cumplite pe care le-au trăit, nu acuză pe nimeni, nu reproșează, nu cer recompense, decorații sau certificate, pentru a-și consfinți bravura. Povestesc însă, cu ochi umezi, despre odiseea întoarcerii acasă, despre obiceiuri și datini, despre mireasma fânului cosit, despre căldura din coamele cailor, despre dărnicia pământului, despre zâmbetul femeilor care le-au dăruit copii...

Noi, ceilalți, ascultăm rar „poveștile” lor și îi privim ca pe niște fotografii truate. Dar ei știu totul! Acum când sunt ocupați cu eternitatea lumii, știu inclusiv faptul că izvoarele limpezi ale Patriei dispar uneori în pământ, pentru 10 sau 100 de ani, dar cu înțelegere și iubire vor regăsi din nou, cândva, drumul spre lumină...

Iar ceea ce știu ei este ultima noastră speranță!

Emil PROȘCAN

Poetul Gheorghe Istrate a împlinit 70 de ani

Poveste despre înger

Când l-am cunoscut pe îngerul Gheorghe Istrate, tocmai își făcuse culcuș într-o lacrimă împărătească, în depărtările copilăriei. Blajin și sfielnic, îmi dădea uneori câțiva fulgi de zăpadă, să-mi cum-păr de-ale zborului, și de câte ori se întâmpla să mă împiedic, nătâng, de câte un nor, mă lua de mână și-mi arăta cărările neștiute ale văzduhului.

Descoperindu-i, în buzunarul de ceas al inimii, un „bilețel”, pe care scria: „vai pruncule zăpada n-are rost / noi mirosim a păsări care-au fost” am crezut că treburile astea îngerești nu sunt decât amăgiri, dar el mi-a spus că e suficient să închid ochii pentru ca amăgirea să se transforme în vis.

Și așa am visat o poezie, pe care i-am dedicat-o: „Urmele poetului se pierd către nord.../ Băstinași singurătății spun / că el le-a dăruit măști / cu superbe lacrimi pictate... / Altfel, despre el, nu se mai știe, / doar faptul că uneori, / dincolo de orizonturi, spre Pol / ia foc zăpada!

Iar acum, aflând că împlinește 70 de eternități, știu că ele nu l-au vindecat de copilărie și cotrobăi prin amintiri, căutând o bucurie pe care să i-o trimit în dar. Poate răspunsul (scris dar neexpedit) la scrisoarea din 2007, în care îmi destăinuia numele numelui lui: „Mă intimidez cu acest « Dumneavoastră » care nu ține de biografia mea « intimă ». Eu mă numesc plurinomial: Gheorghiuță, Gică, Gicu, Gigel, Geo, Gheorghe și alte câteva (Ghighi). Se zice că numele polifonat te împinge în bătrânețe (oare?). Alege-ți unul dintre toate aceste apelative în a ne recunoaște fie epistolar, fie stradalier, fie tavernal”...

M-am conformat cât și cum am putut, dar în gândul meu tot Dumneavoastră a rămas să se „îngerească”. Când am plecat din presa buzoiană, l-am rugat să colaboreze la revista pe care o scoteam la Mizil. A răspuns prompt: ă

„Vom colabora, ce naiba, doar și eu am fost... mizilean! Pe vremea raionării, satul meu - Limpeziș, era încartirit în subțioara Fabricii de oțet... Iar, pe alături, era comuna Babaana, matricea lui Laurențiu Fulga, pare-mi-se Fulga de Jos... nu prea mai țin bine minte.

Dinspre Mizil am amintiri caniculare și birocraticești, de la Milăție, de la raționalizarea pâinii, ba chiar și-a apei de la cișmea. Cea mai valoroasă e legătura mea cu biblioteca raională, unde, prin anii '58-'59, era directoare o ȝigancă foarte deșteaptă, care-și depășea cu mult etnia și căreia, de nenumărate ori, i-am sărutat

mâna delicată și brunie... Cred că o che-ma Frusina.

Încolo așteptări - ore întregi înțepenite la barieră, pentru o ocazie (camioane) pentru Buzău și apoi Limpeziș (și invers) executând un „L” teritorial-administrativ, pentru aplicarea unei ștampile ori primirea într-o audiență scufundată în muțenie absurdă. Și, totuși, la chioșc găseam „Gazeta literară”, „Contemporanul” și „Lucașfăruș”, care-mi însă-mântau sufletul și așteptatul.

Acolo am fost dezbrăcat gol-pușcă la incorporare, pentru examen medical, cu o echipă limpezișiană, majoritatea ȝigani. Și fiindcă eram un sfrijit, nu aveam decât vreo 34 - 35 de kilograme (cât o oaie) o cucoană din comisie mi-a ridicat cu o riglă puța zgribulită și, edificată, a ordonat ca în fișa de control medical să mă înscrie cu vreo 40 de kilograme...

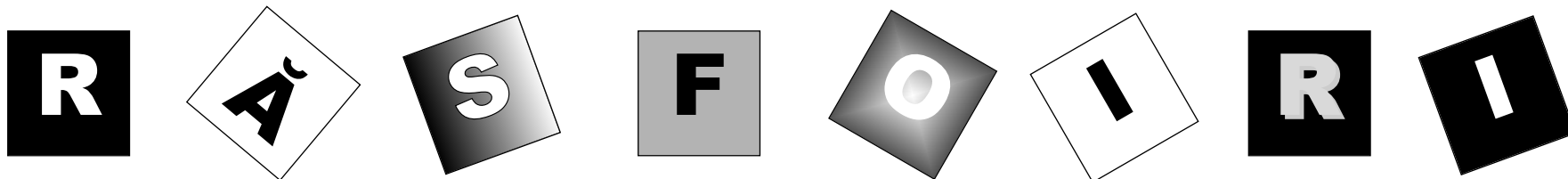
După această examinare optimă („Apt pentru incorporare!”) al cărei rezultat l-am primit abia spre seară, a trebuit să înnoptez până la ziuă în sala de așteptare a gării, unde am împărțit o canapea cu un tânăr poet surdo-mut, care mi-a lăsat ca amintire hieroglifile lui pe câteva foi de caiet, aflate și acum în arhiva mea. Și ultima amintire mizileană: ars de sete, m-am strecurat într-o curte unde susura o cișmea, și când mi-am aplecat buzele spre firicelul salvator, de după ușa unei polate a năvălit spre mine o matahală de babă, înarmată cu o mătură, injurându-mă că-i beau banii de apă...

Și banii s-au dovedit a fi de și pe apă, până în ziua de astăzi. Dar parfumul de oțet al fabricii, fascinatoriu, mă urmărește și acum. Oricum, un orașel simpatice, despre care am tot povestit cu maestrul Geo Bogza mai multe sute de minute decât în celebrul lui reportaj...

Trecând, cu trenul, pe sub acoperișul albastru al Mizilului, am văzut un cartier cochet... Eu, „exmatriculat” din casa mea bucureșteană, după un habitat de 25 de ani (unde mi-am scris cărțile și mi-am crescut copiii), visez la un loc minimal de câțiva metri pătrați, să-mi construiesc, o „reședință” poeticească, cu un pom și-o buburuză sub cerdac. Ba și-o viță de vie pe care să mă catăr descult până la Dumnezeu, să-i pun trei boabe de strugure în palma lui duhovnicească.

Și, uite, așa îmbătrânim, dragă prietene, inutilitate totală pe care nici literatura n-o mai poate salva...

Acolo aveți echipă de fotbal? Nu!... Atunci, hai, Mizilul! Hai... Fabrica de oțet!”

OGLINDA LITERARĂ

(Nr. 100 – aprilie 2010)

Povestea aproape ireală a acestei reviste se datorează, în primul rând, încăpățănării redactorului ei șef, **Gheorghe Neagu**, așa cum sugerează și **Gabriel Funica** în articolul de pe prima pagină:

„Arta începe cu arta descurcatului. De aceea mi s-a părut de-a dreptul urieșesc proiectul pe care încerca să mi-l expună Gheorghe Neagu în urmă cu mai bine de opt ani, însuși kentanul din care fuma părea că atinge cerul, acela de a edita la Focșani o revistă cu acoperire națională. (...)

În pofida percepției mele peste numai câteva luni, ianuarie 2002, apărea timid și modest primul număr din **Oglinda literară** în deschidere cu rubrica „Mânie liberă” a scriitoarei de cursă lungă **Magda Ursache**. Echipa redacțională fiind: **Gheorghe Neagu** manager grup presă și editură Zedax, **Florin Paraschiv** redactor șef, **Gabriel Funica** redactor șef adjunct, **Virgil Panait** secretar de redacție, **Florinel Agafitei** consilier redacțional, **Virginia Paraschiv**, **Ștefania Oproescu**, **Lili Goia** redactori seniori, **Mariana Vărtosu**, **Constantin Dușcă** redactori editori. (...)

După o sută de numere apărute fără întrerupere **Oglinda literară** încheie o primă etapă de maturitate (...) și va fi pentru toți cei rămași de partea Cărții o tribună deschisă și pe viitor”.

În mesajul adresat revistei, **Radu Cârnci** îi pune, lui Gheorghe Neagu, o întrebare retorică: „Ai fost cumva anunțat de către conducerea Țării, că, dumneata și ceilalți trudituri din redacție veți fi, cumva, distinși cu o decorație sau alt însemn de prețuire culturală? Nu?! M-aș fi mirat!...”

Despre conținutul revistei vom spune, ca întotdeauna „Jos pălăria!”, adăugând felicitările noastre și toate urările de bine în tregului colectiv redacțional.

POEZIS (Satu Mare)

(Nr. 228 – 230, ianuarie – martie 2010)

Poezis este, în opinia noastră, una dintre cele mai bune reviste literare din România (dacă nu cumva cea mai bună), depășind, prin ținuta grafică ireproșabilă și – mai ales – prin conținut, multe publicații ce-și moștenesc gloria numelui, estompată de monotonie cenușie a destul de sponsorizatei lor existențe. Cum reușește **George Vulturescu**, redactorul șef al revistei, să adune atâtea izvoare limpezi, într-o curgere al cărui destin nu poate fi decât marea cea mare? Cred că, pur și

simplic, mizând pe adevăratele valori și trundind să le așeze sub lumina de reflector a paginii. Rezumând acest număr vom aminti (doar) cronicile literare semnate de: **Vioarel Mureșan** (*Un anotimp în noul infern*), **Ion Zubașcu** (*Elena Vlădăreanu în Second Life*), **Emanuela Ilie** (*Poezia tânără de la Iași. Voci feminine*), **George Vulturescu** (*Poezia lui Dorin Tudoran*); Poemele semnate de: **Elena Ștefci**, **Adrian Alui Gheorghe**; **Dorin Tudoran**; Eseurile: *Jurnalul Monicăi Lovinescu* (**Gheorghe Glodeanu**), *Dialoguri cu Eliade* întrerupte printr-o colaborare ratată de **Culianu (Isabela Vasiliu-Scraba)**; traduceri din **Bertolt Brecht** (**Simion Dănilă**), **Selima Hill** (**Ioana Horea**) **Jonathan Swift** (**Ioana Sasu-Bolda**); **Pagini din istoria haiku** (**Marius Chelaru**)...

Plumb (Bacău)

(nr. 36, martie 2010)

Grigore Codrescu invită cititorii „la spectacolul «istoriei critice» a lui **Nicolae Manolescu** (...) spectacol declanșat de o carte, un spectacol ce urma să se desfășoare în câteva etape, și ai cărei interpreți din toate gene-rațiile urmau să-și susțină interpretările partiturilor (...) în funcție de propria subiectivitate și de locul rezervat în raport cu *Olimpul literar*, loc proiectat de instanța cu numele de **Nicolae Manolescu**.”

„Ne oprim la astfel de evaluări ale operei lui **Nicolae Manolescu** («extreme, scrise frumos»), pentru că, după ce vom trece de ele, vom vedea că totuși spun ceva (...):

Este «o utopie critică și editorială» – consideră **Daniel Cristea-Enache** în *Ideii în dialog* din martie/2009;

Contemplăm «Eșecul lui **Nicolae Manolescu**», citim în *Cuvântul* din aprilie/2009; «E o istorie plagiată» izbucnește **Marin Mincu**, în *Cuvântul* din iunie/2009, plagiată după **Călinescu** și alți critici; Ni se oferă o «istorie-hibrid» («fără metodă, fără intuiție și talent narativ»); o istorie «impre-sionistă, pe gustul lui **Nicole Manolescu**», apreciază același **Marin Mincu**;

Desigur, această scriere e o «istorie hedonistă», se exprimă plastic cunoscutul istoric literar **Cornel Ungureanu** (*Viața românească*, 3-4/2009); Se vede ușor că e o «istorie lacunară», califică elegant și cu pedanterie **Gheorghe Grigurcu**; În sfârșit, talentul și harnicul cronicar, de până mai ieri, al „României literare”, **Daniel Cristea-Enache**, e sigur că această carte e ultima istorie literară ce s-a mai putut scrie în Europa, fiind *un montaj de cronici și fragmente de studii scrise acum trei-patru decenii*, și nu «o uriașă frescă» în care să poți vedea «evoluția sau involuția autorilor cuprinși». (...)

Ne vine în minte finalul inspirat al unui eseu critic semnat în *Ateneu* de **Adrian Jicu**, trimițând, de la cartea lui **Manolescu** la o cunoscută poezie a lui **Nichita Stănescu**: „- Ce cub perfect ar fi fost acesta / de n-ar fi avut

un colț sfărâmat!”. Pornind însă de la aceasta, intenționăm să continuăm această critică a criticii în numerele următoare...”

Vatra Veche,

(anul II, nr. 4, aprilie 2010)

Semnalăm, din cuprinsul revistei: **Amintiri cu poezii - Cleopatra Lorințiu** („Înapoi în Gaza // Se-ntâmplase-nainte / De-a ne-ntâlni / Undeva, în memoria altui deșert / Altui decor prăfuit, fantomatic / Unde ea-și construia fragila alcătuire / După gândul tău. / Unde ea aduna-ncetișor / Trăsătură cu trăsătură / Și devenea mereu alta / Tot mai tânără, mai subțire / Tot mai susurătoare.”); **Vilanele engleze: Dylan Thomas, Caitlin McGinn** – traduceri de **Ion Roșioru**; **Cronica literară: Ce mai rămâne dincolo de antologie** – **Elena M. Cîmpan** („*Anotimpul din colivie*” al lui **Nicolae Băciut**, Editura Tipomur, Târgu-Mureș, 2006, e o antologie de anotimpuri/timpuri poetice, de glasuri diferite, în momente aparte, în 578 de pagini. Titlul este o metaforă a zborului ce urmează să se întâmple, face trimitere la ideea de libertate, la urmele pe care aceasta le lasă, deschizând chiar imaginea unei antologii sub formă de colivie.”) **Starea Prozei** – **Marian Drumur**; **Interviurile lui Marin Mincu** – **Dragoș Vișan**; **Emily Dickinson, Poezii de iubire**, traducere de **Victor Știr**; **Poeze de Ion Roșioru**; **Între teorie și tiranie** – **Adrian Botez**.

Lucrările **Suzanei Fântânaru** (profesor univ. dr. la Facultatea de Arte Universitatea de Vest, Timișoara.) dau un famec cu totul aparte ținutei grafice a revistei.

Citadela (Satu Mare)

(nr. 20 21 - 22/2009)

O revistă echilibrată și sobră, pentru care cultura nu reprezintă un „steag alb”, ridicat pe meterezele provinciei. Iată ce scrie **Felician Pop**: „După două decenii de agonice zbateri am ajuns, fatalmente, într-un punct mort. De la hăul comunist, itinerariul nostru spiritual a eșuat în abisul unui capitalism canibal în care extincția gândului și sensibilității au devenit ideal și scop. Primul deceniu al acestui veac se va stinge peste ruinele unei axiologii amare.”

Victor Mocanu semnează un poem remarcabil (*Depărtări*), poezia de bună calitate fiind o constantă a revistei. este, de fapt, o constantă a revistei la care își aduce contribuția (mereu meritorie) și redactorul șef **Nicolae Băciut**. Nu lipsesc, evident, critica literară, eseul, proza de bună calitate, traduceri și informația culturală.

Cronicar

Poetul Gheorghe Istrate a împlinit 70 de ani

POETUL ȘI IUBIRILE LUI MEREU IMPERFECTE

Într-o vreme, Gheorghe Istrate s-a su-părat pe orașul pe care îl iubea, ca un evadat din „circurile” lui glaci-urban.

„Îți jur Lucianule – îmi scria – că mi-e dor de Buzău ca de o frumusețe dureroasă, care se cam despletește și se îndepărtează de mine. Eu am iubit Buzăul cu o putere subterană și ne-cunoscută. Pentru mine **zău** este prescurtarea misterioasă alui Dumnezeu, dar și a lui Buzău, ocrotit de proniile cerești ale Sfântului Sava, patronul orașului nostru.

Acolo, în bibliotecile Liceului B.P.Hasdeu mi-am fragilizat degetele în a intui conținutul cărților mele viitoare și imperfecte, mereu imperfecte...

Eu nu mă simt cu nimic vinovat de Buzăul meu, decât cu durerea depărtării sale față de mine, pentru care nu am primit nici o explicație plauzibilă. Oricum, eu rămân omul ghemuit în os-troavele singurătății și ale întinericului, dar mai ales ale luminii din care mi-am hrănit cu lăcomie adolescența mea buzoiană. (...)

Am petrecut împreună, acum 2-3 ani, o noapte astrală, pe care a trebuit s-o întrerup într-o dimineață urgentă către călătoriile mele mereu neterminate. Hai să ne revedem într-o imprimăvărare adevărată”.

Nici acum nu i-au trecut, nici supărarea, nici dragostea pen-tru Buzău. O demonstrează mesajul trimis cu ocazia editării, recen-te, a revistei **Oglinda literară**, numărul 100: „Iubite Gheoghe Andrei Neagu! Îți doresc să mășăluiești mult peste aceste o sută de numere și să ne păstrezi și pe noi lângă catargul tău. Poate îți suntem nece-sari. Eu, buzoianul, am făcut din Vrancea reședința mea de suflet, ca ultimă peșteră și așezământ lângă prietenii mei eterni și tutelari. – **Gheorghică Istrate de la Vrancea**.

Din păcate nu e singurul în această postură, dacă ar fi să ne gândim la marele poet român **Ion Gheorghe** sau la sărăcia în care supraviețuiește, la Buzău: „ăla care scrie / ăla ce-ndulcește / lemnul de sicrie / ăla ca deșertul / și ca arabescul / suflet de cămilă / **Ion Nicolescu**”. Ce s-ar putea spune, în context, despre instituțiile și diriguitorii culturii buzoiene? Ce altceva decât milostivul: „Despre morți numai de bine!”

Să sperăm, totuși, că va veni și „adevărata imprimăvărare”.
L. M.

POEME

de Gheorghe Istrate

limită

eu port mereu un fel de frică-n voce
rostogoliri desprinse din abis
stau îngropat cu toată viața-n vis
ca un copil în slava lui precocă

lumina Doamne n-are început
eu sunt fragmentul ei dinspre tăcere
sunt plumbul ce refuză prins în cnut
să taie-n trup cămașă de durere

eu Doamne tot mai traversez recrut
războaiele virtuții ce se cere
cu sufletul captiv într-un sărut
cu-otrava armelor prelinsă-n miere

la adăpostul vieții mele
se-ntâmpă-n întineric stele...

Cenușa șarpelui

La vârsta unui sămbure chemat
să crape-n noaptea nopților o ușă,
lovit de aștri iar m-am întrebat:
de ce miroase clipa a cenușă?

De ce pe flori cad aripi moi în zori,
de ce un om renunță și dispăre,
de ce lumina veșnicilor sori
se stinge-n carnea noastră și ne doare?

Vai, Șarpe, veacul mă provoacă blând,
va trebui să intru în săgeată,
mătase vremii să o sparg adânc
cu timpul șiroindu-mi lung în pleată.

Copilul cere-o mumă și un sân
deși singurătatea-n buză-i scurge,
el îndemnat de șarpele străbun
din carne laptele răstit și-l smulge.

Mă poartă nebunește o quadrigă
de-a valma cu-ntinericul din stea,
prin turnul lumii cineva mă strigă
și sparge reci lumini în carnea mea.

Astfel rănit de vulturul etern
ce-mi zboară lung prin sângele
fierbinte

aud cum site uriașe cern
prin noi bătrâne trupuri de cuvinte.

Grăbiți mi-s anii. Veacul încă e.
Lumina ca un șarpe bate-n ușă.
Mă-ntorc în mine și mă-ntreb: de ce
miroase clipa totuși a cenușă?...

copilul etern

îmbătrânește-n iarbă un copil
de veacuri își privește-n palmă mărul
deasupra lui de-atâtea ori decorul
și-a preschimbat frunzișul volatil

eu îl implor și-l chem să mă asculte:
„,copile-bun hai să vâslim din nou

„Gheorghe Istrate este un poet incomensurabil mai mare decât ecoul poeziei sale. Ce surprinzător e să constăți cu câtă pudoare, cu câtă perseverență, cu câtă variată pasiune, și cu ce admirabile rezultate, acest poet lipsit de osten-tație și-a alcătuit, și-a cultivat, și-a desăvârșit un mit al său, prin simpla dar sugestiva potențare a unei perspective tradiționale!”

(Ștefan Augustin Doinaș)

prin umbra noastră-ngemănată-n ou
sub talpa altei zeități adulte...”

dar el prin veac îmbătrânindu-și mărul
e surd și mut și orb – ca adevărul

ritual

acestui sânge-i sunt dator
să-i leagăn paserile lungi
ce-au adormit în zborul lor
ca-n spuma zâmbetului – prunci

prin șirul lumii un copil
ne-așteaptă de-o eternitate
să-l facem regele umil
pe țara lui de puritate

cândva târziu îl vom vedea
dormind în luntrea ce pătrunde
cu vârful galben într-o stea
din care nimeni nu-i răspunde

acestui sânge-i sunt dator
să-i fiu copilul ce privește
mereu însinguratu-i zbor
mereu rămânerea-n poveste

ritual

(centru)

miros a fluturi și a moarte
lăstunii se ascut în întineric
noaptea se sparge-n ferestre lipind
timbrul ei șoptitor – emisferic

am prea multe deseme pe umeri
sunt cercetat de o poruncă anume
templul credinței mi s-a crăpat –
unu plus unu fac infinitul
eu însumi sunt centrul lui erodat

*ritual
(centru)*

*miros a fluturi și a moarte
lăstunii se-ascut în întineric
noaptea se sparge-n ferestre lipind
timbrul ei șoptitor – emisferic*

*am prea multe deseme pe umeri
sunt cercetat de o poruncă anume
templul credinței mi s-a crăpat –
unu plus unu fac infinitul
eu însumi sunt centrul lui erodat*

Gheorghe Istrate

ritual

(porumbelul)

n-am urât niciodată
deși am fost mereu urât
îmi spăl nopțile cu lacrima din zori
cea privegheată
de îngerul dimineții -
de aceea
voi muri la o temperatură decentă
scrâșnită pe dinții termometrului
rece

nu te speria suflete
tu vei fi porumbelul unic
ciugulind vitraliile bisericii
trupului meu

calul

va trebui să născocim candori
acestui suflet fără primăvară
neștiutor de zâmbet și culori
om-jumătate jumătate-fiară.

el vine pur din noaptea lui și mut
e-o piatră veche veșnic umblătoare
se tulbură călcând pe-atâta lut
de parc-ar vrea smulgându-se
să zboare

noi cei ce creștem cearcănul precoci
și prăbușim lumina dintre astre
va trebui să-i așezăm sub roți
cărnoase drumuri cu nisipuri aspre

va trebui să-l umilim pe rând
să-i ținim copitele-n pietroaie
să-i lingă flăcările hățul blând
să-l hăituiască tropote de ploaie

și-ajuns în grajdurile lui jilave
în pătura-i de sânge și noroi
când va privi-n oglinzile bolnave
să-și vadă chipul semănând cu noi

oase de fluturi

sânt timbre ale morții mici volante
ei ară timpul zilei și-l reduc
vărsând în flori - calicii delirante -
suspînul mătăsos de eunuc

ei trec pedepsitor prin rana noastră
îngălbenind în gerul prematur –
și ninge-adeșori prin ora vastă
cu oasele lor albe de azur...

patrule sânt bătătorind lumină
în depărtarea surdă dintre zei,
mici dezertori prin cerul de rugină
cu lanțurile morții dupa ei

cruci fragede foșnind în zbor timid
ferestre moi prin amintiri secate –
polenul lor bolborosind în vid
pe-un sămbure plutind în bunătațe

i-am asteptat. odaia a vuit
de lipsa lor – dar ceasurile sparte
cu fața s-au întors în infinit
ca niște soli în țările cu moarte

Coperta IV a volumului
OASE DE FLUTURI
Grafică: Florin PUCĂ

Până în 1989, în primul rând, datorită atitudinii deplin justificate față de realitățile economice și social-politice românești atroce, atât mass-media, cât și editurile și instituțiile de învățământ superior europene și de peste Ocean evitaseră să includă România și - din păcate, și istoria sau cultura acesteia - în numeroasele și de altfel prestigioasele dicționare, lucrări de sinteză sau studii comparate, care au îmbogățit substanțial zestrea informațională, atât pentru marele public, cât și pentru diverse categorii de specialiști.

Așa cum am mai avut prilejul de a sublinia, atitudinea celor enunțați mai sus, cu foarte puține și nesemnificative excepții, a rămas neschimbată și după 1990. Urmărind constant aparițiile editoriale, în special din mediile anglo-saxone, ale ultimilor 20 de ani, putem afirma, fără teama de a greși foarte tare, că România continuă să rămână „terra deserta” sau locul unde nu se întâmplă nimic, fiind, pe nedrept, trecute sub tăcere personalități marcante ale culturii, literaturii sau artei românești cu contribuții imposibil de neluat în seamă în domeniile lor de activitate.

Am considerat, și persist în această opinie, că vinovate de o asemenea situație se fac atât *Academia Română* și *Uniunea Scriitorilor* sau celelalte uniuni de creație, cât și *Institutul Cultural Român*, care, în ciuda atâtor semnale de îngrijorare sau nemulțumire trase, atât din țară cât și de peste hotare, nu găsesc încă de cuviință să-și propună realizarea și publicarea, în limbi de circulație internațională, a unor albume de artă, antologii de texte literare, dicționare, istorii ale culturii, literaturii și artei sau chiar o istorie a poporului român fără acele imixtiuni politice grosolane, de care am avut și încă avem parte și care contribuie direct și esențial la rămânerea, sine die, a României în afara sferei de interes din partea străinătății.

Orice om de bună credință trebuie să recunoască că, deși sub alte raporturi, perioada de până la 1989 era restrictivă, sub aspectul participării la dialogul cultural european și internațional, noi, românii, întotdeauna cunoscui pentru apetitul lecturii sau spectacolul muzical-artistic de calitate, am avut, în general cu greutate, posibilitatea de a cumpăra, în traducere românească, cele mai reprezentative lucrări ale literaturii și chiar și filozofiei universale, adesea tipărite în chiar anul publicării lor în țara de origine sau, oricum, la o foarte scurtă distanță în timp. Din acest punct de vedere, îmi aduc aminte reacția de imensă mirare a unui intelectual francez care mi-a văzut biblioteca personală, înainte de anul 1989, arătându-se rușinat de faptul că acasă la el, lucru de care m-am convins personal, nu avea nici pe departe atâtea cărți câte aveam eu¹.

După 1990, datorită unei politici mi-oape și stupide, greu de înțeles², a încetat preocuparea editorilor de a menține cititorii români la curent cu cele mai importante apariții editoriale, atât din domeniul beletristic, cât și din cel de strictă specialitate. Doar de câțiva ani, dar, după cum putem constata, din rațiuni exclusiv de profit comercial, unii băieți cu fler au început să publice frecvent, adesea în tiraje impresionante, multe lucrări de referință la nivel european, nu odată încălcând legislația românească și europeană privind drepturile de autor etc..

Evident că un astfel de demers se cuvine a fi nu doar menționat, ci și popularizat, pentru că el ar fi trebuit să se constituie într-o excepțională șansă pentru cititorul român de a beneficia, în continuare, de lucrări beletristice sau de specialitate cu totul deosebite, dându-ne astfel posibilitatea să recuperăm, inclusiv, o serie dintre efectele izolării culturale la care am fost supuși de o politică obtuză, ca rod al fricii guvernanților de-atunci de a permite cetățenilor români să fie în pas cu mutațiile majore petrecute în cultura și spiritualitatea acestor vremuri, pe alte meridiane și paralele și de a intra în dialog cu scriitorii, artiștii și gânditorii altor popoare.

Iată, însă, că, în afară de meritele certe ale unui astfel de demers, suntem, din păcate, obligați să constatăm că inițiatorii unor astfel de proiecte urmăresc un singur obiectiv, și anume, profitul cu orice preț.

Uneori, în spatele unor astfel de proiecte, aparent generoase și benefice, se află o serie de personaje care, cel puțin mie, îmi făcuseră impresia unei anumite onestități intelectuale, făcându-mă să cred că demersurile lor sunt cu atât mai valoroase, cu cât vin să acopere goluri inexplicabile cauzate de politica curioasă, ca să nu spun dubioasă, a instituțiilor statului în această materie.

Aș vrea să ne referim în continuare la un proiect, lansat recent de ziarul **Finanțiarul**³ și intitulat **Raftul de cultură generală**. Până în prezent, au apărut trei așa-zise albume de artă, care propun cititorilor români o incursiune în istoria artei, începând cu preistoria, continuând cu Renașterea, perioadele secolului XVIII-XIX și încheind cu arta secolului al XXI-lea.

Am urmărit apariția fiecărei noi lucrări din această serie, gândindu-mă să-i ofer nepotului meu șansa de a avea o bibliotecă proprie din care să nu lipsească acest gen de lucrări.

Fire curioasă din naștere, m-a împins, însă, păcatul să văd și ce conțin astfel de lucrări de sinteză. Trebuie să recunosc că am făcut o greșală impardonabilă pentru că, astfel, am putut constata un adevăr dureros. Aceste lucrări, pe care le-am salutat cu real și sincer interes, la apariția lor, am constatat, însă, că sunt doar niște banale și, adeseori, imperfecte traduceri ale unor lucrări apărute peste hotare, pentru că în nici unul din primele trei volume, deja apărute, nu există nici măcar o singură referire la arta românească, făcându-mă să mă întreb: „Cui prodest”?

În naivitatea mea sperasem că va fi eliminat acel regretabil neajuns, constatat și de mine la aproape toate lucrările de acest gen tipărite peste hotare, respectiv, absența oricărei referințe la valori sau personalități române cu contribuții însemnate la îmbogățirea patrimoniului cultural și spiritual al omenirii.

Oare pe inițiatorii acestui proiect să nu-i fi interesat absolut deloc absența din cuprinsul unei astfel de lucrări a referirilor minimale la pictori, sculptori și alți artiști români, adesea, cel puțin, la fel de valoroși cât unii dintre cei cărora li s-au consacrat articole distincte în sumarul respectivei lucrări?

Mă întreb și întreb, oare, inițiatorilor acestui proiect, mai mult decât binevenit, repet, le este rușine de cultura și spiritualitatea poporului român sau, pur și simplu, o conside-

ră nedemnă de a figura în astfel de lucrări de sinteză? Mai mult, și-mi cer iertare cu anticipare, în cazul în care s-ar considera că exagerez, oare astfel de lucrări n-au fost concepute în scopul înscrierii valorilor spirituale românești între valorile similare apărute pe plan mondial? Să fi dispărut oare cu totul de la editorii români orice fel de demnitate și de interes pentru slujirea⁴ și afirmarea culturii și spiritualității proprii?

Am putea, desigur, exemplifica cele de mai sus cu trimiteri concrete la nume prezente în sumarul celor trei volume apărute, care nu mi se par prin nimic superioare sau mai demne de a figura în astfel de lucrări decât ale unui **Brâncuși**, **Grigorescu**, **Țuculescu**, **Iser**, **Paladi**, **Dărăscu**, **Verona** sau alți mari pictori români ai secolului al XIX-lea, XX sau al XXI-lea, prezenți, de altfel, în colecții ale unor prestigioase instituții muzeale sau particulare de peste hotare. Credem că, chiar dacă este vorba de un proiect particular sau poate chiar cu atât mai mult, s-ar fi convenit ca inițiatorii lui să manifeste o oarecare considerație și față de arta și cultura acestui popor, nu doar să urmărească sporirea exclusivă a câștigurilor lor materiale, rezultate de pe urma unui astfel de demers.

Nu ne așteptăm, desigur, ca astfel de inițiative să facă ceea ce nu reușesc sau nu vor să facă instituțiile abilitate, plătite din bani publici, însă, nici nu cred că le face cinste dându-și arama pe față și arătând că, și pentru ei, singurul lucru esențial rămâne doar profitul fără margini pe seama și în detrimentul culturii și spiritualității acestui neam.

NOTE:

1. Între altele remarcă, cu nedisimulată uimire, prezența unor cărți de autori francezi, clasici sau contemporani, despre care spunea că, în Franța, îi puteai întâlni doar în biblioteci, că inclusiv intelectuali francezi de marcă aveau dificultăți în a-și procura multe cărți importante din domeniul literar sau al propriei specialități.

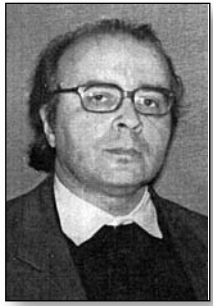
2. De care se face, însă, vinovată puterea, fie datorită neimplicării și indiferenței, fie datorită neasigurării de facilități minimale de ordin material și financiar sau admiterii distrugerii rețelei naționale de distribuție a cărții și revistelor literare, ajunsă pe mâna unor nepricepuți sau indivizi fără scrupule, adesea veniți de aiurea, fără pic de respect față de presa și cultura acestei țări.

3. Nu putem să nu remarcăm și o veritabilă notă de dispreț al inițiatorilor față de cititorii români, în sensul că abia după materializarea unui astfel de proiect românii ar putea beneficia de cultura generală sperată, că, în realitate, acum și doar acum, ei, inițiatorii au inventat roata și apa caldă și au pus coadă la prună. Atâta infatuare disprețuitoare de la indivizi care, în afara acestei găselnițe aducătoare de profit nu au creat nimic valoros în plan cultural sau spiritual e destul de dubioasă și de netolerat.

4. Oare în opinia inițiatorilor unui astfel de proiect, cultura generală exclude valorile autohtone, inclusiv cele din domeniul artelor plastice? Ce motive justifică apariția unor astfel de lucrări, în afara profitului consistent realizat de patroni, câtă vreme cititorul român, mai ales din rândul tineretului, va fi la fel de puțin cunoscător al istoriei, culturii, artei și spiritualității propriului popor?

În opinia mea, un astfel de comportament de slugă nemernică, preocupată doar de buzunarele lui burdușite, în mod facil, cu tot mai multe milioane, este jalnic și de netolerat.

ESEU

*Dr. Adrian
BOTEZ*

Radu GYR - Inițiere într-un martiriu :

ÎN TRE LUT ȘI AZUR, ÎN TRE LANȚ ȘI APĂ

Radu Gyr (n. 2.03.1905 la Câmpulung Muscel - d. 29.04. 1975, București, pseudonimul literar al lui **Radu Demetrescu**) a fost un poet, dramaturg, eseist și gazetar român.

S-a născut la poalele Gruiului din Câmpulung, de unde și pseudonimul literar Gyr, prin derivație. A fost fiul actorului craiovean **Coco Demetrescu**. A fost membru de seamă al Mișcării Legionare, comandant legionar și șef al regiunii Oltenia. Conferențiar la Facultatea de Litere și Filosofie din București. Radu Gyr a fost autorul textului „Sfântă tinerețe legionară”, imnul neoficial al Mișcării Legionare, al Imnului „Moța și Marin” (legionari căzuți în luptă în 1937, în timpul războiului civil din Spania împotriva forțelor republicane), al „Imnului muncitorilor legionari” și al altor lucrări dedicate Mișcării Legionare.

Laureat al mai multor premii ale Societății Scriitorilor Români și ale Academiei Române. În 1940, pe timpul guvernării legionare, a fost director general al teatrelor.

Volume de versuri dinainte de pușcărie: *Liniști de schituri* (1924) (volumul de debut); *Plânge Strâmbă-Lemne* (1927); *Cerbul de lumină* (1928); *Stele pentru leagăn* (1936); *Cununi uscate* (1938); *Corabia cu tufănici* (1939); *Poeme de război* (1942); *Balade* (1943). *Eseuri: Învierea, de Tolstoi* (1928); *Evoluția criticii estetice și aspectele literare contemporane* (1937). A mai scris prefete, conferințe, i s-au publicat postum cărți pentru copii, dar și *Ultimele poeme* (1994) și *Calendarul meu* (1996) etc.

După detenția de sub regimul lui Carol al II-lea - este închis și de Antonescu, apoi este eliberat și trimis, spre „reabilitare”, în batalioanele de la Sărata. În 1945, regimul comunist îl încadrează în „lotul ziariștilor” și îl condamnă la 12 ani. Revine acasă, în 1956, dar după doi ani este din nou arestat și condamnat la moarte, pentru poezia *Ridică-te Gheorghe, ridică-te Ioane!* (pedeapsă comutată la 25 de ani de muncă silnică -exterminatorie...) – poem de un patetism unic, care anunță, profetic, Vremurile Martiriului Necesitar (dimensiunea lui vaticinară e valabilă, funcțională și pentru timpul „democrației” de azi...care aduce, se pare, semnele aceleiași „furtuni”-schimbări într-un Duh – prin veac, se propagă aceeași chemare, spre revelații și lupte, pentru Metanoia Neamului Românesc...): „*Ridică-te, Gheorghe, pe lanțuri, pe funii! Ridică-te, Ioane, pe sfinte cioane !/ Și, sus, sub lumina din urmă-a furtunii, Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!*”

Sub regimul comunist a executat aproape 16 ani de detenție. A îndurat chinuri cumplite, în închisoarea Aiud, cu un regim de celulă aspră. Bolnav grav, cu un prolaps rectal gangrenat, cu hepatită, infiltrat pulmonar TBC, i s-a refuzat orice ajutor medical.

„O mare parte din detenția de la Aiud și-a petrecut-o în celula nr. 281” – cf. wikipedia. Cum afirmă un site monografic: „Creația poetului Radu Gyr avea să cunoască înălțimi nebănuite în bezna temnițelor comu-

niste. Evoluția poeziei sale de după gratii poate constitui un scurt istoric al acelor ani de viață inimaginabilă. Poetul scrie despre foamea permanentă, frigul cumplit, moartea ca prezență zilnică, se ceartă cu Dumnezeu, pentru ca, în final, să ajungă la liniște sufletească și la o credință adâncă, înțelegând soarta care i-a fost rezervată și jertfa uriașă ce îi stătea în față. Crezul său a devenit crezul unei întregi generații.”

Din 1963, după eliberarea din închisoare (aproape orb...), a fost amenințat permanent, urmărit de Securitate. Scos din circuitul valorilor publice în țară, numai criticul **Nicolae Manolescu** a avut îndrăzneala să-l antologheze în 1968 în volumul al doilea din Poezia românească modernă, însă nu cu poemele cele mai reprezentative.

A trecut în veșnicie în anul 1975 (28 aprilie). La înmormântarea sa din cimitirul Bellu Catolic, singurul literat „oficial”, care a îndrăznit să participe la ceremonia funerară și să citească din versurile lui Gyr a fost, potrivit unui martor, poetul **Romulus Vulpescu**.

Dar, conducându-l în drumul spre eternitate, aproape i-a fost, ca de obicei, camaradul **Constantin Em. Buceșcu** – cel care-i știa întreaga poezie pe de rost... și care s-a întâlnit de sute de ori, după detenția ambilor, cu Gyr, chiar acasă la acesta, în ciuda extrem de severei interdicții a Securității, ca „proaspăt” eliberații să se vadă între ei...

✱

În prezentul eseu, noi vom avea în vedere numai poemele „concentraționare”, poemele de închisoare – adică, acele poezii scrise pe săpun sau, pur și simplu, care au circulat oral, printre condamnați (după ce fuseseră „bătute Morse”, de către poet, în țevile dintre etaje...) – unii dintre ei notându-le abia după ce au fost eliberați din temniță (cum este cazul lui **Dumitru Cristea** – cel care a făcut patru ani de „lanțuri”, după ispășirea condamnării prime, cea de 25 de ani..., tocmai pentru că a scris și păstrat versurile lui Gyr, memorate în închisoare) : **I - Sângele temniței – Balade, II - Stigmat, III - Poezia orală**. Ele au fost publicate de **Zaharia Marineasa**, la Timișoara, în 1992, fiindu-i încredințate acestuia de către fiica poetului, **Simona Popa**.

Poezia lui Gyr, ca și cea a lui Arghezi, este una a vitalității paroxistice („Mi-ești mult prea sfântă, clipă pământeană, / de dragul tău jertfesc eternitatea” – cf. II-**Stigmat, Clipei**), insuportabil de violentă, într-o sonoritate chinului cosmicizat - atotsfidătoare într-o Lumina Amiezii - dincolo de care începe smerenia ultimă, aceea a amurgului mioritico-meditativ, al Noptii Misterului Hristic și a Tragediei Mântuitoare, a Rugăciunii într-o Frăție / Înfrățirea Martiriului („precum în cer, așa și... în temniță”!) – poziția întemnițatului fiind cea a unui „Toma după Revelația Încrederii Hristice”!): „*As' noapte Iisus mi-a intrat în celulă. / O, ce trist, ce înalt era Christ! / (...) A stat lângă mine pe rogojină: / - Pune-mi pe răni mâna ta. / Pe glezne-avea umbre de răni și rugină, / parcă purtase lanțuri, cânva... (...) Când m-am trezit din grozava genună, / miro-*

seau paiele a trandafiri. / Eram în celulă și era lună, / numai Iisus nu era nicăieri... (...) – Unde ești, Doamne? – am urlat la zăbrele. / Din lună venea fum de cățui. / M-am pipăit, și pe mâinile mele / am găsit urmele cuielor Lui...” (cf. I- **Sângele temniței, As' noapte, Iisus...**).

Temnița, la Radu Gyr, este simbolul Materiei Înjositoare, a Trupului Înjosit, ajuns povară Duhului...! Este necesară Revelația Azurului - Hristos, prin Revelația Golgotei-Martiriu, pentru ca Temnița să-și piardă puteri-le malefice...!

Răzvrătit, ostenit de moarte, Poetul refuză, deseori, condiția lui „imitatio Christi”: „*Ia-Ți înapoi grozava urgie (...) / Nu vreau să fiu asemenea Ție, / Nu vreau azurul să mă nvenine, / nu mai vreau să mă răstignesc lângă Ține (...) Dă-mi, Doamne, Marea Tăcere*” (cf. II - **Stigmat, Osândă**) – dar, cu un poem înainte, recunoaște că tocmai „necruțarea”, inițierea/sfințirea prin martiriu, l-a întărit într-un Duh de Forță: „*Ce tare sunt, Doamne, ce tare! / Nu m-ai cruțat niciodată (...) / Dar din pieire și disperare / zvâcnesc de fiecare dată (...) și ziua mea crește din trântă. / fierbinte și sfântă ...// Tare sunt, Doamne, tare*” (cf. II- **Stigmat, Ce tare sunt, Doamne**). Drumul de întâlnire, într-o Dumnezeu Ortodoxiei, este, totdeauna, **mijlocul** dintre Cer și Pământ, acolo unde Omul Recuperat pentru Rai și Dumnezeu care i-a arătat/re-amintit, de pe Cruce, semnele recuperării paradisiace, își dau mâna, fratern: „*Sfințit pe cruci pe care nu m-am vrut / și de-nvieri pe care nu le-aș cere, / nu știu: Tu te cobori la mine-n lut / sau eu mă urc spre raiul Tău bând fiere?*” (cf. II - **Stigmat, Identitate**).

✱

1- ...Întâi, a fost titanul neîmblânzit, de tip eminescian, dar mereu lucid, la modul luciferico-blagian și hristico-melancolic, totdeauna – „*cu semn de osândă pe frunte*” („*Calfă la diavol, ucenic la tâlhari / de-aș fi fost, în zănoagele crunte, / încă n-aș trece cu răni așa mari, / cu semn de osândă pe frunte*” – II-**Stigmat, Calfă la diavol**) : „*Eu, cocoțat deasupra Europei, / trist urinez pe propriu-mi dezastru*” – cf. II-**Stigmat, Tifle**) – sau: „*Nu cu brățări la glezne goale, Viață, / nici dănțuind din pântec mi te-am vrut (...) // Căzut, n-am zăbovit în praf. Ca fiara, / țâșnit-am mai turbat ca-n alte dăți. / Dureri n-am milogit, nici voluptăți: / ți le-am prădat cu dinții și cu ghiara*” (cf. II-**Stigmat, Mândrie**).

Da, o poezie aspră, „nețesălată”, de o vigoare înspăimântătoare a trăirii „la hotar”: Poetul (întemnițat de greul pângăritor al materiei) se zbate, cumplit, precum Făt-Frumos cel în luptă cu Zmeul oribil, pe care-l Zmeu îl va reda borboros-ului infernal, „în trepte” („*până la glezne, până la gât*”) - cu o sete de viață titanescă se zbate și frământă, între materialitatea „*pietrei și fierului și beznei și urâtului*”, care îl invadează și-l „suge”, îl „înfulecă”, îl întemnițează silnic și cumplit, împotriva voinței sale – și avântul cel sălbatic, spre Lumina Vieții-Hristos – spre „soare”, spre „stepele de foc” ale Frumosului și Libertății Divine, spre

(Continuare în pag. 6)

VIAȚA CA ARTĂ - Gheorghe A.M. Ciobanu la 85 de ani

Mihai ȘTIRBU

Pe 25 martie 2010, spiritualitatea româșcană s-a îmbogățit în mod fericit. Odată, fiindcă Dl. Prof. **Gheorghe A.M. Ciobanu** a împlinit 85 de ani; a doua oară, pentru că tot Domnia Sa, a primit din partea Societății Scriitorilor din Județul Neamț premiul **Opera Omnia**, ca o recunoaștere intrinsecă a aportului la binele culturii orașului Roman, județului Neamț, și de ce nu, a universalității.

Laureatul s-a născut la Roman urmând aici și liceul. De-

venit student la Facultatea de Drept din Iași, se înscrie și la: Medicină, Agronomie, Filologie, Arhitectură. Din cauza situației materiale și a vremurilor tulburi, le-a abandonat, după război absolvind doar Dreptul. S-a dedicat însă carierei de dascăl, predând de-a lungul vieții economie, psihologie, filosofie, istorie, istoria muzicii, istoria artelor, logică, limba română, istoria literaturii universale, matematică. Timp de 25 de ani (între 1960 și 1985) a predat la **Liceul Roman -Vodă**, fiind unul dintre corifeii acestei cetăți de învățătură, devenită astăzi Colegiu.

Pasiunea sa fiind valorificarea tradiției locului, a debutat prin impozantul volum **Locul și spiritul. Valori artistice din Roman (1992)**. A scris, determinat de valoarea universală a maestrului, o carte fundamentală despre **Ion Irimescu**. În momentul de față, numărul cărților zămislite de domnul profesor, tinde să crească peste 14.

Pentru a contura anvegu-ra enciclopedică a culturii domnului profesor, trebuie amintite și cele opt limbi (dumnealui, cu modestie, a specificat „*fără să mai luăm în considerare și latina*”), pe care și le-a însușit, fiind chiar translator de spaniolă și germană.

Sutele de audiții muzicale, faptul că este și compozitor, modul unic prin care îmbină artele, făcând incursiuni prin lumea muzicii, ajungând cu ușurință în cea a artelor plastice sau literaturii, toate acestea, cred, l-au făcut pe cunoscutul muzicolog **Iosif Sava**, să-l numească „*Miracolul Ciobanu*”, și să-și pună retoric, o întrebare: „*Cum de nu vă știe Bucureștiul, cum de nu vă cunoaște țara?*”. Răspunsul, cred că se găsește în modestia specifică valorilor adevărate, care îl caracterizează. Mai mult, a refuzat perspectiva unei cariere universitare, preferând să nu-și părăsească „locul și spiritul”.

În alocuțiunea sa, domnul profesor a spus: „*Există patru*

puncte cardinale: viața ca viață, viața ca artă, arta ca viață și arta ca artă. (...)

*Dacă ne referim la literatură, care este atât de conflictuală, vedem în această sală atâtea spade încrucișate (...) Dacă luăm pictura, câtă contrarietate are! Dacă luăm muzica, există acea formă care arată conflictul care se numește sonată, sau pentru orchestră simfonia, și sub cele două teme este un allegro de sonată, care se răfuiesc între ele de la Hayden la Mozart încoace, și astăzi din ce în ce mai mult. Astfel vedem dualitatea pe care o prezintă viața ca artă. Am încercat să fiu conștient de acestei legi de aramă care dominează specia umană și-n ce am făcut, am pus contrarietate: în literatură, în nuvela **Egmont**, în piesa de teatru **Cristal nocturn**, sau chiar și în **Miorița**, pe care am tratat-o în ultima vreme sub ace-eași ipostază, adică am fost legat de acel sigma contra sigma, deci viața ca artă a fost și pentru mine un reper și un orizont.*”

(Urmare din pag. 5)

ÎNTRE LUT ȘI AZUR

spre respirația cosmică a „năpraznicelor amiez-e”: „*În aprigele mele belciuge, / piatra mănăfulecă, fierul mă suge. / În bezne m-afund, zi de zi, și-n urât, / întâi pân' la glezne, apoi pân' la gât (...)* Dar, hămesit, sub lăcate, chei și zăvoare, / de tine, sălbatece soare (...) aceste cântece în pielea goală, // și-n tine le-arunc, în năpraznice-amieze, / s-alerge, să tropăie și să necheze, / slobode, aspre, neșesălate deloc, / ca niște cârlane fugare în stepe de foc...” (cf. I – **Sângele temniței, Prefață la cântece din temniță**).

Ca și **Arghezi**, aflat la jumătatea drumului „dintre credință și tăgadă” („*Sfințit pe cruci pe care nu m-am vrut / și de-nvieri pe care nu le-aș cere*”), se lasă pradă ispitei, chiar în mijlocul iadului: „*Uneori, dintre ziduri severe, / jefui, prin poarta de fier, printre gratii, / o zdreanță de stradă, sau câte-o muieră / cu gura mai roșie decât a mușcatii (...) când luna șoldul alb și-l dezbracă*”. Dar, spre deosebire de **Arghezi** și având parte, împotriva voinței sale, de experiențe de Duh mult mai grave și mai profunde, în comparație cu acesta, își dă seama că ispitirea vine dinspre o zonă a „violului” voinței cosmico-umane, că trăim, toți, un Timp al Blestemului Cosmic și, totodată, al Ispășirii-spre-Mântuire, încă tulbure ca tâlc și modalitate de exprimare, dar necesară! – un „viol” exercitat atât de Omul-Brută a Străfundului, asupra intimității Întemnițatului în Materie, cât și de Diavolul însuși, asupra intimității Aștrilor Creației Divine („plopilor” li se descoperă valențe satanice, prin uniformitatea lor rigidă, „comunistoidă”!): „*Năuc, prin vizetă, ochiul urmărește / ca din străfundul unei gropi, / cum domnișoara lună scâncește / siluită de ploi...*” (cf. I – **Sângele temniței, Jind**).

2 – ...Apoi, vine rândul Omului Me-

ditativ, cel înaripat în Duh, spre căutarea Dumnezeuului său, Dumnezeuul Milei și Plinului – dar și Dumnezeu-Hristos-Fratele lui Dismas, întru suirea smerită și tăcută, a Golului Ființei Terestre / Istorie, pe Muntele Revelației Golgotice (care conține tot Dorul de Dumnezeu și exclude orice Dor de Întoarcere Terestră!): „*Doamne, păzește-mă. Doamne, ai milă... / Sunt ca o scorbura veche-ntr-un tei. / (...) Seacă-mă, Doamne, de-aduceri aminte (...) // Fii și Tu, Doamne, o singură dată, / ucigaș și tâlhar la răscruci (...) Pradă-mi tot cerul, hoștește-mi toți anii (...) // Cremene-n mine, 'n osândă, 'n omăt, / mușchiul tăcerii să mă înece, / furtunile dorului să dea îndărăt/ rupte din piatra mea rece*” (cf. I – **Sângele temniței, Rugăciune din celulă**).

Și, în cele din urmă, prin inițierea întru MARTIRIU, nu se mai simte exclusiv „*al lutului / argilă*”, întemnițat în materia-trup, ci **AL CERULUI / AZUR, AL ARIPII – ÎNTRU CHIPUL TATĂLUI - DUMNEZEU**: „*Ești Doamne bun, eu pământean și rău/Și-n dragoste nu-ți semăn, nici în milă./Dar, după răni, sunt chip din chipul Tău / de par dospit din cer nu din argilă.*” (II-**Stigmat, Identitate**).

Tot chinul Temniței, întreg Martiriul-Biruința întru Rănilile Lui Hristos, întreg procesul de Metanoia, dus la desăvârșire, adică la Nădejdea Neamului Românesc Metafizic, de dincolo de aparențele momentului-istorie, de dincolo de individ și de poporul-istorie, ca inițiere spre a învinge borboros-ul infernal, sunt concentrate și transpuse în finalul apoteotic al poemului **Întoarcerea din Cruciadă** (cf. II-**Stigmat**) – Poetul Vaticanar neferindu-se să dezvăluie drumul de la penibilul „*geamăt / betegeală / poticneală / cârpeală jalnică / strâmbă*”, semn al ratărilor inițiatice dintru început: „*Trist geme cornul / stinsei cruciade, / iar noi, betegi și jalnici seniori, / ne poticnim sub platoșe schiloade, / în vechi armuri, cârpite strîmb cu șfori – / baroni și prinți ce-au ful-*

gerat în spade / Ierusalimul altor aurori” – până la forța vulcanico-stihinică a izbucnirii, inspirată,ANISTORICĂ - ATEMPORALĂ / ASPAȚIALĂ, a apoteoticului vizionarism profetic – vizionarism care pulberă toate țesăturile iscusite și perfide ale Marelui Iluzionist-Satana și dezvăluie ceea ce **este întru adevărul ființei**, dincolo de orice torturi ale aparenței – deci, în spiritul Noii Lumi, numită de **Ioan al Apocalipsei** - Noul Ierusalim / „Strălucitorul Ierusalim”: „*Și iarăși, spintecînd albastre spații, / peste doi ani, sau peste încă trei, / cu lănciile sus, în constelații, / cu platoșele evului în șei, / ți-or sta în fața porții cruciații, / Ierusalime care nu ne vrei! / Și vom veni mai mulți din soare-apune: / și cei de ieri, și cei ce azi nu-i știm; / pe vechile morminte or să tune / noi cavaleri cu chip de heruvim, / și ei sau alții tot te vor supune, / strălucitorule Ierusalim!*” – acești Noi Oameni, Re-Îndumnezeiți, „cavaleri cu chip de heruvim”, dezvăluind, astfel, Categoriile Divine: ETERNITATEA și DEFINITIVUL – adică, revelând Victoria Ireversibilă a Duhului Re-Îndumnezeit!

...Temnița și Martiriul devin, prin Radu Gyr, nu doar punctul de plecare al inițierii (eventuale) și, respectiv, mijlocul inițierii (eventuale) – ci indicii clare și IMPERATIVE ale Drumului Necesar dinspre Lut și Lanț (simboluri ale MATERIEI ÎNROBITOARE) – spre Azur și Aripă (simboluri ale DUHULUI DUMNEZEIESC). Nimeni nu se poate mântui, întru Hristos (nu pentru „binele” său personal, ci întru Mântuirea Neamului Metafizic!), decât atunci când, după zona ispitirii („mlaștina deznădejdi” și „pădurea cu fiare sălbatice”...), urcă, transfigurând meta-noic, Muntele Suferinței – în Golgota Mântuirii: „*Acolo, la sfârșitul drumului greu al celor trei încercări, începe apoi munca cea dulce, munca cea binecuvântată pentru înălțarea din temelie a României celei noi.*”

REMEMBER**O evocare – de dr. Dan BRUDAȘCU**

Cu Adrian MARINO dincoace de Styx

Pe distinsul cărturar **Adrian MARINO** cred că l-am văzut prima oară pe holul Bibliotecii Centrale Universitare, când, ca student de filologie, după participarea la o manifestare organizată aici, ca mulți alți tineri, fusesem frapat de verbul viu, dezinhbat, complet nou, în care acesta a intervenit în discuții, contrazicând, cu argumente irefutabile, dar fără menajamente, opiniile banale, prudente ale unora dintre vorbitori. După jocul privirilor, atât la nivelul prezidiului improvizat – din care Adrian MARINO lipsea –, cât și între diverse personaje din primele rânduri care se foiau, penibil, spre a fi observate și băgate în seamă de mai marii momentului respectiv, mulți dintre noi au tras concluzia că intervenția Maestrului deranjase oarecum întâlnirea, că el făcea parte dintr-un alt film. Se vedea de la o poștă diferența extraordinară a intervenției lui, profundă și argumentată, față de luările de cuvânt ale unor trepăduși culturali locali, obedienți și slugarnici.

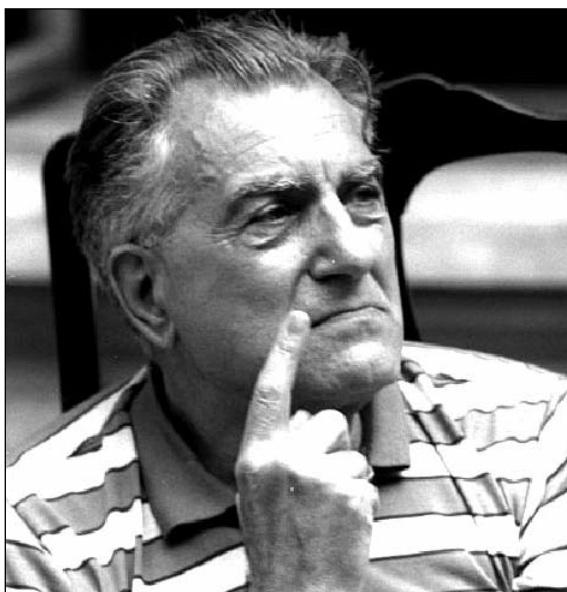
La încheierea manifestării, Adrian MARINO a ieșit din sală urmărit de privirile admiraive ale multora dintre studenții participanți, dar nebăgat deloc în seamă de acel prezidiu, care, conștientizându-și, probabil, propria mediocritate a dorit să iasă cât mai fără incidente din scenă.

Mărturisesc că, deși am vrut atunci să-l abordez și să-i spun opinia noastră a celor 5-6 studenți filologi ce asistasem la intervenția dumsale, văzându-l oarecum meditativ și închis în sine, nu am îndrăznit, gândindu-mă c-ar fi fost o impietate a-l deranja.

Totuși, peste mai mulți ani, i-am relatat întâmplarea, de care și-a adus aminte și s-a bucurat, chiar dacă cu o așa mare întârziere, de reacția noastră de admirație față de intervenția sa. Mi-a confirmat, de altfel, că regreta acea intervenție. Ca și faptul că acceptase să participe la acea „șușă” (exprimarea sa proprie).

După 1990, Adrian MARINO a refuzat multă vreme să acorde vreun interviu presei audio vizuale clujene, îndeosebi celei din rețeaua de stat.

Fără a cunoaște atitudinea maestrului, am reușit, prin intermediul distinsei sale soții, să obțin acordul maestrului de a-mi acorda un interviu pentru studioul TVR Cluj Napoca. La ora stabilită, însoțit de operatorul TV. Octavian Dohotaru, dacă nu mă înșală cumva memoria, m-am prezentat la

reședința familiei maestrului. Acesta ne-a întâmpinat extrem de cordial și, după o mică pauză de cafea, ne-am apucat de lucru. Timp de vreo trei-patru ore am filmat interviul, iar ulterior, pentru ilustrarea acestuia, numeroase documente, cărți, fotografii personale și de familie, scrisori etc.

Am pregătit destul de repede materialul în vederea difuzării lui. Cu ajutorul conducerii de atunci s-a convenit ca interviul să fie inclus, ca oră de difuzare, în programul TVR Cluj-Napoca preluat și transmis de studioul național, având în vedere personalitatea celui intervievat, ca și ineditul materialului.

Din motive ce nu mi-au fost explicate niciodată, nici de șefii din București, nici de cei locali, la ora la care ar fi trebuit difuzat interviul meu cu maestrul Adrian MARINO s-a difuzat cu totul altceva, una din banalitățile specifice acelei perioade. Fără să aștept explicațiile cuiva, am pus mâna pe telefon și, în nume personal, am prezentat scuze maestrului. Dânsul a fost foarte afectat de cele întâmplate. Nu rețin, după atâția ani, cuvintele exacte și complete pe care mi le-a spus. Am reținut totuși afirmația lui: „Nici acum nu se lasă, nemernicii”.

Fiindu-mi foarte jenă de situația întâmplată, evident nu din vina mea, nu am insistat pentru clarificarea sensului celor afirmate de dânsul. L-am asigurat că voi reveni cu telefonul, pentru a-i anunța ziua și ora reprogramate pentru difuzarea respectivului material.

Întâmplarea a făcut, însă, ca, deși prevăzut a fi preluat și difuzat în programul

regional al Studioului din Cluj-Napoca, deci nu de cel național, cum ni se dăduse inițial a înțelege, și de această dată materialul nu a mai fost difuzat, pe motivul că, din cauza cine știe cărui stupid meci de fotbal, nu ni s-a mai permis să folosim timpul de antenă de care se beneficia, zi de zi, pentru difuzarea programelor locale.

Ulterior, fără a mai fi consultat sau avertizat măcar, materialul a fost, totuși, difuzat. Desigur că, prin urmare, nu am avut cum să îl mai anunț pe Adrian MARINO ziua și ora difuzării. A aflat, totuși, de la cunoscuți că se difuzează. Nu știu dacă a apucat să-l urmărească personal.

Aceeași conducere a încercat o reparație decidând includerea interviului în fondul de aur al studioului.

Prin comportamentul nejustificat și imprevizibil, m-am simțit stânjenit și nu am mai luat legătura, nici măcar telefonic, cu maestrul. Îmi era pur și simplu rușine de cele întâmplate. Deși, eu, personal, nu aveam absolut nici o implicare și nici o vină. Dimpotrivă, eram victima unei răzbunări jenantă, lipsită de eleganță, îndreptată împotriva lui Adrian MARINO, poate chiar de către cei pe care el îi refuzase de atâtea ori când îl invitaseră la emisiuni de radio și televiziune.

Reamintesc și faptul că se mai decisese includerea în același fond și a interviurilor mele cu poetul **Victor FELEA**, care a fost difuzat de Studioul central al TVR, cu poetul **Negoită IRIMIE**, dar și numeroasele materiale realizate de mine cu și despre ierarhul de luminoasă amintire și marele cărturar dr. **Antonie PLĂMĂDEALĂ**, unul dintre cei mai strălucitori ocupanți ai scaunului de mitropolit al Ardealului din toată istoria acesteia.

Nu știu, însă, din ce motive, ulterior toate aceste materiale au fost luate, fără măcar informarea mea, din acel fond și au dispărut. Mă întreb, așadar, firește și fără intenția de a supăra pe cineva: cine a avut oare interesul să se răzbune pe memoria celor dispăruți, mai ales în condițiile în care materialele respective erau unicate.

Nu aș vrea să rostesc cuvintele spuse, la supărare, dar, în opinia mea deplin justificate, de maestrul Adrian MARIN. Dar, probabil, ele își păstrau valabilitatea și în acest caz.

Concursul Internațional de Poezie pentru românii din întreaga lume STARPRESS – EDIȚIA A II-A, 2010

Concursul este organizat de publicația internațională online STARPRESS www.valcea-turism.ro, revista românilor de pretutindeni, în parteneriat cu *Radio România Internațional*, *TVRM România*, publicația *Candela – Canada* și în colaborare cu *Agenția de Presă a Românilor de Pretutindeni*, *Agentia de presa ASII ROMANI Germania*, *Radio R – Germania*.

Artefactele și Simbolistica de Premiere, de inspirație istorică din antichitatea greco-romană, sunt oferite de «AGORA ROMAGNA LATINA» – Canada, prin grija domnului *Daniel Constantin Manolescu*, promotor și tribun al sus-numitei societăți.

Poeziile pentru concurs (maximum 10) vor fi trimise (însoțite de un CV și o fotografie), până la data de 31 mai 2010, pe adresele: star_ligya@yahoo.com, poetgfilip@yahoo.ca; sun_andrada@yahoo.com; free3ymher@yahoo.ca

La finele lunii iunie se vor anunța câștigătorii și vor fi publicate versurile premiate. Indiferent de rezultatul concursului, cele mai interesante poezii vor fi publicate în paginile noastre și ale tuturor colaboratorilor noștri din diferite state ale lumii.

SEMINTELE ASTRALE ALE LUI EUGEN EVU

Într-un format de lux, dar și cu un conținut de lux, a mai apărut un volum de poezie al lui **Eugen Evu** - Poetul Ardealului: **Ochiul săgeții**. Nu mai știm al căteia - am pierdut șirul reușitelor lirice evuiene... Pe copertă este reproducă o sculptură a Maestrului, alcătuită în stil brâncușian: **Gemenii**.

Volumul este structurat bipartit - părțile fiind inegale, ca număr de poeme: **I - Preludii și idile** - 77 de poeme; **II - Poemele Adorației** - 28 de poeme.

De ce, oare, „ochiul săgeții”? Ne lămurim, încă de la pagina 10, însuși Poetul: **Ochiul din vârful săgeții - la un tablou de Simona Gabriela L.** „Gândul meu poetic / Are ochiul compus”, „Eu sunt ochiul / din vârful săgeții (...) pădurea din povestea mea / a fost adusă ca ghindă / în gușa unei păsări / imemorabile / e o pădure zburată / strigă-mi numele și se va întoarce / bucuros ca regăsirea unei iubiri / nemişcate”. Săgeata, dintotdeauna, a fost simbol al Revelației Solare, precum și (logic!) al aflării de divinitate. **Drumul Cel Drept - DAO!** ... - desființarea spațio-temporalității istorice, deci, desființarea Păcatului... - deci, demascarea Iluziei-Moarte! Ochiul este expresia simbolică a dorinței-voinței de Duh a cunoașterii- „nimeririi de Dumnezeu”! Deci, identificarea eului cu „ochiul din vârful săgeții”, adică, cu râvna ultimă a aflării Sinei Cosmice, este semn că Poetul, în regim discret și mistic, **a aflat**. Ce trebuie să afle Poetul, primordial? De fapt, întrebarea trebuie începută „de la izvor”: prin ce este Dumnezeu - Dumnezeu, și prin ce este Poetul - Poet? Dumnezeu este Dumnezeu prin **Sămânța Eternă a Creației**, iar Poetul fiind **Regele Logos-ului Înființator** / Cartea / Byblos, Trimisul Lui Dumnezeu pe Pământ - este Poet când descoperă asemănarea Chipului Său de Râvnă - cu Chipul Lui Dumnezeu / Creația. Cu Dumnezeu - Regele Semințelor Astrale. „Pădurea zburată” este, de fapt, Paradisul - Grădina Mistică - iar „ghindă”, ca nucleu al Logos-ului - Poveste, nu e decât Arhetipul Creației Poetice: **Creația Rezumată a Logos-ului Ioanic**.

Și pentru că Dumnezeu a creat lumea „din preaplinul Iubirii Sale” - și Femeia-Evă este binecuvântată, mângâiere și stimulare, spre Creație (împlinirea Misiunii!) a Bărbatului-Poet. Ochi al Ochiului Săgeții! „Femeie, dacă există / Să îmi alungi urâtul din mine” - iată definită, clar, nu doar funcția exorcizatoare a Femeii Marianice, cât, mai ales, funcția ei soteriologică și stimulatorie către Râvna de Paradis-Revelație.

Femeia Stimulatoare de Semințe-Revelații ale Divinei Creații este, în același timp, Paznica Semințelor Astrale („Tu ești drumul meu / înspre mine. / ...Seceriș nevăzut al aurelor: / Cu fiecare sămânță / sieși primită” - cf. **Promisiunea**, p. 30 - sugerându-se clar că orice Pro-Misiune este Confirmare a Misiunii Cosmico-Astrale!), laolaltă cu Poe-

tul-Stăpânul și Robul Logos-ului Demiurgic și, deci, al Cunoașterii: „De-aș fi poet (dar uite că nu sânt!) / Eu v-aș iubi-n Cunoaștere, / pe toate” (cf. **De-aș fi poet**, p. 17) - și aflarea-cunoașterea trebuie pusă în act, fie și prin aspectul Trădării Mistice-Re-întemeietoare: „Îngreunându-ne ființele / Poate voi afla de unde am venit / Sau am fost adus / Poate mă voi consola / Retrăind partea trădată de cineva” (cf. **Scrisoarea netrimisă atunci**, p. 13).

Femeie și Cuvânt - iată cele Două Hierofanii Supreme ale Creației, deci ale Seminței Astrale, în această lume: „Întocmai semințelor cuvintele / Migrează în halou nevăzut” - cf. **Întocmai semințelor...**, p. 33. A-ți revela Femeia este identic cu a te „prăbuși în sus”, Bărbatul intrând în raport de re-androgenizare, cu Femeia Cosmică - re-androgenizare însemnând și Creația-Carte: „Mă prăbușesc în sus, ca Noaptea-n mare / Cerul căzut în mine ca-ntr-o Carte” - cf. **Femeia mea**, p. 83.

Mitul și Visul, de la romantici încoace, sunt stimulatorele și vehiculele Revelației: „Odată ca niciodată îmi visam poezia (...) / Iradiind arta scrisului, / jertfirea de har” (cf. **Basm**, p. 39). Iar uitarea, moartea / „crima mistico-mioritică-inițiativă”, umbra și zeii nu sunt decât forme ale Anamnezei Paradisului, regăsirea sinelui într-o Sinea Cosmică („Poemul să nu mintă / Ucide-l tu, uitând!” - cf. **Afară-i vântul, prăbușirea-n mine**, p. 45) - sau: „Că într-o zi te voi alunga / Din mine / Zeitate, tu, / Ecou al Umbrei Luminii!” - cf. **Speranța**, p. 79 - identificarea omului cu Îngerul / Vestitorul Umano-Divin Cel de Deasupra Omului: „Mie mă rog...uitării că am trăit murind” (cf. **Înger rebel**, p. 41). Parcă remantrizăm, prin Eugen Evu, acel celebru „pe mine / Mie redă-mă”...

Să ne-ndreptăm, cu toții, deci, spre **Copacul Lumii, Copacul păzit de Femeia Cosmică Păzitoare a Misticelor Semințe Astrale, Copacul Cosmic al Veșnicei Re-Învieri**, într-o Sămânță Astrală a Nemuririi, pe care, toți, o purtăm în noi - spre Nucul Lumii de unde „ca și frunzele de toamnă, toate stelele-au pierit” (...au pierit, pentru ca, în Primăvara Noului Ierusalim, să învie!): „Strânge-mă-n brațe ca pe-un nuc rămas / Nejefuit la capăt de livadă” - adică, în Veșnicul Răsărit al Paradisului...

...Eugen Evu iar ne-a-nvățat să nu murim / SĂ NEMURIM...! - doar că vom uita, mult prea repede, atât de logica lui demonstrație, preocupați fiind noi, nepermis de mult, cu... Moartea „de rangul doi”, adică... făcându-ne de lucru cu Ne-Credința!

...Dar, în definitiv, cine ne oprește / împiedică să intrăm în Templul Re-Inițierii / Cartea Poetului?! Lenea / lenevirea noastră de Duh... - doar ea, pârda-nică!

ION URDĂ: UN NEO- ROMANTICO- EXPRESIONIST HUNEDOREAN

Un volum parțial bilingv (prima parte tradusă în limba maghiară, de doamna **Sarolta Kapiller**), cu un titlu de rafinată frumusețe: **Solie cu pană de înger** - postfațat de un mare poet - Eugen EVU.

Volumul are patru părți: **1 - Poeme bilingve** (estetico-valorice, sunt vădit superioa-

re celorlalte - 20 de poeme); **2 - Alte poeme** (7); **3 - Poeme pentru semeni dragi** (4); **4 - Delincvent de opinie** (conține cronici, eseuri).

De la început menționăm că poezia cu vers liber este, aproape mereu, înfrântă, la Ion Urdă, de cea având metrică (armonizatoare și disciplinantă spiritual) clasică. Ceea ce domină, însă, deasupra formelor, este viziunea sincer (nu și puternic...) religioasă, a poetului asupra lumii și destinului ei - este prezența neîntreruptă a Lui Dumnezeu, în istorie - un Dumnezeu care este exasperat (manifestându-se precum un bocet infinit-cosmic, deasupra / asupra Creației) de tot mai proastele, ba chiar autodestructivele alegeri ontologice ale omului: „Și peste toate / imaginea lui Dumnezeu / lăcrimând...” (**Postapocaliptică 1**, p. 36).

Câtă este poezie, în acest volum - este a unui om care se străduiește, din răspuneri, să trăiască în mijlocul acestor vremi, dar sentimentul rătăcirii existențiale (pustiitoare de Duh) și al unei (parțial) asumate singurătăți dar, mai ales, cel exasperant, al răcelii părăsirii, care îl domină și-l face pradă Iluziei / Auto-Iluziei pe poet, în cele din urmă: „Tot rătăcind prin stele cu sufletul pustiu / (...) Și-aștepti cu-nfrigare o rază, o clipire / Dar steaua-i tot mai rece și tot mai depărtată / Iar tu, asteroidul de piatră înghețată, / Tot rătăcești prin stele visând la nemurire” (cf. **Pelerin**, p. 7). „Pelerinajul” prin stele, ca și **visul nemuririi** (cu valențe, însă, expresioniste!) și „steaua” singurătății - sunt motive romantice-eminesciene evidente (amintind, îndepărtat, dar insistent, de Povestea magului călător în stele...). Ion Urdă - un neo-romantic / neo-eminescian, rătăcit într-o lume apocaliptică de mercantilă. Un elegiac tot mai rar tandru și idilic („dar nu vei greși mult / dacă vei răspunde: / -Să iubim florile!” - cf. **Remarcă**, p. 27) - dar tot mai des și cumplit năpădit de exasperări ale limitei, un romantic tot mai adânc „infecat” de expresionism: „...La marginea lumii / iubirea / e tot mai tentată / de gânduri sinucigăse...” (cf. **Preapocaliptică**, p. 15).

Și „apocalipsele”-viziunile terminale ale acestui cosmos, abundă, cu destulă vigoare a imaginii, în acest volum - fie că se numesc Preapocaliptică, fie Postapocaliptică (1 și 2): „...Sfere buimace dansau printre valuri / pe nisipul de la marginea mării / Din când în când / câte o trombă de apă / se ridica, stâlpi argintiu, / către ceruri, zvârlind / peste plajă fosilele / zilei tunetului” (cf. **Preapocaliptică**, p. 15) (...).

Poetul, în genere, are facultățile extrasenzoriale de excepție, prin care să simtă trepidațiile luptei spirituale cosmice, pentru a impune victoria Iubirii și a alunga demonii lumii interioare: „Sub chipul cast, serafic de-angelică făptură / stă zâmbetul demonic, al patimei izvor. / (...) Cu pagina pe care îmi încrustez cuvântul / drept giulgi de-ngropăciune te voi zidi în vers” (cf. **Exorcizare** - elegie romantică, p. 29).

Din punctul nostru de vedere, șansele ca poezia lui Ion Urdă să se impună, în lumea contemporană, dominată de grosolanie, indiferență, iresponsabilitate și lașitate - nu sunt prea mari: este o poezie prea delicată, dar și suficient de instabilă - „dezaxată”, la nivelul forței trăirii religioase și a vaticinarului-vizionarismului poetic, pentru ca să... „vii-eze”, printre brutele și monștrii sociali. În schimb, „proza” sa eseuistico-jurnalistică, atât de tăioasă, atât de decis și expresiv-ideatică, are toate șansele.

Adrian BOTEZ

Interviu cu Lucian SABADOS, director general și consultant artistic la
Teatrul Național "Toma Caragiu" din Ploiești

Marile vise se ascund în noi

Reporter: Stimate domnule Lucian Sabados, recent (12 aprilie a.c.) **Jurnalul Național** va declarat **Omul Zilei**, argumentând astfel alegerea directorului Teatrului „Toma Caragiu” din Ploiești: „A creat o trupă stabilă, a invitat pentru colaborare actori și regizori buni. A știut să țină ștacheta la nivel apreciabil. Găsește modalități de a aduce producțiile teatrului și la București. A și regizat spectacole. Se numește Lucian Sabados și a absolvit IATC, Facultatea de Artă și Metodologia Spectacolului, promoția 1980, clasa prof. univ. Mihaela Tonitza-Iordache. A participat la mai multe stagii de perfecționare în management cultural în Franța și în Anglia. Astăzi, la Nottara se joacă spectacolul „Take, Ianke și Cadâr” de Victor Ion Popa, pe care el l-a regizat pe scena teatrului ploieștean. Sabados, conștient de provocarea pe care a primit-o în momentul în care și-a ales acest text atât de „vehiculat” în spectacologia românească de ieri și de azi. Crede că viziunea sa regizorală poate aduce „totuși elemente noi de interpretare, puternic susținute de scenografia extrem de rafinată și plină de autenticitate, semnată de Viorica Petrovici, dar mai ales de o impetuoasă echipă de actori, ce au iubit și dorit acest proiect”.

Din distribuție fac parte **Niculae Urs** (Ianke), **Mihai Coadă** (Take), **Ilie Gâlea** (Cadâr), **Constantin Cojocaru** și **Marian Despina** (Ific), **Lucia Ștefănescu** (Safta), precum și tinerii **Florentina Năstase** și **Ionuț Vișan**. Pentru eforturile și îndrăzneala de a aduce la București această montare, **Jurnalul Național** îl declară pe Lucian Sabados **Omul zilei**”.

Cum a început „aventura” dumneavoastră în teatru ?

Lucian Sabados: Am avut șansa de a lua primele „lecții” despre artă în familie, mama fiind profesor de canto și pian, iar tatăl, inginer de profesie, un intelectual adevărat, riguros și sensibil. De la amândoi am avut multe de învățat. Am urmat apoi Școala de muzică – înființată la Ploiești începând cu anul școlar 1957-1958 și devenită ulterior Liceul de artă „Carmen Sylva” – dar, realizând că numai „vibrația” și simțul estetic nu sunt suficiente pentru a deveni un muzician autentic, am

continuat cu **Liceul (azi Colegiu Național) Mihai Viteazu**. Privilegiul de a urma cursurile acestei școli de elită, cu profesori adevărați, într-o perioadă când demagogia comunistă triumfase în întreg învățământul românesc, a însemnat unul dintre atuurile pe care – sper eu – le-am fructificat în viață.

În 1975 am reușit la I.A.T.C., Facultatea de Artă și Metodologia Spectacolului, clasa prof. univ. Mihaela Tonitza, absolvind în 1980 ca șef de promoție.

R: Probabil asta a însemnat și o repartitie pe măsură

L.S.: Pe măsura vremurilor de atunci... Am fost fericit că am prins un post destul de aproape de casă, la Școala Populară de Artă din Buzău. În fond cine avea nevoie de critici de artă când exista cenzură? Așa că am început să „împrovizez” actori din tinerii care, trudiți prin uzine și „orbiți” de luminile rampei acceptau să-și joace și rolul de „celebritați locale”. Nu neg că existau, uneori, sclipiri, dar, încorsetați în cămașa de forță a repertoriului, era greu să progresăm. Mi-am adus atunci aminte de ce spunea fostul meu profesor, **Octavian Cotescu**: „Ca să realizezi un spectacol îți trebuie tehnică, răbdare, detaliere a explicației, un limbaj adecvat și înțelepciunea de a realiza o simbioză între actor, text și spectator”. Am făcut ce-am putut și ce se putea face. Devenit regizor în regatul meu, căutam totuși un... cal, o șansă de evadare spre arta autentică. În 1983 – 1984, am obținut o detașare, ca secretar literar la **Teatrul „Giulești”**. În 1987 am ajuns, în sfârșit, acasă, transferându-mă la Școala Populară de Artă din Ploiești, pe postul de profesor de actorie și regie.

Dându-mi seama că postura de critic de teatru nu este chiar visul meu, am făcut cursuri postuniversitare axate pe regie. Contactul cu consacrații **Dinu Cernescu** și **Alexa Visarion** a fost decisiv în hotărârea de a opta pentru o viitoare carieră regizorală.

R: Când s-a materializat acest „vis”?

L.S.: După revoluție am participat la mai multe stagii de perfecționare în management cultural în Franța și Anglia, iar din 1991, în paralel cu alte funcții în perimetrul culturii prahovene –

consilier șef al inspectoratului prahovean de cultură, consilier cultural al prefectului – am fost numit director al Teatrului „Toma Caragiu”. Am semnat regia la peste 15 spectacole în Teatrul „Toma Caragiu” Ploiești și Teatrul „Tony Bulandra” Târgoviște, cu piese de **I.L. Caragiale**, **Beaumarchais**, **Molière**, **Mihail Bulgakov**, **Goldoni**, **Mihai Ispirescu**, **Nicolae Breban**, **Horia Gârbea** etc.

În 1993 a prins contur și un alt proiect – datorat iubitorului de muzică din mine – prin înființarea **Asociației Culturale Jazz-Forum 2003**, al cărui președinte am devenit.

R: Vă propun să amănăm puțin amănuntele legate de Jazz Forum și să revenim la... teatru. Așadar, ce reprezintă, pentru directorul instituției, Teatrul „Toma Caragiu”?

L.S.: O echipă de profesioniști, cu trei componente, **Secția Dramă**, **Teatrul de revistă „Majestic”** și **Teatru de păpuși „Ciufulici”**. Tutela administrativă unică nu anulează caracterul artistic deosebit al celor trei secții.

R: Putem să facem puțină istorie a teatrului ploieștean?

L.S.: E riscant, pentru că sunt foarte multe lucruri de spus. Să încercăm, totuși...

În vara anului 1947, pe ruinele fostei săli unde a funcționat, pe toată perioada războiului, **Cercul Militar al Ofițerilor nemți**, aflată pe str. Anastase Panu, s-a construit un teatru modern (sala avea 500 de locuri, parter și balcon) numit inițial **Teatrul Sindicatelor Unite** iar apoi **Teatrul de Stat Ploiești**. Director al teatrului a fost numit regizorul și dramaturgul **Nicolae Kirițescu**. Inaugurarea a avut loc pe 7 aprilie 1949 cu **O scrisoare pierdută** de **Caragiale**, regia **N. Kirițescu**, scenografia **Sorin Popa**.

În anul 1953 a fost numit director tânărul și extraordinarul actor **Toma Caragiu**, care a obținut, în 1955, mutarea instituției într-un local mai apropiat de centru, unde funcționa cinematograful „Odeon”. În fotoliul directorial au urmat: regizorul **Emil Mandric**, artistului poporului **Marcel Anghelescu**, **Corneliu Revent** care a trebuit să facă față perioadei negre a reducerilor bugetare și urmărilor cutremurului din 4 martie 1977, în urma cărora, vreme

de 5 ani, activitatea teatrului s-a mutat la Casa de Cultură a Sindicatelor din Ploiești. În 1984 a fost numit director regizorul **Harry Eliad**, regizor al teatrului timp de 30 de ani, care a deținut funcția până în 1988.

Predecesorul meu, scriitorul **Dan Ioan Nicolescu** are meritul de a fi intensificat demersurile pentru aprobarea unei noi și firești denumiri a teatrului – **Toma Caragiu**, fapt împlinit prin Decizia nr. 650/1991 a Prefecturii Prahova.

Am înțeles că revitalizarea teatrului ploieștean nu va fi un lucru ușor și, după terminarea lucrărilor de renovare a clădirii (1994 – 1997) am renunțat la orice altă funcție, implicând instituția – prin intermediul Ministerului Culturii și al UNITER – în relații de colaborare cu organisme reputate din domeniul impresariatului artistic, ale dreptului de autor, ale unor agenții literare și Case de editură precum **Societatea autorilor dramatice și a compozitorilor din Franța**, **Oficiul Național de difuzare artistică**, Editurile **Tapuscrit**, **Theatre Ouvert** și **La Fontaine** (toate trei din Paris), **Trustul Tinerilor Dramaturgi** („New Playwrights Trust”) din Londra aflându-ne într-un permanent dialog, pe care îl dorim amplificat, cu importante școli naționale de dramaturgie.

R: Cum a „debutat” genul revuistic la Ploiești?

L.S.: În mai 1957, la inițiativa lui **Toma Caragiu** și a unei echipe de creatori, **Sandu Anastasescu**, umorist și textier, **Alexe Marcovici**, actor-regizor și **Nelu Danielescu**, compozitor-dirijor, a fost inaugurată **Estrada**, cum se numea atunci, având drept sediu provizoriu Grădina de vară din centrul orașului.

(Continuare în pag. 10)

Marile vise se ascund în noi

Premiera inaugurală „*Mistere la Estradă*” a avut loc la 3 iulie 1957. Estrada primește un sediu propriu, pe Bulevardul Independenței. Deși modest dotat tehnic, acest sediu a fost martorul unor cutezătoare manifestări de artă, ai căror protagoniști au fost: **Toma Caragiu**, **Alexe Marcovici**, **Nelu Danieleescu**, **Sandu Anastasescu**, **Costin Premac**, **Mihai Orosz** - maestru balet, **Paul Ionescu** - dirijor, **Tantzi Premac** - solistă balet și mulți alții.

Dintre succesele răsunătoare ale acestui colectiv amintesc revista muzicală „*Corăbii pentru dumneavoastră*” (1974), prin inspirata punere în scenă a lui **Alexandru Bocăneț**, coregrafia lui **Cornel Patrichi**, scenografia **Doinei Levintza** și muzica lui **Ion Cristinoiu**.

De altfel, prezenta „Majesticului” în săli de sport, pe stadioane, parcuri sau baruri, turneele în străpinătate (Grecia, Italia, Federația Rusă etc.) dovedesc totala deschidere a colectivului către cele mai diverse forme de manifestare artistică. După 1991 trupa, completată și întinerită (**Marcela Timiraș** - maestru coregraf și regizor; **Viorel Gavrilă** - direcția muzicală și compozitor; **Ovidiu Pascal** - decoruri; arh. **Theodora Dinulescu** - costume, s-a sudat, devenind una dintre stațiile-pilot ale revistei românești.

R: Vă rog să punctați câteva repere și pentru micul teatru mare „Ciufulici”.

L.S.: La 24 septembrie 1952 Teatrul de Stat Ploiești i se adauga o nouă secție, cea de păpuși, sub denumirea de Teatrul de Păpuși „Ciufulici”. Dintre „păpușarii” începutului au făcut parte: **Marcela Fenato**, **Elena Ivănescu**, **Iosefina Cuberski**, **Rica Baron**, **Coca Mantia**, **Tony Biro** și **Anghel Năstase**.

Spectacolele se țineau în sala Cinematografului „Corso”, apoi în Cinematograful „Colorado”, clădire de patrimoniu construită între anii 1839 - 1841, în stil neogotic austriac, a cărei sală a găzduit până acum spectacolele atât de îndrăgite de copii. Un mare succes al teatrului ploieștean de copii l-a constituit prezența la **Danube International Festival for Children and Young People** (Festivalul Internațional pentru Copii și Tineri al țărilor

dunărene), organizat de **Agency for Cultural affairs in Japan**, în colaborare cu **Teatrul Kageboushi din Tokio**. Micuții niponi au putut urmări zece reprezentații în cinci orașe (**Kanagawa**, **Nagano**, **Shizouka**, **Niigata**, **Tokio**), cu spectacolul „*Pinocchio*”, de **Carlo Colodi**, în regia lui **Gabriel Apostol**. Scenografia spectacolului a fost semnată de **Daniela Drăgulescu**, iar muzica - de **Vasile Mihaila**.

De mâine (13 aprilie - n.n.) lumea de vis a păpușilor se va muta, temporar în clădirea Cercului Militar Ploiești, unde doar în trei săptămâni am aranjat o scenă profesionistă. Asta deoarece din luna iulie vor demara lucrările la noul sediu al unui modern și cochet teatru de copii, care sperăm să fie gata în doi ani.

R: Spuneți-ne câte ceva despre repertoriu teatrului și despre impactul acestuia asupra publicului și a criticii de specialitate.

L.S.: O să încep cu **Nebunul și călușărita** de **Stanislaw Ignacy Witkiewicz** (versiune românească **Horia Gârbea**), în viziunea lui **Alexander Hausvater** (regizor canadian de origine română), muzica originală **Nicu Alifantis** - mare succes de public și presă (1999). Pentru trupa noastră, întâlnirea cu Hausvater, a fost o experiență covârșitoare, în urma căreia ne-am intensificat eforturile de a căuta să se întâmple ceva în sens pozitiv, de a chema regizori să monteze aici, conștienți fiind că nu orice se transformă brusc într-un mare succes.

În martie 2000, premiera pe țară a comediei **Soția mea...** **Maurice de Raffy Shart**, a fost onorată de prezența în sală a autorului și a doamnei **Odile Lavandier**, consilieră în **Direcția Afacerilor Internaționale a Societății Autorilor și Compozitorilor Dramatici**. Cei doi oaspeți au fost mai mult decât surprinși, declarând că: „*acest spectacol de la Ploiești ne-a plăcut mai mult decât cel de la Paris*”

Tot în anul 2000 (iunie) a demarat aventura noastră bucureșteană, inaugurând pe prima piață teatrală a țării, **Teatrul „Hanul cu Tei”**, în colaborare cu casa de licitații omonimă. Dăseam câte două spectacole pe săptămână, în stagiunea 200 - 2001 prezentând aici 4 premiere absolute și trei premiere, în fața unor săli arhipline. Iată ce scria criticul **Victor Scoradeț** în „Contemporanul, după premiera românească absolută a piesei **Conversație după înmormântare**, a franțuzoaicei **Yazmina Reza**: „*Cu această montare, regizorul Cristian Juncu realizează cel mai bun spectacol al său de până acum și unul dintre cele mai bune ale stagiunii*”.

Știu că am stârnit invidii, dar nu m-am refugiat niciodată în facil și, mai ales, am fost tot timpul în căutarea unor noi forme de exprimare artistică, prin care putea fi valorificat mai bine și repertoriul clasic. Pe de altă parte nu am așteptat, niciodată, o anumită ocazie ci am provocat evenimente prin conectarea la întreaga fenomenologie culturală. Astfel, în aprilie 2001, în cadrul manifestărilor culturale **Zilele Federici Garcia Lorca**, am pus în scenă (regia **A. Hausvater**) piesa „**Don Pepino și Belisa**” a marelui scriitor spaniol. **Viorica Petrovici** avea să obțină, pentru scenografia spectacolului, **Marele Premiu la Bienala de Scenografie de la Novi Sad**, iar Alexander Hausvater a primit **Premiul pentru imagine scenică la Festivalul Național „Teatru - imagine” de la Târgu Mureș** Iată una din multele reacții din acel moment ale criticii de teatru: „*Principală caracteristică a scenei ploieștene a constituit-o, în anii din urmă, căutarea insistentă, încercarea de definire a unei identități*

proprii, riscul estetic. În contextul în care majoritatea teatrelor noastre au funcționat în virtutea inerției, Teatrul „Toma Caragiu” a preferat confortului mortal, o stare de tonic disconfort (...) apropierea de București a fost abordată prin prisma avantajelor posibile: atragerea colaborării unor actori, regizori și scenografi de valoare, prezența masivă a criticii bucureștene la toate premierele ploieștene...” (**Victor Scoradeț**)

În 2002 nu puteam să uităm de **Anul Internațional Caragiale**. Am pus în scenă **Noaptea furtunoasă**, spectacolul regizat de mine primind **Premiul Fundației „Moftul Român”, acordat sub egida Academiei Române**. Astfel a demarat proiectul intitulat „*Dramaturgi clasici în haine noi*”, generic sub care am prezentat: **Bădăranii (Carlo Goldoni)**, **Vassa Jelesnova și „Azilul de noapte” (Maxim Gorki)**, **Burghezul Gentilom și Don Juan (Moliere)**, **D’ale Carnavalului (Caragiale)** și, recent, **Tache, Ianke și Cadîr de Victor Ion Popa**. Am fost conștient, în mo-

mentul în care am ales să regizez această piesă atât de mult jucată - și la Ploiești a mai cunoscut două versiuni scenice, în 1956 și 1973 - că viziunea mea regizorală poate aduce totuși elemente noi de interpretare (reamplasarea centrală a cuplului tinerilor, aprofundarea portretelor Babei Safta și, mai ales, a lui Ițic, în ipostaza de gură a lumii), puternic susținute de scenografia extrem de rafinată și plină de autenticitate, semnată de **Viorica Petrovici**, dar mai ales de o impetuoasă echipă de actori, care au iubit și dorit acest proiect, respectiv: **Niculae Urs** (Ianke), **Mihai Coadă** (Take), **Ilie Gălea** (Cadâr), **Constantin Cojocaru / Marian Despina** (Ițic), **Lucia Ștefănescu** (Safta), precum și tinerii și talentații actori **Florentina Năstase** (Ana) și **Ionuț Vișan** (Ionel).

Pentru că vorbim de clasici aș mai adăuga aici piesa „**Trei surori**” de **Cehov** (regia **Alexandru Dabija**, scenografia **Ștefan Caragiu**), din cadrul manifestărilor intitulate „**100 de ani fără Cehov**”. Pentru rolul interpretat în această piesă, actorul **Mihai Calotă** a primit **premiul pentru cea mai bună interpretare masculină într-un rol secundar, în cadrul Galei Premiilor Uniter - 2005**.

Evident că am acordat o atenție deosebită și dramaturgilor contemporani, mai ales celor tineri (din păcate România nu are foarte multe lucruri de oferit din acest punct de vedere), încercând să aducem în fața spectatorilor noile tendințe din cadrul „spectacolului” mondial al teatrului. Iată o „enumerare”, probabil lacunară, a pieselor din această categorie, transpuse pe scena ploieșteană:

Nevrozele sexuale ale părinților noștri, de **Luca Barfuss**, tânăr dramaturg elvețian, cel mai talentat și promițător autor tânăr de expresie germană, al anului 2003 (regia **Radu Afrim**), la a cărui premieră, din 19 aprilie 2004, a fost prezent și autorul; **Peripețiile bravului soldat Ivan Turbincă** de **Radu Macrinici**, după **I. Creangă** (coproducție cu

(Continuare în pag. 11)

Interviu

(Urmare din pag. 10)

Marile vise se ascund în noi

Nicu Alifantis a „semnat” cu această ocazie cel de al 100-lea titlu din cariera sa componistică de muzică de teatru; Premiera europeană a piesei „Cum a explodat David” a cunoscutei scriitoare, producătoare și realizatoare de teatru Lisa Beth Kovets (S.U.A. – traducerea Horia Gârbea). Autoarea, prezentă în sală alături de actrița Margot Avery, care a interpretat, în varianta de la New York, toate cele trei partituri feminine avea să declare:

„Punerea în scenă este memorabilă, iar interpretarea fenomenală” (regia Lucian Sabados, scenografia Viorica Petrovici, distribuția Roxana Ivanciu, Cristina Moldoveanu și Raluca Zamfirescu); „Și Bjorg desigur” a valorosului dramaturg Thorvaldur Thorsteinsson (Islanda); „Regina frumuseții din Leenae”, de Martin McDonagh (Irlanda), spectacol care a obținut la Festivalul Internațional de Teatru de Studio – Pitești, ediția a XII-a, premiul pentru cea mai bună regie (Andreea Vulpe), premiul pentru cea mai bună scenografie (Dan Titza), premiul pentru cea mai bună actriță în rol principal (Oxana Moravec); „Frumos” de Jon Fosse (Norvegia) – premieră românească absolută; „Plastilina”, piesă semnată de tânărului dra-

PLASTILINA

maturg rus Vasili Sigariiev, pentru care Radu Afrim a primit Premiul pentru Cel mai bun regizor la cea de a XIV-a ediție (2006) a Galei UNITER, actrița Elena Popa primind, cu aceeași ocazie, Premiul pentru Cel mai bun rol secundar feminin; La propunerea Institutului Goethe din București, am pus în scenă Zidul de Theo Hergehegiu (premieră absolută), iar acum le propunem spectatorilor noștri un text exemplar ca realizare și profunzime, Miriam W. (It's All Greek to Me) al scriitoarei din Israel, Savyon Liebrecht.

Calitatea spectacolului e girată de regizorul Radu Afrim, poate cel mai interesant regizor al momentului, aflat cu acest proiect la cea de-a patra colaborare cu teatrul nostru. O

alta certitudine a spectacolului e scenografia Iulianei Vilsan, recent laureata a Editiei din acest an a Galei UNITER, cu Premiul pentru Scenografie și în sfârșit, (dar nu în cele din urmă, cum se spune) trupa actoriceasca ultraperformantă, compusă din: Oxana Moravec, Ada Simionica, Clara Flores, Florentina Nastase, Andi Vasluiuanu și Ioan Coman.

Desigur, ar mai fi multe de spus, despre participarea, în Coreea de Sud, la Festivalul Seoul Performing Arts Festival, la Festivalul Internațional de Teatru Close Strangers, despre turneul în Japonia, cu ocazia Bird International Theatre Festival. Ca și despre evenimentul reprezentat de Festivalul Internațional de Jazz Ploiesti Hot Jazz Summit, ce va avea loc în perioada 14 - 16 mai, în parteneriat cu Sibiu Jazz Festival și Fundația Culturală Pro Art Hermannstadt. Permiteți-mi să amintesc doar câțiva dintre artiștii de mare valoare ce vor urca pe scena festivalului: formația Béla Szakcsi Lakatos – Gypsy Groove din Ungaria, formația Beata Przybytek Quintet din Polonia, trupa Manfred Weinberger & Billy Bontas Quartet – Germania, Jazz Bigband Graz - Austria, „Electric poetry”, care reunește pe unii dintre cei mai buni muzicieni din Austria, Germania, Slovenia și SUA., Yuri Honing Acoustic Quartet din Olanda, Benni Chawes Quintet din Danemarca, „The Romanian American Jazz Suit” – SUA. (Sam Newsome este considerat unul dintre cei mai buni trei interpreți de saxofon soprano din lume, iar despre pianistul și compozitorul român Lucian Ban s-a spus ca este „unul dintre cei mai talentați pianiști care au venit la New York, în ultimul deceniu”).

R. : Tot ca ați spus, până acum, este foarte frumos, dar... nu vă e teamă de criză?

L.S. Nu! Din două motive: publicul s-a saturat de manele și așa zise show-uri T.V. în care gluma grosieră și decorurile blonde sunt de un „remarcabil” prost-gust, redescoperind sălile de teatru și autenticitatea. Asta explică de ce avem săli pline și, de cele mai multe ori, nu rămâne nici măcar un loc liber.

În al doilea rând, amintitivă de epoca „de aur”, și veți fi de acord cu mine că, în perioadele de criză, arta devine un refugiu. Teatrul nostru a mai trecut prin perioade de maximă austeritate, dar, de fiecare dată, am rezistat, plătiții fiind împărțite de... aplauzele spectatorilor noștri. Desigur, ușor nu va fi...

R: Înainte de a încheia, îngăduiți-mi să vă întreb care este „visul” dumneavoastră, la care țineți cel mai mult?

L.S.: Marile vise se ascund în noi și, uneori, chiar și de noi. Însă, în mod sigur, pentru anul viitor, visez o „Scriitoare...” – și sper să n-o pierd în vis – cu o distribuție fabuloasă.

R: Vă mulțumesc și vă doresc succes la festivalul de jazz!

L.S.: Și eu vă mulțumesc.

„Personajele” lui Radu AFRIM

A consemnat Lucian Mănăilescu

POEME

de Alex BORA

mă apropii de lumină

până la urmă au trecut și ei
prin fața casei fără vedere la viață
ultimii martori. m-am
bucurat nespus am fost
eu însumi am cântat săltând
într-un picior până spre ziuă
și de-atunci
nu mai știu aproape nimic.

liniștea subțiază pereții
mă apropii de lumină și nu mă văd
morții tineri înverzesc pe câmpii
o dată cu mine

sângele părăsește încet oglinda

am căutat deseori soarele:
nu l-am găsit niciodată.
el imprimăvărează numai
locuri din care-ai plecat –
spun proorocii.
el se arată doar celor morți –
bănuiesc câțiva îngeri
rămăși fără aură.
nu sunt trist. atâta doar
că nu mai găsesc drumul
parcurs de la urlet la această
bâlbâială mărunță – semn că
deja sângele părăsește
încet oglinda. pleoapele cad:
sub ele cresc halucinante mări
de nisip

întru-n lumină...

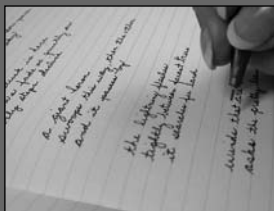
indiferența calmează sângele
la ore de vârf când spaima
este un animal negru pe cer
(vârsta ei este vârsta celor învinși)

eu aștept o clipă și apoi
întru-n lumină nu întreb nimic
merg mai departe traversez câmpia
ușor mai mult plutind
trupul mi se face un abur
care îmbracă un pâlă de arbori
până când se volatilizează-n
spirale subțiri

în urma mea brusc
înfloresc stâlpii de telegraf
și orologiile orașelor cântă vivaldi
poem

sunt nopți în care
poemele mele nescrise mă strigă
pe nume: glasurile lor sunt
atât de reale încât
nu le aud ci le văd
cum se lipsesc obosite de geamuri.
invariabil ploaia le șterge.
invariabil sufletul meu
ajunge prea târziu la fereastră

TINERI

POEȚI

ARCADE LIRICE

Synthia
ALBULESCU

Cântec de menestrel

Mai dați-mi lut să-mi lipesc rana,
să-mi spăl durerea cu urât,
osânda lui Sisif să-mi fie somn
mai dați-mi lut!

Aorta mea cutremurată-n plâns
de data asta o să cânte pentru voi
tristețea nuferilor ce se târă în noroi
cu neputința verdelui de-a fi albastru,
cântec despre căderea în genunchi,
când dragostea migrează-n umbrele de seară
și neîntâmpatele-î minuni se trag în noi
să moară...

Călin
VALERIAN

Joc de-a copilăria

Vedea zarea roșie cum spumega
Se tăvălea prin lut ca prin mare
Încerca să surprindă în orbită
Sferele aburinde de zare

Deodată se retrase brusc
În contururi din ce în ce mai măiestre;
Îl străfulgerase o pasăre prin ochii amîndoi
Cei în culori albastre...

Caliopei
DICU

Sub ochii unui timp

Din noapte am furat luna
și Doamne, luna este a ta!
Am iubit-o numai, cât să pot îngheța
depărtarea în mijlocul fericirii.
Am izbit de ea poeme
pentru neadăpostiții luminii
să aducă liniștea altor tărâmurii
prin cuvinte aici.
Ziua nu este prea departe aș ajunge-o fugind,
m-aș regăsi după anii urșiți
mai aproape de ultima treaptă a secolului.
Doamne, am furat din noapte luna

bucată cu bucată,
și am ascuns-o în camera mea la adăpost
sub ochii unui timp venit să-și ceară portretul
după atâtea ploi...

Ofileanu - Liviu
DANIEL

XXXVII.

și chiar literatura în care ne-am pus nădejdea
pentru memoria semenilor noștri de mâine
nu poate reține chipul
fericirii noastre chinuite
tremuratul coastelor tipărite cu ranga
visul drogatului găsit împușcat în garaj
dragostea interzisă reptilismul ființei
care o denaturează nu poate reține nimic
fiindcă nimicul asemenea pământului
e o materie cu densitate amnezică
își amintește fragmente din lumile
care au fost multe verigi sunt dispărute
oase și pagini pline de nicotină
asemenea manuscriselor salvate din biserici
cu hârtia palidă și bătrână
hârtia care uită

Radu
VADEANU

✱

Zeci de valize burdușite cu prea multă
plecare, așteaptă aliniate în pod.
Fiecare în parte, asfixiază între pereții de
piele moartă minunile trebuincioase
copilului care am fost, exclamării care sunt.
Scotocesc în prima dintre ele,
dibuind printre certificate irosite,
manualul de folosire al vietii.
Victorios, îl strâng între degete,
Și las cerneala simpatică
să plesnească arterial la capete de rânduri
și să îmi curgă tămăduitor în vene.
Împing apoi fereastra amintirilor albastre
ce mă despărțea de cer,
cum aș înfige arătător degetul,
în imaginarul buton search
din dreptul spațiului umplut de
Dumnezeu.

Peisaj matinal

Cuprinse de angoase postindustriale,
Melancoliile poeților de cartier,
Își întind carotidele, învolburate
de energii răsucite, pe liniile de tramvai,

ca și cum ar asculta somnul de veci al
pământului, așteptând fatidica oră când,
primul vatman al diminetii
va dezlega din depou, ghilotina
care va luneca nefiresc de repede
prin stațiile pustii.

Împrăștiate pe caldarâm,
Bucățile dezastrului azur se vor agăța
Disperat de tăpile trecătorilor,
pornite hai hui,
Implorând elastic
Amintirea înfrântă a zmeelor
Ce mușcau odinioară din cer.

Ioan
DRAGOȘ

Pedeapsa

pășea printre tot felul de cuvinte
săptămână firească

pedepse de aur
profeții târzii lâncezesc pe străzi
nu poți citi semnul dar știi ce înseamnă
la stânga și la dreapta tristeții

se trăiește din ce în ce mai bine pe sârmă
între două revărsări ale sufletului
iată răsplata: o viață banală de zeu

Zarul

ascunsă în trupul somnului
aștepți zile imitând rostogolirea zarurilor

o privire asupra creșterii
și descreșterii armoniei
hrana rece cu care îți amăgești bunăvoința
nici o ieșire ninge pentru toți zeul cel orb
povara acestei frumuseți te apără

ca pâinea și peștii biblici se înmulțește frigul
și întunericul din miezul focului
văzut de domnul sigmund freud

neatinsă cartea o deschizi și-mi citești viitorul
păcatul este al celor puțini
treptele se strâng într-un punct ascuns

Poarta

ai venit prin linia aceasta albă o poruncă
ciudată îmi cutreieră de atunci vorbele

nu îndrăznesc să mă folosesc
de pietrele care-mi seamănă
ieri încă mai speram la o luptă dreaptă

prin poarta aceea am trecut
spre setea cea bună
am călătorit împreună prin epoci și cărți
țâșnind ciudat printre cutume

zid moale cortine transparente
adam și eva în cuib luminat

și-au rămas cuvintele calde
ca învelișul visat de viermii de mătase...
iată pirații memoriei

TINERI POETI

Ada AITONEAN

Ușoară ca o pană

mânerul e cald încă
așa că mă duc să-l caut
pe tata
în casa asta
nu se mai poate trăi
omenește

i-au puscat toate prizele
i-a crăpat tencuiala
de când el s-a dus la război împleticit
să se facă martir

și dacă s-ar fi întors șchiop
alexandrin și erou
de s-ar fi întors rece și mutilat
statuie în travesti
numai să nu fi venit așa târziu așa bătrân
„mi-au zis că e sucule zeilor
fata tatii
să nu-i crezi niciodată”
dar gura nu mai era a lui

și tata e cald deși nu pentru mult timp
s-a dus până dincolo să doarmă
puțin și neerou
mânerul e cald
pășesc sigur, nu ca ratatul ăsta
țin cordonul de mătase
ca pe o baionetă la piept
știu ce am de făcut.

Denisa LADARI

Buzele păpușilor

Cândva ascundea soarele
după un deget și
cânta la chitara
știrbită de-o coardă,
în timp ce schițau zilele
verii împreună.
Atunci buzele păpușilor aveau miros de vânt...

El a învățat-o să nu mai viseze,
a spus că zboară cu aripile altora.
Acum, știa de la el cum să salveze planeta
și cum să fluiera tare

Robo-love

De când Andrei nu a mai sunat
clovnii nu mai au haz
apa nu potolește setea de el
Poate ca îi lipsește tasta „call” de pe telefon ...
Ea, în microbuz închide ochii,
nu vrea să vadă
trotuarele care visează oameni triști
avea o gamă largă de zâmbete pentru el
și dacă nu, închiria...
s-a terminat cu joaca de-a roboțelul
pentru micuța Sara

Adelina DOZESCU

pas d'applaudissements, s' il vous plaît!

ăla care se joacă
la butoane
știe că nu contează ce vezi
ci marca de ochelari
orbii cunosc
alfabetul braille-
noi gratulăm cu monsieur clovnul de serviciu
empatizăm cu filmele de la tv

inventăm noi modalități de a muri
spunem i love you doar pentru doomuri,
în timp ce ne trimitem mașinile
în vizită la prieteni
creștem copiii cu michey mouse
potrivim ceasurile în funcție de leafă
seara dăm drumul la radio
și punem prezervativele să facă dragoste
nu înainte de-a închina o rugăciune
pentru capra vecinului...

quand les paroles sont inutiles

ca să cunoști cu adevărat singurătatea
trebuie să fii prieten cu șobolanii
plictisul tău îmbracă haina
letargiei fără să-ți pese că în
duminica fericitului
fiecare se iubește cu fiecare-promo
la cartele telefonice...

singurătatea duhnește a durere...
îți vine să-ți smulgi oamenii
din piept să-i pui să danseze.

experiment

de undeva din piept izbucnesc
marile războaie

liniștea asta miroase a praf de pușcă
în spatele ei moartea
ca o mamă învelește puii libertății

Ecaterina BARGAN

poem ingenuu

privirea aceea nu o înțeleg
privirea aceea lungă
care ar trebui să arate
cele mai frumoase
și mai profunde lucruri
cele mai sensibile gânduri
felul cum te uiți la mine
când ții capul un pic aplecat
și tăcerea nu le înțeleg

când te uiți la mine nu așa cum te uiți la alții
nu așa cum privești vorbind despre Nietzsche
ochii aceea care sclipesc altfel decât atunci
când încerci să explici paradoxuri

când începem obsesiile cu două versuri
două melodii două câni de ceai negru

când parcă așteptăm să facem diabet
picurând prea mult zahăr în el
iar liniștea crește face distanțe le devorează
când depărtarea nu ne mai sperie
când arătăm ca niște tâmpiți
măsurând cu palmele carul mare și carul mic
când nu mai simțim absența
celor pentru care am ajuns aici

privirea aceea lungă și atât de inaccesibilă
nu o înțeleg

atât o să dureze stingerea mea

cât cade cortina la sfârșit de spectacol
cât se deschide crinul alb dimineața
cât scriu acest vers fără menire
cât durează rostogolirea soarelui
după orizont în apus

atât o să dureze stingerea mea

nici n-ai habar

ce poți să știi tu despre sensibilitate
suferință și slăbiciuni
dacă
nici nu simți cum îmi tremură sufletul

și dinții cu zgomot
cum poți să mă acuzi

de parcă mai contează ambițiile acum
când adorm cu pumnii încheiați
cu ochii încheiați de salivă pentru că
nu trece o zi fără să mă scuip cineva
pentru că răul e cumva mai ușor de pronunțat

pentru că la ora asta sunt prea vulnerabilă
parcă fără prieteni
pentru că e simplu să arunci cu piatră
în cel slab
când știi că el doar se va ghemui în sine
uitându-se la cer ca la un ulcior spart
în care nu se văd dumnezeii
pentru că eu știu că într-o zi
o să mor de tristețe
și nimeni nu va înțelege
pentru că poate am murit deja
pentru că nu am idee câte litere are moartea
pentru că nu pot pur și simplu
nu pot să termin gândul acesta
așa cum nu pot nici să te rănesc

mai bine îmi bandajez pieptul mai bine
mă pregătesc de venirea războiului rece

nu am știut niciodată să mă opresc la timp
între iubire și ură nu am știut
dacă e bine ce fac
dar presam limitele tot mai mult
cât să nu câștige neutralitatea șira spinării
mai bine îmi bandajez pieptul mă pregătesc
de venirea războiului rece
sau de venirea arșitei marii iubiri
în cel mai rău caz bat moneda
o pocnesc pe partea cealaltă
îmi lătesc privirea în palmă
cap sau pajură iubire sau ură
doar așa aflu ce îmi doresc fiindcă de la partea
pe care nu o aștept îmi apar cute
normal că n-am așteptat niciodată iubirea
dar o dată am plâns
și am scris un poem despre mine
atât de aproape de ceea ce sunt
un poem despre cârpe și vată și oase și piele
încât am început să caut certitudini
în faptul că exist iar seara
când mă retrăgeam în scorbura mea
de copac desființat îi adunam în jurul meu
pe prieteni adică pe a, domnul ghecev,
m, pavlușă, nicolas, fluturele de casă
și îi rugam să își treacă degetele
prin fruntea mea
iar ei picurau întotdeauna trisețe în mine
le ziceam că și așa am destulă mărturisind
am ales iubirea am ales întotdeauna iubirea
chiar și atunci când moneda
cădea pe partea demonică
mă prefăceam că nu văd
că am iubit prea mult prea departe de celălalt
am ales da am ales întotdeauna iubirea
dar nimeni nu trebuie să știe
nimeni
să nu

TINERI POEȚI

**Roxana Diana
BALTARU**

Faceri de bine

o dată la câteva zile
ne adunăm
ideile și banii puși
de-o parte
într-un apartament
simplu, cu parchetul
drept ca o gheață
cu geamuri deschise și perdele albastre

peste masa tipică - lemn de brad
se aștern cărți de la „Treii” și
napolitane la kilogram

fumul se divide în cercuri de sus
deși focul nostru crește din scrumiera
cu două cranii suntem zei greu de surprins
în norul acela dens care calmează
suntem zei dar pleoapele ne ustură
și ochii devin frumoși tot mai frumoși
cu pupilele topite într-un negru perfect
ca niște bile de sticlă

cu adevărat ne iubim

o dată la câteva zile ne adunăm ideile
și banii puși deoparte în apartamentul simplu
se pot construi și dărâma
în 2-4 ore mai multe raiuri
raiurile cresc din noi și împânzesc
atmosfera în care râsul isteric te ține în viață
ne amuzăm unul de fericirea celuilalt

„Andrei, vezi și tu, marea intră pe geamuri!”
Andrei mă aprobă se minunează mă aprobă,
în cameră punctele de vedere
sunt transmisibile

există o tensiune ca o apă grea
irigă fiecare mușchi în parte apoi
se adună în torace unde apasă ca și cum ai iubi

oamenii pașnici se amuză îngăduitor
ca niște mari bătrâni

raiurile toate sunt unde suntem și noi
încap lejer între patru pereți
ce susțin Olimpul- o piramidă
de fumuri și arome ce se ridică
din sticlele de plastic sus

...
Sus

...
până la nările mari și moi
ale lui Dumnezeu.

Alexandar STOICOVICI

asta era copilăria noastră

în pielea încinsă a cailor
apăsăm bucăți mici
de tămâie cu degetele
ne imaginăm că
batem pietre scumpe
într-un anotimp de piele

care mirosea de cele mai multe ori
a departe și a mâl

(dar caii erau îngropați la intrarea în casă
cu lanțurile de la cadelnită așezate
în jurul ochilor
și asta era copilăria noastră)

în nopțile tăcute de august simțeam
albinele zburând pe sub pământul uscat
cerul atârna într-o plasă imensă de pește

până aproape de frunțile noastre
intram în Dunăre și Dunărea era întunecată
ca și când toate nopțile de până atunci
s-ar fi îmbibat în apă

(luna era prinsă în trestii șapte cete de îngeri
o legau în curele de piele și
o trăgeau în adâncuri cu palmele însângerate
noi adunam lacrimile împietrite pe obraji lor
și fugeam spre sat
arhanghelul Gabriel suna în goarnă
dezlegarea la pește
și asta era copilăria noastră)

peștele din Iagodărie

cu vreo câteva luni înainte
pe la ultimele ninsori din an
începuse să meargă vorba prin sat
că în Iagodărie ar crește un pește imens
pescarii veneau în sat și se jurau
la fiecare sfârșit de liturghie
că peștele-i acolo și urcă spre cer
tot mai repede

alții povesteau că ba mai mult dacă bagi capul
sub apă când e Dunărea cuminte
poți să-ți vezi străbunii cum împing
animalul cu palmele
cum îl înalță în proptele de aur

la scurt timp tot satul vorbea numai
despre peștele din Iagodărie
toți îi spuneau acum peștele-pod
asta pentru că pornea tocmai de pe malul
sârbesc și ajungea până la noi în sat

de Buna Vestire s-au strâns mulți oameni
(în zilele călduroase de primăvară slujbele
se țineau sub părul din curtea Bisericii)
am intrat pe poartă m-am uitat puțin în jur –
oamenii erau stane de piatră mi-am îndreptat
privirea spre copac și am rămas năuc:
popa (om bine atins de vreme) luase
coada uscată de pește
și o aranjase după gât în loc de patrafir

după slujbă toată lumea se înghesuia
sub coada peștelui-pod
copiii erau întinși pe burtă căutau pere
bătrânii adormeau cu oglinzile pe sub piele
străgeau în mâini aceeași tavă de argint
pescarii făceau planuri – la fiecare cuvânt
îndesau câte o cruce mare

după vreo câteva luni
pe la primele ninsori din an
începuse să meargă vorba prin sat
că în Iagodărie ar crește un pește imens
m-am dus la Dunăre mi-am băgat capul în apă
prin apa tulbure am văzut copiii
bătrânii pescarii împingând animalul
cu palmele
lacrimile le intrau și le ieșeau din ochi

**Maria Emanuela
MAFTEIU**

Memoriile cuiva

Minuțiosul scenariu
al existenței cuiva.
Viața cuiva,
absența cuiva,
Deasupra grămezilor
De cenușă
Am urcat să fiu izvor,
Să curăț suferința bizară a aceluia,
Și să mă așez pe iarba uitări.
Aduc o mișcare vie, zvâcnită,
Ostilă, nervoasă, dulce...
Acel cineva arde în mine câteodată.

Nume de stea

Sub pielea mea timpul a luat sfârșit.
Motivul stelelor aruncă în sinea lor
Rotația Pământului,
Deseori se pregătesc să trăiască
Sub același nume.
Pegasus își schimbă lucirea,
Dar visul așa intenționează să rămână.
Izbutit să-și găsească singur adevărul,
Sub murmurul propriilor greșeli.
Motivele celorlalți sunt motivele sale.
Am mers pe toate căile greșite...
Azi sunt o stea.

Gabriela VODĂ

Picul catastrofal

Mai stau un pic, pentru că m-ai rugat tu.
În timp ce turnul
Eiffel se prăbușea
eu îți coseam nasturele
de la cămașă:
Un nasture vital, cu N mare
prin care curg toate sevele Parisului,
o catastrofă care-mi înroșea ața
și-mi împungea degetele.
În timp ce turnul Eiffel se prăbușea,
eu coseam un nasture. îl coseam pentru tine,
cu tot ce aveam în mine.

Mai stau un pic, pentru că m-ai rugat tu.
În timp ce tornadele-mi luau totul,
eu îți făceam cafea. cu frișcă:
mașina nu mai era. cu zahăr:
casa nu mai era. cu lapte:
ceașca nu mai era.
Eu făceam cafea. din ce nu era.
Aveam timp.

Mai stau un pic, pentru că m-ai rugat tu.
În timp ce tsunami colective înnecau Planeta
Eu îți pregăteam cada.
La termometru. cu spumant de lavandă.
Cu Frank Sinatra împreună: Bang Bang!
Neștiind. că azi facem cu toții baie
în apă sărată, fără lavandă. îmbrăcați,
machiați, complexați.
În timp ce citim o carte,
sau ne plimbăm câinele în parc,
ori bem o bere.
Frank într-un final are să tacă.

Mai stau un pic, pentru că m-ai rugat tu.
În timp ce Pământul zguduia morții,
eu îți ștergeam ochelarii. căci tu nu vezi.
Niciodată. Mai ales acum. Mai ales de ieri.
Mai ales pe mine. Neștiind.
Că în 3, 2, 1, o să se pună embargou
la ochelari în sicrie.
Și că Pământul ne place așa.
Orbi.

De la o vreme nu mai stau, nu mă rogi:
Catastrofele se trag din mine -
Tu ești prea copil să riști.

Traduceri din lirica universală

Vilanele portugheze

Traducere: *Ion Roşioru*

Esther Rogessi (Brazilia)

Pasăre rănită

O, cer albastru câmp înmiresmat
Nori ca zăpada-n tainică mişcare
Soarele clar pe boltă avântat

Zenitul e de păsări asaltat
Consider libertatea o valoare

O, cer albastru câmp înmiresmat
Păsări de pradă ţipă ne-ncetat
Văzduhul pentru ele margini n-are
Soarele clar pe boltă avântat

Peisaju-i prea frumos de contemplat
Se iscă-n toate dor de înălţare
O, cer albastru câmp înmiresmat

Durerea nu-i un ţipăt amânat
Instinctul face pasărea să zboare
Soarele clar pe boltă avântat

Trăiesc durerea dorului sistat
Când inima rănită bate tare
În pasărea cu glasul sugrumat
O, cer albastru câmp înmiresmat.

Speranţa

Visul în sine m-a răpit
Prin nori pornisem la plimbare
Mi-e dor de omul meu iubit

Fiinţa mi s-a pustiit
Inima-mi este călătoare

Visul în sine m-a răpit

Convinsă-s că mi s-a ursit
O dragoste mistuitoare
Mi-e dor de omul meu iubit

Am traversat un plâns mcnit
Împovărată de-ntristare
Visul în sine m-a răpit

Mă tem c-o să devin uitare
C-o alta m-ai înlocuit
Visul în sine m-a răpit
Mi-e dor de omul meu iubit

Jorge Linhaça (Brazilia)

Fata cu şapca înflorată

Fată cu şapca înflorată
Eu doar la tine mă gândesc
Din ziua-n care eşti plecată

În dragostea nelimitată
Buzele-arzând ni se unesc
Fată cu şapca înflorată

Mi-e nu doar faţa-ntunecată
Ci-ntreg străfundul sufletesc
Din ziua-n care eşti plecată

Rămân pe gânduri ziua toată
Şi la portretul tău privesc
Fată cu şapca înflorată

Aşa cum erai îmbrăcată
În orice vis mi-apari firesc
Din ziua-n care eşti plecată

Sunt întristat că niciodată
Nu am să te mai întâlnesc,
Fată cu şapca înflorată,
Din ziua-n care eşti plecată!

Poeţi din Afganistan

(Traducere *Dan BRUDAŞCU*)

Nadia ANJOMAN

Mi-s aripile captive şi nu pot zbura

Aud paşii verzi ai ploii
Iată-i cum vin
Câtiva-nsetaţi ce-au sosit
Cu hainele de pe ei prăfuite
Cu respiraţia întinată
De decepţia mirajelor
Paşii, uscaţi şi prăfuiţi
Sosesc aici acum
Fete, crescute cu suflete rănite
Şi trupuri acoperite de răni
Fericirea s-a ferit de chipurile lor
Inimile, bătrâne şi sfâşiate
Cuvântul zâmbet nicicând scris
În cartea buzelor lor
Nici măcar un strop de lacrimă n-a curs
Pe râurile secate ale ochilor lor.
Oh, Doamne!
Nu ştiu dacă strigătele lor mute
Ajung la nori, la Ceruri.
Aud paşii verzi ai ploii.

Khawaja Abdullah ANSARI

Am venit

Am venit din încreat
Şi mi-am întins cortul în Pădurea
Existenţei materiale.
Am trecut prin tărâmurile minerale
şi vegetale,
Apoi mintea m-a purtat în cel animal.
După ce-am ajuns acolo, am mers mai departe.

Apoi în scoica cu sclipiri de cristal
A inimii omeneşti.
Am hrănit picătura eu-lui într-o Perlă
Şi-mpreună cu cei buni
M-am plimbat în jurul Casei de Rugăciune,
Iar apoi, am mers mai departe.
Am pornit dup-aceea pe cărarea ce ducea la El
Şi-am devenit rob la uşa lui;
Apoi a dispărut dualitatea
Şi m-am contopit cu El.

Wasef BAKHTARI

Calamitate

Ca lemnul ce arde, mă strâng de durere
Cutremurat de soarta seminţei de rodie
Oricine-ncearcă să se elibereze
Din strânsoarea scoicii, membranei şi cutei
Le ţine-ntâi prinzându-le invers
Apoi le striveşte
Le mănâncă, savurându-le, una câte una.

Rabia BALKHI

Iubire

Sunt prinsă-n plasa atât de-nşelătoarei Iubiri
Nici una din strădaniile mele nu reuşesc
Nu ştiu când am călărit înfocatul armăsar
Cu cât îi trăgeam mai mult hăţurile
Cu atât mai puţin mă băga-n seamă
Iubirea-i un ocean cu un spaţiu nesfârşit
Nici un înţelept nu poate înnota niciunde-n el.
Un iubit adevărat trebuie să rămână
Fidel până-n ultima clipă
Şi să-nfrunte cursul reprobabil al vieţii
Când vezi lucruri hidoase,
Imagineazăţi-le frumoase
Înghite otrava, dar visează
Gustul dulce-al zahărului.

Khalillulah KHALILI

Căderea fructului amar

Sunt fructul amar căzut la pământ
Aşa rămân în prinsoarea timpului
O primăvară a libertăţii! Graţia ta,
Ce-ar putea fi altceva
Decât să-ndulceşti acest fruct amar
Cea mai de preţ avere a lumii acesteia

E compania prietenilor,
Agonia morţii: Despărţirea de ei.
Întrucât ei sunt toţi împreună, prietenii
Odihnesc adânc în inima prafului.
Ce mai contează de-s vii sau morţi.
Destinul m-a modelat din durere şi suferinţă.
Vai, ce bucurie mi-a hărăzit cupa vieţii?
Ca o lumânare arzând în vânt
Tremur, ard ... mor.

Drumul spre cavatul de trestie

În sufletul meu e
Prizonier un Țipăt.
Unde mi-e cavatul de trestie?
Casa a devenit o cuşcă
Care-i calea spre deşert?
Prima suferinţă mi-a ocupat ziua
Iar supărarea de la asfinţit până-n zori.
Unde ți-e chipul ca o floare, Saaqi?
Unde-s urletele beţivilor?

Laila Sarahat RUSHANI

Flăcări

Flăcările ce-au devorat casele
Erau Roşii
Şi-au lăsat cenuşă.
Sângele ce l-au vărsat şi-a curs

Pe fila de calendar mai e încă roşu
Frunzele toamnei
De culoarea mohorât-a asfinţitului
Erau roşii
Roşii
Până şi culoarea coşmarurilor mele
E tot roşie
Roşie, roşie
Iubitule,
Când ai spus că vei veni la mine
Cu un buchet de flori roşii
Am tremurat...

Andreea
BĂNICĂ

SEPTEMBRIE - VINERI SEARA PRIN ORAȘ

Am ieșit să mă „plimb”, iar când am descoperit că pașii mei se aseamănă cu o cursă pentru aurul olimpic în proba de 50m liber am fost oarecum surprinsă. Știam de-acasă că sunt iritată, dar habar n-am avut că totul căpatase proporții cosmice. În timp ce călcam cu furie asfaltul umed, încercam să-mi dau seama când fusesem ultima dată atât de nervoasă. Niciodată. Desigur, am simțit frustrare, neputință, dezamăgire și lipsă de respect, câteodată toate în același timp, dar între ele bătea ca o inimă neobosită lenea, pompând în cortex doza de nesimțire (sau cinism) necesară combaterii efectelor. De data aceasta probabil reacția a fost neprevăzută. Cert este că încercam să deslușesc în mecanica pașilor un indiciu cât de mic pentru a-mi calma furia. Nu am găsit nimic, doar trotuarul găurit de cei care vor să schimbe conducta de apă, gaz, sau firele de telefonie mobilă. Nici o bucățică din asfalt nu a rămas la locul ei, toate pietricelele sunt împrăștiate pe o rază de câțiva kilometri, atât cât ține Bucureștiul ăsta murdar și interminabil!

Am continuat să merg, călcând apăsător prin bălți și trecând peste frunzele îmbibate de apă. Privesc în jur și descopăr că sunt oameni peste tot. În mașini (în fiecare numai câte unul, nu cumva să scutească stratul de ozon de o binemeritată porție de noxe), în autobuze, în taxiuri, în metrou, pe trotuar, în apartamente. În avion nu-i văd, dar presupun că sunt și acolo. Nu există metru pătrat care să nu fie exploatat până la refuz. În parcuri scap de graba angajaților, dar mă confrunt cu intelectualii din ce în ce mai izolați și cu adolescenții înfierbântați. Pe intelectuali aș vrea să-i pot conșola, fie și numai printr-o privire binevoitoare. Nu-mi place să știu că o altă ființă suferă din pricina celorlalți. De fapt, mă omoară chestia asta. Pentru că am aflat până unde poate duce durerea. Poate sfârși pe fundul unui ocean sau în fața unui glonte. Dar am intrat deja în altă poveste. Pe adolescenți nu-i condamn. Sunt și eu la fel. Dar trebuie să recunosc că unii (majoritatea) întrec limita. Din nou, altă poveste. Eu vorbeam de oameni. Și de faptul că sunt peste tot. Mă deranjează că nu pot fi singură decât în intimitatea camerei mele, uneori nici măcar acolo.

Am intrat într-o librărie. Și apoi în alta. Până le-am pierdut șirul. Dar n-am găsit nici o carte pe care să o vreau sau al cărei titlu să mă incite. Însă mecanica pașilor, simpla mecanică a pașilor m-a calmat. Sau poate doar m-a epuizat. Nu contează ce-a făcut atâta timp cât mi-a adus pulsul la un nivel cât de cât normal..

Când am ajuns acasă mi-am deschis berea brună (care ar fi trebuit să mă amețească cât mai repede) și mi-am amintit de atâtea lucruri inutile încât m-am deprimat. Pentru a ieși

din această stare latentă mi-am pregătit o perversitate culinară, de moralitate îndoielnică, ce îndeamnă insistent la preacurvie. Este vorba de salata de ton. Cine nu o știe, ar trebui s-o încerce. Cine o știe... ar trebui să mă cunoască. Iar celor cărora nu le place peștele le recomand pur și simplu abținerea.

Singurul lucru care m-ar putea ajuta să ies din această fundătură emoțională ar fi un meci de volei în sala care miroase a tartan încins și efort și nenumărate mingi de volei. Dar eu nu mi-am mai lipit palma de suprafața moale a unei mingi din timpul liceului. De fapt, în afară de ciclismul citadin, nu cred că mai practic vreun sport. Mai este sprintul ocazional după autobuz când se face prea frig pentru bicicletă. Dar cred că tot ce contează este tonusul muscular al degetelor pentru precizia mănuii bisturiului. Adevarul este că nu prea îmi pasă.

După ingerarea unei cantități industriale de salată de ton și bere brună (știu, combinația perfectă), simt cum totul se diluează și își pierde consistența în aburii de alcool. Nici de-asta nu prea îmi pasă. E vineri seară, după o săptămână care aș fi putut să jur că nu se mai termină.

Lacrimile îmi alunecă nestingherite pe obraji, până întâlnesc comisura buzelor și mă forțez să le gust. Sunt amare, la fel ca singurătatea, teama de moarte și eșecul. Oricum merg toate mână în mână. Acre ca suculei unei lămâi stoarse în limonada pregătită în timpul verii sau în ceaiul cu miros de scorțișoară și fructe de pădure în zilele friguroase.

Cineva cântă „O zi perfectă” numai ca să își bată joc de mine. Ce poate fi perfect la o zi în care descoperi că totul în jurul tău moare, și poate e vina ta, dar nu vei fi niciodată sigur?! Trebuie să fii îndrăgostit sau de-a dreptul prost ca să crezi că, în afară de tine, restul e perfect. Vremea, oamenii, disponerea moleculelor în spațiu... toate astea ar trebui să te sufocă, să te facă să simți greutatea lumii numai pe umerii tăi, să-ți frângă aripile și să te tragă la fund. Nu se întâmplă nimic deosebit în dragoste, totul se termină înainte să-ți dai seama, dar continui să te încăpățânezi și ajungi să te autodistrugi. La sfârșit, cazi atât de spectaculos încât toți cei care te privesc se holbează la trupul tău strivit de pământ, uitând să încerce să te salveze. Sau poate asta se întâmplă întotdeauna, nu numai în cazul dragostei. Oamenii sunt atât de absorbiți de spectacol încât ignoră stimulul cel mai important, și anume instinctul de conservare al speciei, prezent în fiecare din noi, chiar în tine (de aceea te agiți în timpul zborului, în zadar. Oricum o să devii ciulama la coliziunea cu ceva solid). Nu toți suntem altruști, așa sunt numai eroii care mor înainte de a afla rezultatul luptei. O pierd ori-

cum. Așa ca mine.

Îți vorbesc acum dintr-un plan paralel existenței tale. Poate n-o să-ți vină să crezi, dar în timp ce-ți povesteam lucrurile astea, am intrat în comă alcoolică (ce-i drept, am omis ce era mai important, și anume să-ți spun că din punct de vedere fiziologic, sunt o epavă, și da, am „intoleranță” la alcool, adică o doză cât de mică mă... face să dispar). Doctorii n-au ajuns să constate decesul, vor veni duminică seara, atunci când se vor întoarce colegii mei de apartament și când muștele vor fi curățat toate urmele alimentelor din cavitatea mea bucală. Mai rămâne doar această biată confesiune, în care practic n-am mărturisit nimic despre mine, în afara faptului că nu-mi place Bucureștiul. Nici măcar nu i-am menționat pe cei pe care-i iubesc (să îi numesc „cei dragi” ar fi o crimă de care nici măcar acum, moartă, n-aș fi capabilă). Dacă le-aș fi scris măcar numele, ar fi avut șansa să trăiască în continuare, după mine, fiind „cunoscuți”, mai mult sau mai puțin academic, prin aceste rânduri dezordonate scrise sub influența alcoolului și în compania plăcută a morții. Dar stai liniștit, eu nu am murit, doar am trecut la indiferență, așa cum le place bolivienilor să spună, știind că viața lor (și a noastră) nu înseamnă decât câteva secunde din viața Pământului, și el pe cale de dispariție din cauza animalelor care îl habitează. Nu ți s-a părut niciodată straniu că în toate teoriile filozofice omul este definit ca un animal?! Ei bine, au știut ei filozofii unde va duce acest desfrâu ecologic.

Eu am „păcătuț” cu salata de ton, dar mi-am creat un precedent și ce te face să crezi că urmatorul lucru pe care îl voi duce la bun sfârșit după ieșirea din delir nu va fi distrugerea mediului?! Oamenii nu sunt previzibili și nici nu se schimbă. E adevărat, n-am mai distrus niciodată mediul (dacă aș fi făcut-o, nici tu n-ai mai fi acum aici, citind prostiile cuiva „beat”, așa-i?!), dar, cum nu-mi poți determina mișcările, aș putea s-o fac mâine dimineață, când tu visezi fericit că ai primit premiul pe care ți-l dorești sau că plutești în zbor, deasupra mării, fără să fii deranjat de teoriile mele apocaliptice.

Totuși, nu mă interesează câtuși de puțin distrugerea mediului, de vreme ce sunt chirurg și mă străduiesc să salvez chiar și paraziții. Acum știi un lucru nou despre mine, și anume profesia. Îți poți explica de unde vine cinismul, sau, pe limba ta, insensibilitatea. Ai râde dacă ți-aș spune că am plâns o jumătate de zi după ce am privit în ochii unui nefericit? Cel mai probabil ai considera această frază o glumă bună, demnă de împărtășit așa-zișilor prieteni. N-ai decât să o spui mai departe, eu oricum am plâns. Iar ceea ce mă face acum să plâng este lipsa ta de reacție, prezența ta fizică și totuși absența ta metafizică, din tot ce înseamnă viață. Da, o să mă găsești aici și mâine dimineață, dar n-o să poți spune cine sunt, în afară de medicul care te operează și te face să te simți mai bine, pentru ca apoi să-ți continui existența patetică, încercând să îți aduci aminte ce s-a întâmplat în timpul anesteziei. Stai... pe tine nu cred că te-am anesteziat.

Uneori se oprea din mers și își acoperea urechile cu mâinile-i albe. Mașinile, oamenii, totul îi părea un țipăt asurzitor. Ura femeile pentru că purtau pantofi cu toc, nu suporta copiii pentru că plângeau și detesta bărbații pentru că vorbeau tare. Obosise. Trecuseră câțiva ani de când se gândise pentru prima dată la divorț, însă niciodată nu avea suficient curaj să meargă până la capăt. Se complăcea într-o căsătorie de formă în care obișnuința luase locul sentimentelor. Nu avea copii și nici nu își dorisese vreodată. De altfel, nici nu ar fi fost posibil, datorită problemelor medicale ale soției sale.

„La Amsterdam? De ce acolo și nu la Roma? De ce nu Viena sau Sinaia?”

„Pentru că am nevoie de aer, Angela. Tu nu înțelegi că mă sufoc? Trebuie să plec, să mă îndepărtez de orașul ăsta, de urletul disperat al vieții, de tine.”

„De mine?...” Angela se ridică de pe sofa pe care stătea și soțul ei, Victor D., profesor de sociologie la un colegiu din București.

„Când pleci?”

„Sâmbătă.”

În momentul în care avionul se desprinsese de pământ, un sentiment inefabil îi străbătu ființa. Se gândea la săgeata inversă a timpului, la punctul zero al vieții, la toate lucrurile pe care le-ar face dacă ar mai avea ocazia și la alegerile care îi hotărâseră soarta. Îl încânta teoria reversibilității și își zise cu voce scăzută: „Ce om mare, Einstein!”. Își aminti de soția sa, care în ultimele zile se simțise foarte rău. Nu-și mai vorbiseră din după-amiaza în care el o anunțase că vrea să plece la Amsterdam pentru câteva zile. Simțea că o rănisese într-un fel, însă acum era prea târziu pentru lamentări și gânduri cenușii.

Era deja seară când ieși din aeroport și luă un taxi care îl duse până la Aalborg, unde se cază pentru următoarele două zile. În cameră atenția îi fu atrasă de o pictură în stil renascentist, ce ilustra o femeie privindu-se în oglindă. Pe hol se auzeau vocile turiștilor care

ieșeau în oraș. Era prea obosit și ar fi vrut să doarmă. Liniște, atât și-ar fi dorit.

Dimineața se trezi devreme, luă micul dejun la restaurantul hotelului, după care se plimbă pe străzile aglomerate ale orașului. Îi plăceau vapoarele. Aici găsisese un alt soi de liniște. Se simțea bătrân. Un bătrân insuportabil și singur. Toată viața fusese așa. Se născuse astfel și nu era nimic de făcut. Își aminti de studenție și de „Un veac de singurătate”. Secunde treceau neîmplânzite.

Se trezi deodată în fața unui geam din spatele căruia o domnișoară îi zâmbea insistent. Scoase din buzunar telefonul mobil pentru a vedea cât este ceasul, dar în momentul acela un polițist se apropie de el, spunându-i în mod repetat: „No pictures, please!”. Victor își ceru scuze și îl asigură pe acesta că intenția lui era cu totul alta. Își continuă drumul, oprindu-se în fața fiecărei vitrine timp de câteva minute, de parcă ar fi căutat ceva sau pe cineva. Cartierul Roșu îi trezea amintiri. Nu era pentru prima dată când venea aici. Când o văzu simți că i se taie respirația. Nu mai auzea nimic, era doar o imensă liniște. Avea părul răvășit și era îmbrăcată sumar. Ținea în mână un eventai de culoare neagră ce o făcea mai feminină ca oricând. O privi îndelung, după care intra plin de incertitudini. O altă fată se grăbi să îi ia locul, în timp ce ea îl însoțea într-o cameră de mici dimensiuni, mobilată doar cu un pat, un cuier și un scaun.

„Credeam că nu te mai găsesc.”

„Ce-ți mai face soția, domnule profesor?” îl întrebă ironic, în timp ce-și aprindea o țigară.

„Știi bine că n-am venit aici pentru a vorbi despre Angela.”

„Și? Ai divorțat?”

„Nu.”

„Să nu-mi spui că a murit.”

„Încetează, nu fi vulgară.” îi răspunse el enervat.

„Așadar, ai venit iar să-mi îndrugi povești despre iubire, despre căsătoria noastră, despre fericire. Îți mărturisesc faptul că la început te-am crezut naiv, te-am compătimit chiar pentru viața ta gri, însă acum sunt cât se poate de sigură că ești nebun. Întoarce-te la nevastă-ta și uită de mine!”

„Dar ai zis că mă iubești...”

„Pentru că o zic de fiecare dată când clientului îi face plăcere acest lucru.”

„Nu, nu vorbi despre clienți, despre bani, tu nu ești așa.”

„Domnule profesor, ma dezamăgești. Faci mii de kilometri doar ca să mă vezi dezbrăcată în spatele unui geam și tot nu accepți ideea că sunt o prostituată. Mai bine ai pleca. Locul tău nu e aici.” Deschise larg ușa, îl privi încă o dată și dispăru. La fel cum dispăru și imaginea pe care el și-o crease despre ea.

Se întoarse la București urându-se pe sine. Totul îi provoca greață. Pentru o clipă, chiar, se gândise la sinucidere, dar era scârbit până și de ideea morții. Nu mai exista Femeie, paradisul era doar iluzia celor slabi, Omul fusese ucis de universul ce se prăbușise peste el. Totul dispăruse. Dumnezeu? Nu, el nici măcar n-a existat vreodată. Când ajunse acasă, găsi pe masa din bucătărie un caiet deschis și un pix lângă el. Nu-i dădu importanță și se îndreptă spre dormitor.

„Angela? M-am întors. Ți-am adus ceva. Sunt sigur că o să-ți placă.” Dar nimeni nu-i răspunse. Ordinea în care erau așezate toate lucrurile îl neliniștea.

„Angela?” Își dădu seama că ceva se întâmplase. Se îndreptă tremurând spre caietul din bucătărie.

„Niciunul dintre noi nu mai poate trăi astfel. Ai avut dreptate atunci când spuneai că ai nevoie de aer. Ne sufocăm unul pe celălalt. Ieri am depus cererea de divorț. Sper ca în final, să îți găsești liniștea.”

Ieși confuz din casă, îndreptându-se cu pași mărunți spre stația de metrou. Își cumpără un pachet de țigări pe care îl băgă în buzunarul interior al sacoului. O doamnă îmbrăcată într-o rochie roșie se așeză pe scaunul alăturat. I se părea vulgară, îi amintea de Amsterdam. La Romană, ea își trecu mâna prin părul castaniu, după care coborî. El se ținea după ea. Se simți urmărită și își întoarse privirea. O lovi atât de puternic, încât aceasta se prăbuși pe cimentul rece. Oamenii își continuau drumul grăbiți, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Victor D., profesor de sociologie, urcă încet treptele, simțind cum liniștea îi pătrundea prin pori. Era pustiit, ars pe interior, ca și când un vânt nimicitor i-ar fi uscat sentimentele.

Cristi Dumitrache

Viaceslav

Șoapta îngâna dimineața, tremurând sfioasă la atingerea primilor zori. Se făcea că e toam-

nă târzie și rece, cu aduceri aminte și melancolii. Lemnul vechi scârțâia în gard la fiecare chemare a tundrei, prevestind crivățul, care avea atâtea povești frumoase de depănat: cu ciulini rostogoliți până acolo unde cerul atinge pământul, cu zări pereche, cu cai și călăreți mongoli, sau alte seminții înfipte-n șa, pogorând războinice spre răsărit.

Barba-i crescuse mare și deasă, ca un arici speriat de câini lătrători și hămesii. Era una din acele dimineți mohorâte și pustii, în nestatornicia Siberiei, peste care goneau norii. O poveste veche, aproape uitată în visele irosite ale tinereții.

Viaceslav stătea nemișcat, la măsura de lângă godinul cald, gândindu-se la calea bătăto-

rită a vieții, când abruptă, când domoală, niciodată la fel. „Ce e dincolo de viață?”, încerca să-și răspundă. Poate că e bucurie, sau tristețe, sau... nimic. Cui îi pasă? Nimic, nimicul nenorocit și nebun, pândind soarta tuturor.

Încăperea semăna cu el; când luminoasă, când întunecată, bătuită de flăcările vreascurilor din sobă.

Paianjeni înghețați pe plasele zdrențuite și afumate, furnici hămesite, lavița de lemn cu pledul jegos și ponosit, nimic mai mult, nici mai puțin... Nimic destul.

Paharul era singurul accesoriu de pe masa rotundă, roasă de carii. Iar vodca singurul lichid ce-i scăldase pereții lipicioși. Tristețea plutea în camera rusu-

lui.

Un gândac sărman găsi se o firimitură într-un colț de masă și se lupta să o devore. „La fel ca-n viață...” își zise el, pocnind fără milă gângania. Scurpă în palmă și porni să-și frece mâinile murdare. Și-și umplu din nou paharul. „De ce fac focul, dacă tot am votca?” se întrebă nedumerit. Poate pentru faptul că are și ea nevoie de odihnă, în sticlă.

„Ce e viața?” gândi el din nou. Vântul, omul și gândacul, focul ucis parșiv de frigul găgăuț, lemnul, votca și neantul. Doar atât. Și împăcat cu sine adormi, scoțând un suspin de ușurare.

Aflase taina vieții lui de om sărman, singur și neștiut... Viaceslav.

Maria coborî din tren dintr-o săritură. Fusese gata să-și scrântească glezna, nefiind obișnuită să poarte pantofi cu tocuri înalte. Nu exista niciun motiv pentru care să nu pășească treptă cu treptă. Doar că așa simțise nevoia, să sară, de parcă săritura aceea ar fi dus-o mai repede lângă cel care-o aștepta. Cu atât mai mult cu cât, tot drumul, simțise că trenul rapid abia se târăște.

Trăgând de bagaj, încerca să-l identifice prin mulțimea de oameni, care-o încurcau mai mult ca niciodată. Ba încă, se repezise la un bărbat care, din spate, semăna cu el, luându-l de braț, gata să-l dezechilibreze.

– Mă scuzați, v-am confundat!

Cu pași din ce în ce mai lenși, se îndrepta spre capătul peronului. „Îl voi aștepta aici. Până la urmă, trebuie să dispară toțiăștia.”

Trecuse deja o jumătate de oră. Începuse să i se facă frig. „Mai bine mă mut în stația de taxi. Poate-am să-i zăresc mașina.” Văzând-o dezorientată, un taximetrist o întrebă unde vrea să-o ducă. Refuzase politicos: „Mulțumesc, aștept pe cineva. Trebuie să apară.” Taximetristul se retrăsese dezamăgit în mașină, luând la răsfoit ziarul pe care-l învățase pe de rost de azi-dimineață. „Nu mai face doi bani meseria asta. Trebuie să mă apuc de altceva.”

„Ce-o fi având de nu mai vine? Și mai are și telefonul închis. Sau poate descărcat.” Îndoiala începuse să i se cuibărească în suflet. Dar nu voia să creadă cu niciun chip că nu va veni. „O fi blocat în trafic pe undeva. N-are nici cum să mă anunțe. Nu-i nimic, stau aici până apare.”

Maria nu credea în existența oamenilor care nu-și țin cuvântul. Nu cunoscuse astfel de oameni. În satul ei, cuvântul dat era lege. Oricât de simpli, de neșcoliți ori de bătuți în cap erau oamenii, cuvântul dat era sfânt. Promisiunile trebuiau onorate cu orice chip. De altfel, prima lecție pe care o învățase de la bunicul ei aceasta era. Îi spusese, nu doar o dată, în felul lui brutal și țărănesc: „De mâncători de c... e sătulă lumea! Dacă vrei să faci ceva în viață, ce-ai spus că faci, aia faci! Altfel nu ești bună nici să stai la coada vacii. Ai înțeles?” Înțelesese. Dar acum începea să nu prea mai înțeleagă.

Taximetristul îi arunca, în răstimpuri, priviri cu subînțeles, întrebând-o prin mimică: „Tot nu?” Îi răspundea scurt, cu hotărâre, printr-o mișcare din cap, rușinată.

Era aproape miezul nopții. Nu-i ve-

nea să creadă că i se întâmplă ei. El o chemase, insistase chiar să vină mai devreme, nerăbdător. Ea se cam codise la început, dar, când a luat hotărârea, nimic n-a mai putut-o opri. Bunica o-ntrebă:

– Ce zor ai?

– Plec la București. Am cunoscut un bărbat...

– Și de ce taman acolo? Gândești că la București umblă câinii cu covrigi în coadă și bărbații cu fericirea pe sculă?

– Bunico! Nu mai fi așa circumspec-tă! O să-l placi și tu, ai să vezi...

– Deh! Stiu și eu? Și nu mă mai face pe mine circu...aia!

Înghețase de-a binelea. Era aproape disperată. Ce să facă? I se năruiseră toate. Îi venea să plângă, dar se jena.

Taximetristul coborâse să-și dezmorețească oasele și-i mai adresă o dată întrebarea, privind-o cu milă:

– Sunteți sigură că nu vreți să vă duc undeva? Pe mine m-a cam luat somnul, o să plec acasă. Și-așa nu mi-a picat nimic pe ziua de azi. Mama ei de sărăcie, că m-am săturat! Hai că fac cinstel! Vă duc gratis, numai să-mi spuneți unde...

Îi dăduseră lacrimile. Nu mai făcea eforturi să le-ascundă. Acum realizase că nici măcar nu știa unde stă. Fusese atât de sigură că o va aștepta, încât nici prin cap nu-i dăduse să-i ceară adresa. Făcu din cap către taximetrist, în semn că nu, și îi întinse 50 de lei.

– Nu-mi trebuie bani de la dumneavoastră! Luați-i! Pentru ce?

Dar ea fugise înapoi în gară, cu lacrimile șiroind, lăsându-l pe taximetrist filozofând, cu banii în mână: „Păcat de tine! Pari și destul de scuturată. Dar a cui e vina dacă la școală nu vă-nvață d-astea? Mai deștepte muierile-alea care le toacă banii și, după ce nu mai au ce toca, le dau cu șutu-n fund. Dacă nici eu n-am văzut destule...”

Mai avea trei ore până la trenul de întoarcere. Cu inima în pionieze, își luă bilet. Mai cumpără niște biscuiți pentru un câțel care părea flămând și o sticlă cu apă pentru ea, că i se uscă gura și simțea o amărălă ca atunci când ți-e întoarsă fierea pe dos. Doar că, ei, sufletul îi fusese întors pe dos. O stăpâna o greață imensă, ca-ntr-una dintre diminețile copilăriei când, fără să vrea, asistase la tăierea mielului de Paște. O apucaseră frigurile, tremuratul și un rău general, așa, de suflet întors pe dos. Au dus-o zadarnic la doctor, la preot, prin babe. N-a reușit să-și revină decât mult mai târziu, când reușise să estompeze în minte imaginea mielului din balta de sânge, care o privea cu ochi mirați, neînțelegând, cerându-i parcă ajutorul.

Se așeză absentă pe bancă, în așteptarea trenului. Parcă-l auzi pe bunicul: „Fata tatii, dacă tot e să șteargă vreunu' cu tine pe jos, atunci măcar s-o facă un om de onoare. Decât să suferi pentru-un dobitoc, mai bine pentru zece bărbați de cuvânt. Ai grijă cum îi cerni!” Zâmbi amintirii bunicului.

Acasă, bunica o-ntâmpină cu o întrebare cu subînțeles:

– Ei, câți câini cu covrigi în coadă ai numărat?

Mereu alți călători

În gară, mereu alți călători. Același ceas cu limbile strâmbe, măsurându-le trecerea. Admir cu nesaț culorile toamnei și-i mulțumesc lui Dumnezeu. Știu eu pentru ce. Lângă mine, orbul oftează. În ce culori vezi tu, omule, toamna? Câinele i se lipește de picior, trecându-și capul de jos în sus și de sus în jos, într-o mângâiere pe care doar aceste ființe știu s-o dăruiască. Orbul îi pune mâna pe cap, mângâindu-l, la rândul său. Deodată zâmbește și i se adresează consolator, cu ochii în gol: „Lasă, Bobică, e frumoasă viața!”. Bobică dă din coadă și își depune botul pe mâna stăpânului, într-un gest aprobator, de recunoștință.

Îmi sosește trenul. Mă ridic, neștiind ce ar trebui să fac. Să-l întreb pe vecinul meu de scaun dacă vrea să-l ajut, să-i spun „la vedere”, sau să plec prefăcându-mă că nici n-am stat lângă el. În fond, nu mă văzuse. Dar orbii posedă un alt fel de „vedere”. Doar noi,ăștia sănătoși, suntem atât de imbecili încât să ne imaginăm că deținem adevărul absolut. Mă rog, vorbesc în dreptul meu...

Ca și cum mi-ar fi ghicit gândul, simțindu-mi ezitarea, îmi strigă, când deja mă depărtasem: „Mergeți liniștită la tren, că noi ne descurcăm!”

Bobică o ia înainte, responsabil. Merg sigur de sine, doi-trei pași, apoi se oprește, așteptând să fie ajuns din urmă. Pornește iar. Își conduce stăpânul exact prin locurile de trecere pentru traversarea căii ferate. În ușa trenului, urcă, așteptându-și prietenul în capul scării. Apare șeful de tren și le spune că animalele sunt interzise în tren. Nu mă rabdă inima și îi arăt, la o ușă mai încolo, niște „animale” îmbrâncindu-se. Ridică din umeri: „Ce vreți, doamnă, regulile sunt reguli! Și-apoi, «animalele» alea și-au plătit biletul”. Sau șpaga, ce contează? Asta era? „Cât costă?”, întreb. „Ce?” „Biletul de tren pentru câine.” „A! Nu costă nimic, dar nu-nțelegeți? Nu e voie și gata!” „Și dacă totuși cineva se urcă însoțit de animale și îl prindeți?” „Amendă!” „Cât?” „O sută de lei.” „Poftiți amenda și lăsați-l să urce!” „Du-te, cucoană, de-aici! Dacă am supracontrol, ce mă fac?” Dacă te nașteai orb, ce te făceai?...

În timpul „parlamentărilor” mele cu „nașul”, doi țigani se coțopeneau să urce un sac din care se auzeau guițături sfâșietoare. Îi arăt: „Ei? Regula care nu poate fi încălcată nu se aplică pentru toți?” Mi-o retează cu enervare: „Asta-i altceva! Aia se mănâncă... omul trebuie să mănânce. Ce să fac, să-i iau hrana de la gură?” Taci, că n-ai înțeles nimic! Bine că trăim să mâncăm.

„Vă rog poftiți în vagoane! Trenul pleacă într-un minut.”, se aude vocea șefului de tren, care dispare în vagonul lui. Îi spun orbului: „Urcați! Cu Bobică cu tot. Ce are să vă facă?” Zâmbește trist: „Mă poate da jos într-o altă gară sau, și mai rău, în câmp. Aici măcar cunosc locul, am pașii numărați. Hai, Bobică, dă-te jos! Trenul nostru încă n-a sosit...” Bobică, ascultător, coboară dintr-o săritură.

Trenul se pune în mișcare. Bobică aleargă pe lângă tren, în sensul de mers, conducându-l cu lătrături. Omul îl urmează încet, pipăind atent cu bastonul.

Da, Alice, încerc să-mi aduc aminte nopțile în care urcam până la Via dei Porta, de unde se vede aproape întregul oraș, coboram spre Catedrala San Giusto, ne opream uneori să bem o cafea pe Guardiello, ori ocolind, spre Rozzol, acolo unde îți plăcea să te joci cu pisica fără un ochi care fura cornuri și plăcinte de pe mese, exasperându-i pe clienți și ne opream în Porto Vecchio, așezați pe nisip la doar câțiva metri de apă, unde mă rugai să îți spun povești pe care nu le ascultai niciodată, căci marea te absorbea cu totul, aproape hipnotizându-te și, când făceam dragoste, ceva mai târziu, simțeam încă valurile sărate pe pielea ta, lucirea aceea stranie din priviri.

Eram doi străini improvizați pe coasta Adriaticii, proveniți din universuri fără numitor comun, care mâncam cornuri și beam cafea la trei dimineața pe Guardiello sau Chia-dino și, abia ce ne cunoscusem, despărțirea devenea iminentă, inevitabilă.

Tu nu te gândeai la astfel de lucruri, veșnic pierdută în lumea ta – o lume sinonimă visării, confuziei – iar eu realizând cu mult înainte că destinul meu este căutarea, drumul celor ce pornesc noaptea pe străzile întunecate, cu Alice, cu Marta, cu Beatrice, spre câte o crâșmă unde un negru cântă jazz la saxofon și fumul gros de țigară pare un tavan fals deasupra meselor, spre țărmul cine știe cărei mări, spre nici o destinație.

Știu că acum îți este suficient să închizi ochii pentru a retrăi acele nopți în care eram doar noi, marea, câte o pisică pe străzile

întunecate, căci întotdeauna ai preferat să trăiești din amintiri – privirea ta mă dorea în cearșafurile îngălbenite ale câte unui motel de mână a doua, când îmi mângâiai absentă părul, amândoi fumând extenuați, mult după primele raze de soare și nu mă lăsa niciodată să pătrund în lumea ta ciudată, cu zeci de ecouri intersectându-se, cu lacrimi curgând din senin, și cu accese de fericire nereținută și săruturi pătimașe, care mă făceau să uit într-o clipă toate întrebările pe care nu ți le puneam.

Ci sono momenti in cui dovete essere ai dolori, ma sembra essere l'unico senso decent, mi-ai spus într-o dimineață ploioasă, când ne îndreptam ținându-ne de mână spre Universitate. Ne-am oprit în Piazzale Europa, tu n-aveai nici un chef să intri la cursuri, iar eu să te mai las în pace, că prea te băteam la cap de la un timp cu literatura hispanică (pasiune pe care, de altfel, mi-o admirai în secret) și cu cărțile alea din care nu pricepeai nimic.

Mai târziu am știut că ți-a părut rău, din felul în care ai făcut dragoste, mult mai prezentă, aproape tandră, dar cuvintele au rămas, iar adevărul lor era evident, de-a dreptul brutal.

Nu cărțile mele erau problema, ci distanța dintre noi, faptul că lumile noastre nu se puteau întâlni, deși mergeam împreună la cursuri, iar nopțile ni le petreceam aproape întotdeauna împreună, însă tu nu aveai niciodată nevoie de raționamente ori deducții logice pentru a fi sigură de vreun adevăr.

E totul atât de sterp aici, Alice, încât nu am cum să nu-mi aduc aminte cu nostalgie

de zilele însorite de pe țărmul Adriaticii, și totuși mi-e atât de greu să vorbesc despre tine.

Orice poezie este, în mod inconștient, aproape mistic, autobiografică, și eu încerc acum să scriu despre tine, care m-ai fascinat din prima clipă pentru distanța de netrecut care se impunea între tot ceea ce eram obișnuit să numesc realitate și lumea visării de care te înconjurai în chip atât de firesc.

Eu aici, atent să nu-mi dea cafeaua în foc, cu o jumătate de ochi pe agenda de conferințe minuțios însemnate în ordinea importanței – întâlniri de la care nu pot lipsi sub nici o formă – tu în Quebec, ori în Montreal, în Hong Kong, sau prin studiourile hollywoodiene, muză, mascotă, apoi curvă a vreunei trupe de actori, pe care-i vei uita cu desăvârșire în doar câteva săptămâni, căutând vreun cerșetor prin mahalalele pariziene pentru a-i zâmbi și ai atinge părul cu degetele, depărtându-te apoi fericită, convinsă că e imposibil să fi făcut altfel.

Mi-e frică să te întreb acum dacă m-ai iubit, căci în viața ta nimic nu părea să lase într-adevăr urme și, abia târziu, am realizat că nu spre trecut îți era ațintită privirea aceea care mă chinuia într-atât, ci spre o cu totul altfel de visare, paralelă oricărui timp, oricărui prezent.

Ceea ce pentru mine a fost de la început doar o sângerare trebuie să fie pentru tine atât: Trieste – o carte poștală cu doi pisici într-o pălărie cu boruri negre.

Tincuța Horonceanu Bernevic

ATACUL

Fusese până mai ieri un bărbat normal. Adică unul cu un serviciu stabil, cu o leafă bună, garsoni-eră confort I, sporit de mâinile lui dibace, care făcuseră din vechea locuință o adevărată bijuterie. Un bărbat politicos atât cât trebuie, educat ca măcar o dată pe săptămână să cedeze locul în autobuz, nu conta cui, să arunce un bănuț cerșetorilor din fața Catedralei, să ducă buchețele de flori colegelor de birou de zi-ua lor de naștere. Un bărbat pe care multe femei și l-ar fi dorit în coastă, în serile cu lună plină.

Dar în dimineața zilei de 22 aprilie, făcuse, în timp ce se bărbiera în oglinda cu spoturi luminoase, din baia sa în nuanțe verzui, ca tot omul care se respectă, un atac. Nu era vorba de un atac de cord, nici măcar de unul cerebral, după care tânjise în zilele ce au urmat. Făcuse un atac de panică, evident. Din oglindă îl privi un chip străin de care îi fu frică. Din acea zi a evitat oglinzile. În timpul atacului și mult după, a văzut lumea cu alți ochi. Cu niște ochi care nu erau ai lui, ca și cum ți-ai pune ochelarii de soare prin care vezi lumea în tonuri luminoase sau întunecate, după caz.

De multe ori ar fi vrut să-și dea acești ochi străini jos, dar nu reușea de parcă îi lipise cineva cu un adeziv minune, pe locul foștilor săi ochi albaștri. Pentru că el avea niște ochi albaștri, după care oftau adânc multe suflete în jur. La clipirea genelor lui, ca o bătaie de aripă a unui fluture, putea uneori să cadă Bursa, sau să apară fisuri în Marele Zid Chinezesc. Acum, ochii prin care vedea lumea păreau să aibă o culoare gri-negricioasă, pentru că în sufletul său ajungeau doar tonuri închise.

Săptămâni în șir fu convins că nu mai are ochii albaștri și că lumea și-a înclinat puțin axa, așa în-cât, pe stradă avea tendința să meargă aplecat într-o parte. Temerile sale le strânsese ca pe niște cocoloașe de hârtie și nu avea curajul să le arunce la coș. Le ținea bine ascunse în sufletul său și nimeni din jur nu ghicea ce număr impresionant adunase în interior.

Liniștea devenea violentă, se așeza ca o masă vâscoasă pe ferestre, îi apăsa tâmpilele și-l făcea să transpire. Muzica îi chinuia sufletul cu zornăituri de lanțuri ruginite. Nimic nu mai era ca înainte.

Din neatenție însă, într-o zi posomorâtă, cu ploaie mărunță, își tăie degetul arătător într-o conser-vă de pește. Îl apucase o foame teribilă, pe neașteptate, la birou. Din rană țâșni sângele roșu-spumos și lu-mea începu să se clatine. O transpirație rece îi apărui pe frunte. Panica i se strecura deja pe sub piele, când apărui ea. Cu mișcări sigure îi pansă degetul tăiat, apoi îi aminti zâmbitoare:

– Ai cei mai frumoși ochi albaștri pe care i-am văzut vreodată!

Două jucării

Ne ținem de mâini
Când pășim alături
Ți-am cusut o inimă
Mare în piept
Pe care îmi odihnesc obrazul
Apoi tu mi-ai modelat
Degete lungi
E rândul meu
Ți-am desenat ochi albaștri
Pe urmă tu mi-ai pus pe umeri
Un curcubeu
Noi doi nu suntem oameni
Noi suntem două jucării
Rămase de la Potop
Când suntem triști
Dumnezeu ne întoarce cheița
fără să privim înapoi.

Destin

Îmi țin respirația
Clopotul limbii
Mă sufocă de rime
Intru în cușca
Unde cuvintele
Așteaptă flămânde
Sunt un împlânzitor de vocale
Condamnat la o mască
De inger bun

Jurnal chinez

Născută în Munții Făgărașului și purtată de destin de trei ori pe meleagurile legendare ale Imperiului Florii de Mijloc, Iolanda Dumitrescu, pe numele său de scriitor **Yu Lan Hua**, nu a putut să nu cedeze tentației occidentalului de a devoala misterele actuale ale unui târâm ascuns călătorului pe cărările Orientului.

Depășind limitele unei scriituri impuse de o călătorie „oficială” sub forma unei delegații sau a unei banale excursii, traiul în mijlocul unui popor ce se consideră cel mai vechi și cel mai important din Lume descoperă un stil clar, concis, plin de un umor (cărui pe alocuri nu-i lipsește sarcasmul), de o sinceritate debordantă, respectând una din condițiile primordiale ale literaturii memorialistice de călătorie. Jurnal Chinez îmbogățește discursul oriental tradițional și pune înaintea cititorului cele o mie și una de chei de intrare ale polisemiei Orientului.” (Oana Dugan)

„... O lucrare excepțională, de o sinceritate a trăirilor rar întâlnită la occidentalul a cărui „curiozitate face înconjurul Orientului”...” (Dr. **Guicang Li**, Journal of Shantou University Life)

„Jurnal chinez este o carte ce nu se sfiește să prezinte China în culorile reale, ale acelui comunism cu iz de capitalism și parfumul desuet de naftalină a tradiției. O carte ce îndrăznește să pună în paralel două state legate la sfârșitul anilor '70 ai veacului trecut de marea prietenie a Internaționalei comuniste, ce s-a soldat cu o mare trădare.” (Peter M. Herford, CNN Correspondent)

Miercuri, 3 septembrie

Oana face cunoștințe noi, colegii ei de catedră. Sunt 33 de membri sub conducerea lui Alihahava (Jun Liu). Dimineața mâncăm la restaurantul din ACC, căci avem micul dejun inclus în cazare. Mie nu mi-e foame deloc. E foarte cald. Bem ceai pe care ni-l pregătim în cameră. Există un ceainic electric (nelipsit în hotelurile chinezești), de care ne folosim cu succes. Acum înțeleg personajele din Biblie. Cele care în deșert își potoleau foamea și setea cu câteva fructe și o gură de apă. În căldura de aici, nici mie nu-mi trebuie mai mult.

Duminică, 7 septembrie

La ora 9 a.m. vine Askaniama, cu un microbuz, și ne duce pe toți în **Shantou**, la *Wallmart* (un magazin imens) din care ne facem cumpărăturile strict necesare, pentru noua noastră viață în blocul în care ne-am mutat.

La întoarcere, Baca, ne propune tuturor, să mergem să mâncăm la restaurant, căci e ora prânzului. Bine-nțeles că ne încântă ideea. Mergem cu toții. Atmosfera e foarte plăcută, deh, ca la început! Ni se servesc peste douăzeci de feluri de mâncare, în cantități mici, după tipicul chinezesc, pentru a mânca cât mai variat și de toate: creveți, crabi, pește, porc, vită, legume, verdețuri sotate, ardei umpluți (mari cât un degetar), țipar, pui etc, între care două tipuri de supă, în cantitate de două linguri fiecare. La final, ca fructe: un bob de strugure, o feliuță de măr, miniatural și delicat, doar suntem în China. Baca ne propune ca în fiecare week-end să mergem la restaurant. Propunerea e primită de toți cu entuziasm. Rămâne de văzut...

Sâmbătă, 27 septembrie

Oana are ore toată ziua. Va avea și mâine. Se fac recuperări în avans în vederea sărbătoririi Zilei Naționale a Chinei (1 octom-

brie), când toată lumea va avea liber o săptămână.

Se împlinește astăzi săptămâna de când am făcut împreună cu Măcu, prima noastră excursie în China. Ne doream foarte mult să ajungem la **Marea Chinei de Sud**, pe litoralul chinez. Deh, nostalgia lui Clavell. Dar se va vedea că n-a fost atât de ușor. Până la bac, ne-a dus cu mașina, Ema, colega Oanei, care locuiește în Shantou, împreună cu soțul ei. La port am coborât și am trecut cu bacul într-o insulă sau peninsulă. Traversarea a durat peste o jumătate de oră. De aici, cu o ricșă bicicletă, încă 10 km până la mare. Deci ca să ajungi la plajă, parcurgi cam 30 km. în oraș, plus traversarea pe apă, plus încă 10 km. pe insulă, egal zeci de kilometri. Îți trece pofta!

Peste tot se plătesc intrările. Plătim 10 yuani de persoană și intrăm pe plajă. Aici, decepție! Deși e o vreme de te-ai „scălda pe uscat ca găinile”, nici tipenie de om. Ne plimbăm pe malul mării cu picioarele goale prin apă, culegem cochilii de scoici. N-avem timp de baie, căci e ora prânzului, și tot chinezul, chiar și cel mai necăjit, lasă orice activitate și ia masa. Și uite așa, îmi revin în minte cuvintele Lui N. Spătaru Milescu: „Și dacă nu mănâncă până la ora prânzului, au credința că au și murit de foame!”

La întoarcere, deși Măcu e foarte grăbit să-și umple *my stomach*, vizităm în grabă un templu buddhist: pavilioane, pagodă în vârful căreia urcăm cu un lift foarte bine „amorsat”, grădină chineză, lac cu peștișori aurii, broaște țestoase, sute de „Buzi” (pluralul de la Buddha) și tufișuri tăiate în formă de zodii, reprezentând animalele din zodiacul chinez.

Ne întoarcem în orașelul din apropi-

erea bacului. Străzile sunt grozav de pitorești, cu clădiri miniaturale, din alt secol, zeci de locante, cu terase, dar și cu interioare. Patronii își fac concurență îmbiindu-ne. Am mâncat, desigur, chinezește: orez, legume, porc cu anason și scorțișoară, pot-au feu, à la Harbin, căci însoțitorului nostru îi place foarte mult carnea de porc. Iar îl regăsesc pe N. M. Spătaru: „Din toate cărnurile cel mai mult le place carne de porc, pe care o mănâncă cu cea mai mare plăcere.” Pe la 3 p.m. ne întoarcem spre casă. Plouă ca la tropice. Ne adăpostim cum putem, căci nu ne-am luat umbrele de acasă. În port, la bac, mare de lume! Ca pretutindeni în Țara Metaforă, murdar, murdar, mai murdar ca la noi!

Miercuri, 1 octombrie

Dimineața, la 7³⁰, ne așteaptă Măcu cu un taxi, pentru a merge la agenția de turism, ca să plecăm în excursia arvunită în provincia Fujian. Clădirea agenției, veche, murdară, neîngrijită. Așteptăm autocarul cam vreo trei sferturi de oră. Ne imbarcăm. Ghidul ne dă șepcuțe de culoare bej, pe care ni le punem pe cap. Ni se explică că este mijlocul de a ne recunoaște între noi, și de a nu ne pierde de grup. Ghidul poartă și el aceeași șepcuță, de aceeași culoare. Nouă, mie și Oanei, ne-au mai rămas doar locurile din fundul autocarului. Observăm, cum la noi în Țara Nimănui, când vine un străin, Doamne!, cum ne mai grăbim să facem frumos, să-l protejăm, să-l onorăm, să se simtă bine. Ce onorată și răsfățată s-a simțit prietena noastră Qian He, când am vizitat Țara Vrancei, și când un autocar întreg de elevi și profesori s-au dat la o parte și i-au cedat locul din față. Așa ceva nu se întâmplă pe aici!

Shantou

Shantou-ul e un oraș lung, nu se mai termină! Mergem prin el de mai bine de o oră. La ultima stație s-a urcat în autocar o pereche de tineri foarte simpatici, care vor fi colegii noștri de fotolii, în fundul mașinii. Frumusei, darnici, îndrăgostiți lulea, probabil în luna de miere, căci în tot timpul excursiei au stat bine împlețiți în Yin și Yang! Ne fascinează multitudinea trecătorilor de pe stradă. Cred că cel mai popular vehicul al Chinei de Sud e motocuterul. Pe șosea e un vacarm de te sparge: biciclete, motociclete, ricșe, camioane, autoturisme, care circulă într-o totală dezordine, fără respectarea nici unui cod rutier. Și culmea

(Continuare în pag. 21)

Jurnal chinez

(Urmare din pag. 20)

accidentele sunt foarte rare! Pe motoscuter încape întreaga familie chineză: tata, care conduce motocicleta, în fața lui, copilul în picioare, care are în fața lui coșulețul în care se află câinele, iar pe șaua de la spate, mama și încă o altă persoană, din familie sau dintre prieteni... Deci un motoscuter duce patru oameni. Demn de Guinness Book. Vehicul foarte popular în China, pentru care nu ai nevoie de permis de conducere. Sunt foarte multe femei care conduc motocicletă, mai bine și mai atente decât bărații. De altfel, femeia are un rol foarte important în viața societății chineze, matriarhatul păstrându-se și acum în Sud. În primul rând se respectă și sunt respectate ca femei: au în casă servitoare, nasc un copil, pe care-l pun în brațele tatălui să-l crească, spele, hrănesc, educa, (e destul că l-au născut!, ajunge!, de restul să se ocupe masculul, care e foarte dornic să aibă urmași; ea merge la serviciu ca să se întrețină. Cine are nevoie de copii să și-i crească!) În casă, femeia are rolul conducător, și la nevoie, nu numai că își ceartă bărbatul dar îl și bate, și li se pare normal, așa trebuie să fie, (vezi vecina noastră de palier, Echo, care îl bate zilnic pe Chris, și cu gura, și cu ce are la îndemână, program special de educație, între 9³⁰ – 11³⁰, a.m., după care pleacă la masă, împreună). Răstimp în care, bietul Chris, nu face altceva decât să se vaite și să strige după ajutor. Meditez la starea biete române: exploatată la serviciu și acasă și băgată în spital dacă ar îndrăzni să ridice mâna împotriva soțului.

Au pe aceeași linie a supremației femeii și o echipă de fotbal feminină, mereu victorioasă, spre marea supărare și năduful masculilor. Vezi și adevărul din mitul femeii-războinic din opera clasică chineză!

Încep să se vadă munții, câmpiile, culturile de banane, fermele, orezăriile, lacurile... Peisajul, deși nu grozav, are specificul său, pe care-l regăsim din stampe. Mergem pe undeva printre munți, paralel cu Marea Chinei de Sud, pe care încă nu o zărim.

La amiază ajungem la Xiamen (3 - 4 ore de drum cu autocarul de la Shantou). Și cum debarcăm, mergem să mâncăm! Pe stradă curge o mulțime imensă de chinezi, și iar mă duce gândul la observația lui N. M. Spătaru: portughezii, văzând atâta mulțime de localnici pe străzi, i-au întrebat pe ghizi, dacă nu cumva chinezoaicele „*fac zece copii odată*”? Și asta acum 250 de ani! Îți închipui ce e astăzi.

Restaurantul, murdar, aglomerat. După prânz, vizităm un templu buddhist închinat lui Guan Yin, în ipostaza de zeiță protectoare a mării. Pavilioane cu statui ale lui Buddha. Înfrățind diversele sale ipostaze, pagode cu clopoței, mese de adus ofrande, crematorii unde se ard bani falși pentru a se slava sufletele morților, bețișoare aromatate, lumânări, munte, vegetație tropicală și lume, lume, că dacă te-ai pierde, nu mai ai nici o șansă să fii găsit. Orașul ne amintește de Constanța noastră. Trecem cu bacul într-una din multele insule și insulițe aflate în Arhipelagul Chinei de Sud. Aici am vizitat un minunat parc pentru copii, cu personaje din povești, gâze, fluturi, bondari, folosite drept carusel. De asemenea, un muzeu al tehnicii, expozate legate de fenomenele fizicii, instructiv pentru copii, dar și pentru adulți. E ora șase seara. Mergem la masă într-un restaurant din arhipelag, să nu murim de foame! Peste douăzeci de feluri de mâncare! Nu lipsesc

creveții și peștele. E uimitor cum devorează tovarășii noștri de masă peștele de pe platou, doar ajutându-se de cele două bețe. Îl culeg cu agilitatea și viteza furnicilor, preț de câteva minute și pe farfurie rămâne doar scheletul! Fenomenul mă uimește cu atât mai mult cu cât, deși pentru a doua oară în China, spre marea mea rușine, încă n-am învățat să mânuiesc bețișoarele, fiind astfel o mare pacoste pentru patronii de restaurante, care cel mai adesea, nu au furculițe în dotare! Drept pentru care, de câte ori merg la masă în oraș, am grijă să-mi iau furculița, ambalată cu grijă în șervețel.

S-a înnoptat. (În această parte a Chinei, cu regularitate, seara se lasă la 18³⁰ și se luminează de ziua la 6³⁰). După cină ne plimbăm prin parc: grote cu scene din povești care sunt animate și vorbite (chip-uri electronice). Admirăm lacul pe care zburdă patru dragoni veseli! Balauri, crabii, raci, animale marine, făcute din mătase și luminate din lanterne interioare, un kitsch, dar foarte reușit, spre marea încântare a copiilor din grup. Recunoaștem cu această ocazie, reclama TV pentru atragerea turiștilor la Xiamen. Punctul forte al seriei este filmul proiectat pe un ecran de apă, unicat în Sudul Chinei. Vedem timp de 15 minute o peliculă bazată pe o legendă chinezească de dragoste, proiectată pe o perdea de apă. Foarte interesant. Ne întoarcem rupte de oboseală în oraș. Suntem cazați la hotel: vechișor, dar cu lustru! Ne-a încântat traversarea cu bacul înapoi, la întoarcerea în Xiamen, spectacolul mării: munți cu pavilioane luminate, statui pe stânci, (personaje legendare dar și animale ale mării, orașul luminat a giorno, văzut din largul mării – cred că aduce cu HK prin clădirile uriașe și așezare).

La plajă tot n-am ajuns! Ne-am plimbat în cursul după-amiezii. Am văzut Marea Chinei de Sud, în care doream să ne scaldăm, doar din autocar, rulând de-a lungul litoralului. Poporul acesta nu iubește băile de soare. Turiștii se plimbă îmbrăcați pe malul apei, să nu se bronzeze, căci li se închide culoarea pielii și devin urâți. Aici, cu cât pielea este mai închisă la culoare, cu atât crește disprețul, față chiar de propria persoană. Dacă ești foarte alb, ai mare trecere, vezi nordicii, englezii și mai ales americanii! Noaptea, pe mare, o baie de lumini, pavilioane luminate, lampioane roșii, peisaje specific chinezești: apă, munte, plante luxuriante, o feerie!

Vineri, 3 octombrie

Dormim bine noaptea. A doua zi vizităm niște sere de cactuși și iar urcăm un munte, să mai vedem un templu. Ne-a încântat masa de prânz, luată într-o parcare de pe drum, într-un restaurant nou, à l'américaine. Alături, nelipsita casă de ceai. De amintit că în prima zi a excursiei, am mers la o cecinărie, unde ni s-au servit, „după ritual” diverse tipuri de ceai, care de care mai parfumate și mai rare ca aromă. Ceaiul nu se bea oricum. Există un adevărat ritual, care se predă în școli speciale. Ceștile trebuie încălzite prin opărire cu apă fiartă, primul ceai se aruncă, al doilea se toarnă în cești după un anumit tipic, prin vărsare de sus, se umplu ceștile nu pe rând, ci câte puțin în fiecare, și iar de la început, până se umplu. Ceștile sunt de mărimea unui degetar; dacă nu ești atent, le scapi pe gât. Băutul ceaiului se face și el cu dichis: mirosit, sorbit, extaziat, repetat. O noutate pentru noi, care nu

știm să bem ceaiul așa cum o fac ei.

De fapt, japonezii au învățat de la chinezi ritualul ceaiului, rafinându-l prin simplificarea etapelor și imprimându-i noblete spirituală. Civilizația ceaiului – măiestrie și rafinament oriental!

Facem poze cu „Lipici” – o dulceață de chinezuz, de trei – patru anișori, vorbăreț și lipicios (de-aici și porecla). Când îl iei în brațe nu se mai dezlipește de tine, și-ți povestește o grămadă de minunății pe limba lui și deși nu pricepem nimic, ne înțelegem foarte bine. Cunoaștem în restaurant un grup de ziariști thailandezi dintre care unul vorbește destul de bine engleza. Din discuții ne dă prin cap ideea să vizităm Thailanda (jumătate din prețul de la noi). Este ora 15⁰⁰. Ne urcăm în autocar. Peste trei-patru ore vom fi acasă, la Shantou. Îi observăm pe tovarășii noștri de călătorie. Am făcut-o, de altfel, tot timpul excursiei. Brownieni (se mișcă haotic). De cum se urcă în autocar, adorm, mănâncă zdravăn la cele trei mese principale, iar între ele, cumpără dulciuri și fructe, și rod, și rod, și tot slabi rămân. Doamnele și copiii și-au schimbat zilnic toalete, iar bărbații numai tricourile. Sunt o societate de consum, și totul merge bine. Cumpără toate nimicurile, și pentru ei, dar și pentru copii. Respectarea tradiției, care la ei a fost și este lege, le asigură un trai tihnit, fără stres. Încep ziua de muncă la 8, sau 9 dimineața. La 11³⁰ merg la masa de prânz, care se respectă dumnezeiește. Urmează două ore de siestă, după care se mai muncește până pe la ora 17, și gata! Nimic nu se face pe stres, sau nervi. Totul în tihnă și aceasta se respectă. Copiii merg la școală la ora 8. La 11 vin acasă. După-amiaza au ore doar de la 14 la 16. Studenții au un program lejer, 8 – 10, până la 15 ore pe săptămână, și mult timp liber, pentru bibliotecă, atelier de pictură, calculator, etc, în funcție de specialitatea pe care și-au ales-o. Fac mult sport, european dar și tradițional. Profesorii universitari au norme de șase ore pe săptămână, la un salariu decent, de aproximativ opt sute, o mie de dolari americani. La fel și celelalte categorii didactice au un anumit număr de ore, care se respectă și salarii decente. Nu patruzeci de ore pe săptămână și-n week-end, fuga, fuga, în alte orașe, pentru învățământul de la distanță – fraudă fiscală și distrugerea viitorului tinerețului nostru, care numai carte nu face în... Țara Nimănu! Pensiile, și ele sunt decente. La poziția mea, în Țara Metaforă, pensia este de patru ori mai mare, iar medicamentele, cu adevărat subvenționate de guvern. Oamenii, aici, sunt lăsați să trăiască, iar bătrânii, respectați nu decimați ca la noi.

Ora 17. Ajungem la Shantou. Măcu duce grijuliu aparatul de fotografiat la reparat. În așteptarea lui, privim spectacolul străzii. Mâțe și câini, în cuști, pe la colțuri de trotuare, pentru a fi vânduți. Negustorii pe care-i vedem, se pare că fac vânzare ilegală, căci o razie a poliției, le confiscă „coliviile”, iar ei fug ca potârnichile. Bietele animale, sunt aruncate cu cuști cu tot în mașina poliției.

Îngerul cu o singură aripă

Prima dată i se păru că are vedenii. Își ridică ochelarii și-și frecă ochii îndelung... Era obosit! Prea obosit. De vreo șapte zile lucra încordată, fără să-și permită mai mult de trei-patru ore de odihnă pe noapte, fără să facă pauză de-o țigară, fără să se oprească pentru a mânca...

Dada Ioana nu-i spunea niciodată nimic. Strângea de pe masă mâncarea rece și clătina ușor din cap. Îi simțea privirea caldă, muștrătoare, plină de milă rătăcindu-i pe ceață, pe șira spinării în jos și din nou pe ceață. Compătimită ei îl îndârjea parcă și rămânea mai departe în fața biroului. Ura acel sentiment de compasiune pe care-l citea în ochii și în atitudinea oamenilor. Îl ura pentru că-l făcea să se simtă mai singur, mai trist, mai... străin de toți și de toate. Îl ura pentru că știa că ei, ceilalți, nu au cum să înțeleagă, nu au cum să simtă durerea lui...

Ura e un sentiment distructiv, dragul meu! Omul în a cărui viață și-a făcut cuib ura, nu mai e om. E un soi de mort viu... E atâta lumină în viața asta... atâta frumusețe...atâta iubire.... Iar oamenii nu au timp s-o vadă... Sunt prea grăbiți, prea ocupați, prea triști... Să nu mă urăști pentru că plec, dragul meu... Să nu mă urăști... eu iubesc viața atât de mult... și soarele... și îngerii care zboară noaptea prin grădina noastră la ceas de taină... I-ai văzut vreodată? Nu sunt albi! Nu neapărat albi... Uneori sunt verzi, iar atunci râd și se joacă de-a v-ați ascunselea printre frunzele cașilor din grădină... Alteori pot deveni albaștri... și se iau la întrecere cu ciocârliile în zori. Se ridică sus... sus... până nu-i mai vezi. Crezi că se duc să vorbească cu Dumnezeu? Eu nu cred... Știi, am auzit că Dumnezeu nu e acasă zilele astea! A plecat! Poate a plecat doar în vacanță... deși Ionică mi-a spus – iar ochii lui mari și albaștri m-au asigurat că nu minte – că Dumnezeu a plecat într-o tabără de creație,

unde va învăța să construiască din lut alți oameni. Țștia vechi s-au defectat... Așa crede Ionică... Sau poate erau defecti din construcție.. Nu știu ce să cred... Ionică n-a împlinit încă trei ani... Ce știe el? Poate că Dumnezeu s-a retras doar să mediteze... o fi obosit și el să tot asculte rugămintele altora. Pe el n-are cine să-l asculte...asta e trist...

Ți-am spus cum arată un înger trist? Seamănă cu tine când te trezești îmbufnat și bătut prin casă în așteptarea cafelei care, ciudat, nu vrea să fiarbă. Doar că e cenușiu... îngerul... e cenușiu când e trist! Și nu mai poate zbura... își târâie aripile după el... aripi mari, murdare, cenușii din care penele se desfac una câte una...

Mi-e sete, Tudore! Dă-mi o gură de apă! Nu de la robinet! E caldă! Vreau o gură de apă rece de la fântâna din curte, doar o gură... Apa din fântână are miros de vânt de primăvară și aromă de fructe târzii... Vreau... Mi-e sete de vânt și de aer!...

Ți-am spus? În grădina noastră se ascunde un înger cu o singură aripă... Un înger frumos... Are ochii asemenea apusului de toamnă (Mai ții minte ce apusuri magnifice au trecut prin viața noastră?) iar penele din aripă sunt de culoarea mării... Într-o zi marea e albastră, liniștită, alteori de un verde-negru furios... Nu mă crezi, nu-i așa? Spui că toți îngerii sunt albi, că îngerii nu pot fi furioși..., că nu se pot juca de-a v-ați ascunselea... De unde știi? Câți îngerii ai văzut tu?

Și îngerul acesta cu o singură aripă mi-a spus într-o zi o poveste. O poveste despre îngerii fără o aripă. Se spune că, uneori, câte un înger începe să aibă îndoieli, începe să pună întrebări pe care nu are voie să le pună, începe să privească în jur altfel decât a fost învățat să vadă... Atunci... penele dintr-o aripă – numai din una, din cea stângă - încep să cadă, una câte una. Aripa devine din ce în ce mai mică, până dispăre... Apoi, încet... încet... uită... Uită cine sunt, uită de unde vin, uită să zboare... Mai țin minte doar o poveste... Povestea

îngerilor cu o singură aripă... pe care o spun tuturor celor care vor să-i asculte...

L-am întrebat cum îl cheamă... A ezitat o clipă, apoi a început să depene, din nou, aceeași poveste cu îngerii fără o aripă...

Într-o zi l-am găsit așezat pe cumpăna de la fântână... M-a rugat să-i dau o gură de apă... L-am întrebat dacă îi e sete... Nu știa... Sau nu-și mai aducea aminte cum e setea... Am aplecat cumpăna fântânii... Cerul s-a răsucit în interior... O clipă, cât o zvâcnire, aripa i s-a ridicat în sus și s-a luminat... apoi a căzut în praf, în cenușii din jurul fântânii...

Știi, Tudore, tu ai fost fântâna mea... fântâna mea cu cumpănă... și izvorul meu cu miros de vânt... Ce mă doare?!... mă doare dorul de albastru... în aripa mea dreaptă zborul suferă de amnezie...

Să nu plângi, Tudore... Și să nu mă urăști...

Ochii oboșiți mai apucară să zărească printre pomi vârful unei aripi uriașe de un verde-negru... Imposibil!... El era om de știință! Și era ateu convins. În capul lui lucrurile și fenomenele erau așezate ordonat, în sertărașe... nu era loc de îngerii sau alte fantasmagorii...

Ieși în prag. Printre copacii din spațele casei, luneca o lumină... o luă într-afacolo... Nu văzu nimic. Se întinse pe iarbă. Era liniște... Ura lui începea să se îndepărteze...

În grădina noastră se ascunde un înger cu o singură aripă... De ce nu-l vezi?

Vocea îl trezi brusc. Printre caiși, spre apus, se îndepărta o siluetă care târa după ea, prin praf o aripă uriașă... Silueta se întoarse o clipă și privi spre fântână... Avea ochii Anei, ochi de culoarea apusului...

Alexandra Popa vizita

îmi terminam liniștită gustarea, într-o cantină plină de studenți puși pe palavre. mă uitam la picturile albastre de Matisse din stânga mea. î n ureche mi s-a insinuat o melodie de demult. și, deodată, eram amândoi în încăperea care se numește interiorul minții mele. am încercat să fiu o gazdă ospitalieră. să îți arăt casa, grădina, („îți place cum am amenajat?”) cum au crescut florile și buruienile în imaginația mea. apoi te-am condus către sufragerie, prin cotloane prăfuite, unde păianjeni maiestuoși îmi țes visurile. animalele mele de casă, ideile, s-au năpustit înăuntru și s-au gudurat pe lângă tine. tu te-ai instalat confortabil într-un fotoliu croit din gânduri triste. încrunțat, cu mâinile adumbrindu-ți fruntea, mi-ai admirat, politicos, tablourile confecționate din imagini dragi mie, de care m-am îndrăgostit atât de tare, încât le-am furat din clipele în care le-am trăit și le-am ținut în cuie de cristal aici, pe pereți, până ce au devenit amintiri. „și atunci”, mă întrebi tu, politicos ca de obicei, „înseamnă că tot ce ai știut și ai uitat nu îți aparține

lăuntric cu adevărat, nu?” pironită de această întrebare, nu am pregătit un răspuns. doar ceai.simplu, sau vrei și biscuiți? zahăr, poate? adevărul e că nu mai țin minte când și cum ai bătut la poarta închipirii mele. și nici nu mai știu de ce ți-am deschis. deci, nu ești al meu cu adevărat. după ce ai plecat, grăbit, te-am urmărit de la fereastră până ce te-ai topit în lumini albastre. am ferecat la loc singurătatea-mi, stingând, pe rând, luminile din fiecare odaie, cufundându-mi sufletul într-un rece întuneric. dar cât mi-e de dor să iubesc și să nu știu nimic!

o după-amiază

se făcea că moșaiam, lungită pe-o parte, cu gândurile dormind lângă mine. mă felicitam pentru cât de rotunde și frumoase le crescusem, ca niște roșii mari, pline și zemoase, tocmai bune de mușcat. șuvoaie, pleiade de amintiri curgeau prin mine, torente din ce în ce mai mari, precum apa stoarsă din părul lung și negru de fată. m-am întins către aer, fugind de mine în cele din urmă, și îngerii au venit să le dau de mâncare. când m-am întors, brusc, la gânduri, s-au speriat și s-au împrăștiat cu flutur de aripi de turturele, și n-am rămas decât eu, moșăind...

Concursul Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia” (Mizil - ediția a IV-a)

Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” și Primăria orașului Mizil organizează a patra ediție a **Concursului Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”**

Participanții (nu există condiții de vârstă sau apartenență la Uniunea Scriitorilor sau la alte forme asociative ale scriitorilor) vor trimite, până la data de 10 septembrie a.c.: ♦ pentru **Secțiunea Poezie: minimum 10 – maxim 20** poezii pe suport electronic (e-mail sau C.D), ♦ pentru **Secțiunea Proză: una sau mai multe** lucrări de proză scurtă (în total maxim 20 pagini cu corp Times New Roman - 14). ♦ Pentru ambele secțiuni textele se semnează cu numele real (dacă autorul dorește să fie publicate sub pseudonim, va specifica și acest lucru). Se anexează un C.V. care va cuprinde, obligatoriu: adresele de corespondență (adresa poștală, e-mail, nr. de telefon) și o fotografie (format 10 x 15), de preferat tot în format electronic.

C.D. - urile expediate prin poștă (verificați corectitudinea formatării!) se trimit în plic, pe adresa: **Asociația Culturală Agatha Grigorescu Bacovia, str. Agatha Grigorescu Bacovia, nr.13 A, Mizil, jud. Prahova.**

Textul prin e-mail vor fi expediate la adresa: **lucian_manailescu@yahoo.com**. (Vom confirma primirea textelor imediat ce acestea ne-au parvenit).

Juriul va fi format din 5 membri ai Uniunii Scriitorilor din România, reprezentând 5 zone diferite ale țării, iar notele acordate vor fi făcute publice (în cazul premianților), sau vor fi comunicate personal celor interesați.

Se vor acorda: **Marele Premiu**, câte trei premii pentru fiecare secțiune și mai multe mențiuni, din partea unor publicații și reviste literare.

Emil PROȘCAN

P.S. Colaborările pentru numerele viitoare ale revistei **Fereastra** se primesc la adresele de e-mail:

lucian_manailescu@yahoo.com. sau
leonidacondeescu@yahoo.com

Abonamente se pot face la sediul redacției, prin mandat poștal sau depunând suma respectivă în Cont IBAN:

RO60RZBR 0000060010080523

deschis la „Raiffeizen BANK” – Filiala Mizil (Cod Fiscal: 23032460)

Vă rugăm să anunțați prin e-mailul din caseta de redacție faptul că v-ați abonat, pentru a beneficia de primirea numărului imediat următor al revistei.

Prețul unui număr - 5 lei, 3 numere - 15 lei, 6 numere - 30 lei, în această sumă intrând și cheltuielile de expediere.

Casandra ION

AUTOPORTRETE

Autoportret cu Matrioska

Păpușa mecanică se învârtă
în liniște.
Resorturi necunoscute
îi dădeau viață.
Dansa cu gingășie nepământească,
arcurile pocneau și țâșneau
unul după altul ;
ea rămânea întreagă.
Până când, urmând timpul,
a săltat de pe soclu-i de jucărie
și-a întins aripile
și , ca o uriașă lebedă,
a zburat.

Autoportret cu Buti

El era înțeleptul lumii.
Cu el s-au stins
toate florile copacilor
ca într-o eclipsă de ampoare ;
cu el a murit și spațiul
partea dreaptă și partea stângă
și misteriosul ciocan de lipit
și logica
care înălța pana de gâscă
și cobora plumbul din firul undiței
au murit și parașutele
salvând de la moarte
pasageri de cauciuc
în pod a ruginit lanțul bicicletei
și al amintirii
și banda de magnetofon
cu cuvinte spirituale
s-a desfășurat în vântul dimineții.

Autoportret cu fata șleampătă

Ea schiopăta pe lângă noi.
Avea o minte care răzbuna
fiecare pătrat negru care
nu voia să devină alb la cererea ei.

Locuia într-o speluncă
urât mirositoare.

Adora toate aceste mirosuri:
tabac, transpirație, gudron.
Apoi a descoperit o afinitate
cel puțin ciudată
cu mediile septice și cloroformul.
Și a plecat și ea.

Autoportret cu băiat bălai

Ești sufletul meu geamăn
Eu citesc universal, tu români.
Când atriul tău se încoardă,
ventricolul meu se relaxează.
Ești înțelept pentru că
te-ai ridicat la timp
de la masa idealurilor deșarte,
iar când zâmbești strângi pe chip
pacea tuturor căpițelor de fân.
Uneori mă gândesc,
că te-aș putea chiar iubi.

Autoportret cu mentor

Plescăi din limbă,
înmulțești peștii,
te scufunzi după perle.

Eu mă joc cu firele tale cărunte.
Dacă facem dragoste
nu e pentru a ne apropia
pentru că în fiecare clipă suntem
țesuți în același model.

Un covor țărănesc
unde sânii mei albi
și ochii tăi negri ascuțiți
și carnea ta albă
și inima mea neagră
alcătuiesc ying-yangul
vieții noastre.

Revista Fereastra

Publicație editată de: Asociația Culturală
„Agatha Grigorescu Bacovia” - MIZIL

Cod fiscal: 230324460;

Cod IBAN:RO60RZBR0000060010080523,
deschis la “Raiffeizen Bank” - filiala Mizil

Str. Agatha Grigorescu Bacovia”, nr. 13A
Telefoane: 0244251144; 0722653808 - director;
0732731196, 0769210763 - redactor șef

E-mail: lucian_manailescu@yahoo.com

Redacția

Director: *Emil Proșcan*,
redactor șef: *Lucian Mănailescu*

ISSN 1844 - 2749

*Autorii materialelor publicate răspund în mod
direct de conținutul acestora.*

Lesenciuc
Teodor-Petru

Darul

(Fragment)

E ultima mea seară în sat. De mâine voi fi expediat pachet la Cluj (un oraș din altă țară probabil, că n-am mai auzit de el) unde voi urma Teologia. Păi ce credeți? După ce că am fost salvat de la o viață de chin și mi s-a dat șansa unei vieți pline bucurie și de huzur, măcar atât puteam să fac pentru a-mi cinsti părinții adoptivi. Să mă fac și eu de-al lor. Asta auzisem în ultimii doi ani de cel puțin două sute patruzeci și șaisprezece mii de ori în fiecare zi. Înclin să cred până la urmă că Atotțiitorul chiar e peste tot. Ceea ce mă duce din nou la problema care nu mă lasă să dorm - ca un evlavios ce sunt - de vreo câteva săptămâni.

Dacă tot e în fiecare colțișor, de ce nu vede că eu o iubesc pe Marieta? Și că nu pot trăi fără surorile Heine (amândouă, că doar una e plictisitoare). Dar El ar trebui să știe foarte bine că le-aș da pe toate pentru o singură seară cu Luminița domnului primar. Și așa, cu gândul la toate fetele de la care trebuia să-mi iau rămas bun în noaptea asta, am ajuns la casa parohială. Furișându-mă hoștește prin spatele casei, trebuia să hopăi un mic gârduleț de sârmă împletită. Nu era o problemă. O făcusem de multe ori când eram fugărit de dulăul Ateului. În bucătărie era aproape liniște. Doar strigătele pline de zel ale tatălui meu adoptiv mai răzbăteau înfundate până aici. Masa era gata pregătită, mâncărica aburindă în farfurii, chiar și tacâmurile erau aranjate – că așa îi plăcea Părintelui. Nu m-am obosit prea tare cu mestecatul (o bătaie de cap și de dinți pe care nu o deprinsesem cum se cade) și mi-am refăcut în minte planurile. Era ora nouă și vreo patru minute, destul timp ca să ajung până dincolo de deal...

Convenisem cu toate doamnele inimii mele să le spun rămas bun. Marieta era prima mea prietenă, pe ea trebuia s-o văd la zece fix. O oră mai târziu, în grădina școlii, erau programate surorile Heine la interval de o jumătate de oră, iar apoi Luminița. Aveam vagă bănuială că urma o seară lungă, în care se vor face promisiuni ce nu se vor respecta în veci (pomenirea lor) și în care era de datoria mea să le fac pe toate doamnele să se simtă bine.

Dacă asta era ideea Celui de Sus pentru o noapte a ispășirii de păcate, apoi trebuia să știe că avea un simț al umorului destul de straniu. Le-am rezervat și surorilor Heine un sertar în inima mea și mi-am continuat misiunea. Doar o etapă mai aveam de parcurs, cea mai dificilă și mai imprevizibilă dintre toate.

Cu Luminița era altfel. Nu avea natrălețea Marietei sau nebunia surorilor, dar aveam impresia că abia zărisem vârful aisbergului. Ea era diferită. O fată pe care trebuia s-o iubești, (și care, spre deosebire de tatăl ei, era iubită de tot satul) care provoca pur și simplu un lanț de reacții chimice cu o simplă privire. Dar ea trăia în altă lume. Mă fascina modul unic în care percepea până și cel mai neînsemnat dintre lucruri. Cu o grație demnă, aristocrată, (părea a se potrivi mai bine familiei regale, nu a tontului de primar) era atât de nevinovată încât părea cu adevărat un înger coborât din rai.

Ca un băiat pe care se putea conta am ajuns acolo în exact momentul în care limbile ceasului meu se confundau una cu cealaltă. Nu eram deloc neliniștit, mă așteptam la cel puțin o jumătate de oră de suspans. Pe fete trebuie să le aștepți. Fără excepție. Timpul meu de somn se diminuea vizibil. Mă întrebam dacă mai avea

vreun rost să mai trec pe acasă. Dacă nu m-ar fi așteptat două valize (de dimensiuni gigantice) aș fi ales să aștept autobuzul de pe acum. Nimic plăcut nu mă putea aștepta la casa parohială. Un sunet sec în capul scărilor mi-a alungat toate gândurile. Inima, și ea, vroia parcă să mă răsească. Un câine din vecini decise în acel moment să-și amintească că știa să latre. Niciodată nu mi-au plăcut câinii, prea aveau prostul obicei de a-mi strica socotelile. Dacă nu mi-ar fi fost gura ca iasca probabil că mi-aș fi înghițit limba. Minunea cobora scăările.

Cum?! Nu tu așteptare până-ți intra frigul în oase? Nu tu aruncat cu pietricele în geamul camerei ei? Oare fata asta avea de gând să își strice reputația tocmai în ultima mea seară? O determinare bizară îi umbrea trăsăturile făcând-o să pară și mai frumoasă. Dacă așa ceva era omeneste posibil. În câteva clipe era lângă mine și... Stupoare! M-a depășit ca și cum aș fi fost un vrej uscat, sau un indicator rutier (deși în toată comuna nu erau decât două, la intrare și la ieșire). Ceva din felul în care își ținea umerii mi-a dat de înțeles că trebuia s-o urmăresc. Zece minute mai târziu încă mă chinuiam să mă țin după ea. Încercasem s-o ajung de vreo câteva ori dar fără succes. Începeam să văd asemănarea cu tatăl ei – primarul nostru avea sănătosul obicei de a o lua la goană când vreun sătean nemulțumit avea neinspirata idee de a-i cere socoteală. Nu știam unde e Clujul dar dacă mai continuam mult așa cu siguranță că nu mai aveam nevoie de nenorocitul ăla de autobuz. La marginea pădurii a ezitat un moment apoi... a dispărut. Poate că era o idee proastă până la urmă. Cum nu eram recunoscut pentru inteligența mea sclipitoare am urmat-o. Înclin să cred că aș fi urmat-o până în iad dacă aceea ar fi fost destinația ei (asta în ciuda tuturor descrierilor cu care Părintele mă amenința când făceam pe năzdrăvanul). N-a fost nevoie, imediat după primul rând de stejari, mă aștepta cu răsufierea încinsă.

M-am apropiat precaut și am încercat să o strâng la piept (poate-i era frig, nu altceva). Palmele ei mici, translucide, m-au oprit.

– Nu! A exclamat furioasă. Cum îndrăznești?

Dar eram obișnuit cu reacțiile ei. Știam ce trebuia să fac. Mi-am lăsat brațele pe lângă corp și i-am șoptit cu cea mai seducătoare voce de care eram capabil:

– Toamna mi te fură!

Umerii ei s-au relaxat și duritate expresiei i s-a topit ca prin farmec. Era ca o parolă, ca un cod secret pe care numai eu îl știam. Foarte sensibilă la tot ce însemna poezie, dura și imposibil de atins Luminița, devenea fragilă dacă știai cum s-o iei.

– Toamna nu te iubește ca mine!

Ochii mei se dilataseră probabil și amenințau să plece fără mine în palmele Luminiței. Era prima dată când îmi spunea că mă iubește. Toate cuvintele, la care mă pricepeam atât de bine, au evadat din mintea mea.

Ca și cum ar fi înțeles că tocmai trecuse peste zidul invizibil care forma bariera ce ne despărțea, a plutit câțiva pași îndepărtându-se. Eram într-o situație ciudată. Știam că ea aștepta ca eu să fac primul pas dar nu reușeam să deschid gura. Apoi am observat că avea un mic rucsac în spate.

– Ce ai..., vocea îmi tremura așa că m-am oprit.

A înțeles din privirea mea la ce mă refeream. Cu toată lumina palidă a lunii de septembrie mi s-a părut c-a roșit. A respirat adânc evitându-mi privirea și a scos la iveală o păturică subțire. A întins-o pe jos cu mișcări tremurate, repetând fiecare gest de două ori (ca un om beat). S-a așezat și m-a privit fix în ochi pentru prima dată.

– „Dacă se va întâmpla acum, nu va veni pe urmă. Dacă nu va veni pe urmă, se va

întâmpla acum. De nu se va întâmpla acum, totuși va veni pe urmă... Totul e să fi gata.”

Eram singurul care-i asculta citatele din Shakespeare, așa că mi se păreau normale venind din gura ei. De multe ori nici nu le mai ascultam - acesta însă m-a înfiorat. Nu mai puteam sta în picioare.

M-am așezat lângă ea. N-o priveam.

Nici nu mai eram sigur că știu cum. Respira agitată dar nici eu nu mă descurcam mai bine.

– Răzvi...?

– Poate nu ai înțeles...

– Am înțeles foarte bine (să fi fost eu chiar așa de idiot?), doar că m-ai surprins. Asta e... altceva.

A tăcut gânditoare apoi și-a schimbat poziția lipindu-se de mine. Dumnezeu, deci există!

– M-am gândit mult, își plecă privirea.

Simpla ei atingere m-a încărcat. I-am îndreptat chipul spre al meu atingând delicat pielea ilegal de catifelată a obrazilor. Am sărutat-o ușor. Doar atât. Sau cel puțin așa credeam eu... De îndată ce buzele noastre s-au atins timide, ceva s-a rupt. Eram doar noi doi într-o pădure. Era trecut de mult de miezul nopții și nimeni nu știa unde ne aflam. Buzele ei s-au întredeschis treptat... Nu sunt cuvinte pentru asta. Am încercat să privesc în jur pentru un punct de sprijin, am încercat să mă agăț de ceva. Zadarnic. Am alunecat în lumea ei, m-am pierdut în sărut, m-am rătăcit în ea.

– Răzvi?

– Da?

Dacă vroia un răspuns mai inteligent din partea mea ar fi cazul să îl ceară peste câteva zile. Dar se pare că fusese suficient. Tot ce dorise era să mă îndepărteze puțin. Cămașa pe care o purta era deja aiurea și am uitat să respir urmărind-o cum descheia nasturii. Mă privea atât de intens încât uitasem unde mă aflam. Tot ce mai conta acum era ea și faptul că nu o atingeam în acel moment. După ce și-a scos cămășuța și sutienul (de una singură pentru că eu eram hipnotizat) am încercat s-o privesc, să mi-o descriu. Nu doream să uit nimic. Niciodată. Printr-o vrajă necunoscută n-am reușit să leg nici măcar două cuvinte. Gândurile îmi dansau aiurea, împrăștiate de noianul de senzații. Era atât de frumoasă! Să fiu departe de ea, chiar și doar un metru, a fost brusc imposibil. Răspunsul ei, la sărutări și la mâinile mele care explorau fiecare părticică din trupul ei, a fost la început timid... Cele mai fantastice sunete se nășteau în gâtul ei golindu-mi plămâni. Nici aerul nu mai avea sens, îl pierduse. Descoperisem ceva mult mai dulce și mai vital. Timpul a început să curgă altfel apoi. Frânturi de poezie, citate incomplete ale unor poeți morți, freamăt de inimi galopând...

Am reușit să ajung acasă spre dimineață. Purtam pe trup semnele unui trecut care nu mai putea avea decât un nume: Luminița. O dușesem în brațe până acasă promițându-i în fiecare moment că nu ne vom despărți niciodată. Așteptam zorii ca să le spun părinților mei adoptivi că eu nu pot fi trimis la școală nicăieri. Cel puțin nu într-un loc în care Lumi nu era. Nu mai știam și nu mai doream să știu cum să trăiesc fără ea. O să înțeleagă, nu au de ales. Voi fi preot altă dată. Voi ridica slavă cerului cu altă ocazie. Acum eram sigur că Dumnezeu e acolo. Că puterea lui nu are limite, că El ne face daruri. Ea e un dar pentru mine.

Dar dimineața a venit cu vești noi și sumbre. Părintele o trimisese pe preoteasă acasă (la mama ei) și era ferm hotărât să mă însoțească la Cluj. Chemase deja un alt preot pentru slujba de Duminică și nu mai aștepta decât ca eu să fiu pregătit. Târât împotriva voinței mele am părăsit satul, am uitat iubirea. Oh, unde ești tu – dar al meu?